

**La voix de demain: "Faire face aux 'infix'
et à la culture politique en vue des
élections"**

**De stem van morgen: "Omgaan met
'fake news' en politieke geletterdheid ter
voorbereiding van de verkiezingen"**

Onderwijs

Educatieve bachelor in het secundair onderwijs

Afstudeerrichting **Frans- Geschiedenis**

campus **Torhout**

Baptiste Gore

Bachelorproefbegeleiders: Tamara Buyck, Hugo Scheyving

Avant-propos

Chère lectrice, cher lecteur,

Je suis fier de vous présenter mon mémoire de fin d'études, fruit de plusieurs mois de travail et de réflexion sur un sujet très pertinent : "la gestion des "fake news" et de la littérature politique en vue des élections". En tant qu'étudiant en dernière année à VIVES, j'ai travaillé avec beaucoup de dévouement sur ce projet, qui m'a donné l'occasion d'approfondir un sujet qui me touche personnellement, mais aussi notre société entière.

À une époque où l'information est facilement accessible mais aussi souvent déformée ou trompeuse, il est essentiel de doter les jeunes des compétences et des connaissances nécessaires pour faire preuve d'esprit critique, identifier les informations fiables et participer activement au processus démocratique. C'est là le cœur de ma recherche : explorer les moyens pour aider les jeunes à s'armer contre l'impact des "fake news". Tout cela en renforçant leur conscience politique quant à leur rôle en tant que citoyens dans notre société.

Dans mon mémoire de bachelier, je ne me contente pas d'examiner l'état actuel des "fake news" et de la conscience politique des jeunes, mais je formule également des recommandations concrètes et des interventions éducatives pour résoudre ces problèmes. Ce travail n'aurait pas été possible sans le soutien et les conseils de mes professeurs, de mes camarades de classe, des experts et des hommes politiques que j'ai eu l'occasion d'interviewer au cours de mes recherches. Je remercie en particulier ma directrice et mon directeur de thèse, Mme T. Buyck et M. H. Secheving, pour leurs conseils judicieux et attentifs.

J'espère sincèrement que ce travail contribuera non seulement à une meilleure compréhension des défis auxquels nous sommes confrontés, mais qu'il incitera également à l'action. Travaillons ensemble pour un avenir dans lequel les jeunes font entendre leur voix en toute confiance et en toute conscience, armés de connaissances, d'une pensée critique et d'un sens profond de la citoyenneté.

Baptiste Gore

Étudiant en français/histoire

Vives campus Torhout

Résumé

À une époque où les jeunes sont inondés d'informations par les médias sociaux et les plateformes en ligne, il leur est de plus en plus difficile de distinguer la désinformation des faits. Cela affecte non seulement leurs capacités de réflexion critique, mais aussi leur engagement politique. Ce mémoire de bachelier étudie comment un programme éducatif sur la désinformation et la culture politique peut contribuer à renforcer ces compétences, en mettant l'accent sur le droit de vote à partir de l'âge de 16 ans.

Raison d'être, définition du problème et pertinence

La propagation rapide de la désinformation par le biais des médias sociaux constitue un défi de taille. Les jeunes, qui font souvent un usage intensif de ces plateformes, semblent être vulnérables aux informations trompeuses. En même temps, ils sont la première génération autorisée à voter dès l'âge de 16 ans, ce qui implique une grande responsabilité. Cette recherche vise à développer une série de leçons pour aider les jeunes à reconnaître la désinformation et à accroître leur culture politique.

Conception de la recherche

Une méthode de recherche mixte a été choisie, consistant en une analyse documentaire, des entretiens avec des politiciens et des experts en éducation, et une enquête auprès des écoles. L'enquête a permis de connaître la volonté des écoles de mettre en œuvre un tel programme, ainsi que les défis et les opportunités qu'elles y voient.

Résultats

Les résultats montrent que 50 % des écoles interrogées accordent déjà de l'attention à la culture politique, principalement dans des matières telles que l'histoire et la citoyenneté. La majorité des écoles sont disposées à mettre en œuvre une série de leçons sur la désinformation et la culture politique, à condition qu'elle aborde les points suivants

1. Les limites de temps et l'intégration dans le programme d'études existant
2. La neutralité des enseignants pour éviter la polarisation
3. Adaptation du matériel pédagogique au niveau et aux intérêts des élèves.

La désinformation est considérée comme une question cruciale pour le développement des compétences critiques par 83.3 % des écoles interrogées. Les simulations de débats politiques sont considérées comme un moyen efficace d'encourager l'engagement, bien que quelques écoles doutent de leur faisabilité effective avec des élèves moins motivés.

Conclusions et recommandations

L'étude conclut qu'un programme éducatif bien conçu sur la désinformation et la culture politique peut constituer un complément précieux au programme d'études actuel. Il est recommandé que les cours soient interactifs et pratiques, et qu'une attention particulière soit accordée à l'actualité et au contexte. En outre, il est essentiel d'aider les enseignants en leur fournissant du matériel pédagogique professionnel et des lignes directrices pour garantir la neutralité. Enfin, il est conseillé d'adapter les simulations et le matériel pédagogique au climat de la classe afin d'accroître l'engagement des élèves.

Grâce à ce programme, les jeunes peuvent être mieux préparés à leur rôle d'électeurs critiques et bien informés, ce qui leur permet de contribuer activement à la démocratie.

Woord vooraf

Geachte lezer,

Met trots presenteer ik u mijn bachelorproef, het resultaat van maandenlang werk en reflectie over de uiterst relevante kwestie: "omgaan met 'fake news' en politieke geletterdheid ter voorbereiding van de verkiezingen". Als laatstejaarsstudent aan de VIVES hogeschool heb ik met grote toewijding gewerkt aan dit project, dat mij de mogelijkheid heeft geboden om diep in te gaan op een onderwerp dat niet alleen mij persoonlijk raakt, maar ook onze samenleving als geheel.

In een tijdperk waarin informatie gemakkelijk toegankelijk is, maar ook vaak vertekend of misleidend gepresenteerd wordt, is het essentieel om jongeren voorzien van de nodige vaardigheden en kennis om kritisch te denken, in staat te stellen betrouwbare informatie te identificeren en aldus actief deel te nemen aan het democratische proces. Dit is de kern van mijn onderzoek: het verkennen van manieren waarop we jongeren kunnen helpen om zich te wapenen tegen de impact van fake news en tegelijkertijd hun politieke bewustzijn te vergroten over hun rol als burger in onze samenleving.

In mijn bachelorproef onderzoek ik niet alleen de huidige stand van zaken met betrekking tot fake news en het politieke bewustzijn van jongeren, maar ik schuif ook concrete aanbevelingen naar voren inclusief educatieve interventies om hun bewustzijn te verbeteren. Dit werk zou niet mogelijk zijn geweest zonder de steun en begeleiding van mijn docenten, medestudenten, de experts en de politici die ik heb mogen interviewen tijdens mijn onderzoek. Ik bedank in het bijzonder ook mijn bachelorproef begeleiders Mevrouw T. Buyck & Meneer H. Scheyving voor de goede en zorgvuldige begeleiding.

Ik hoop van harte dat dit werk niet alleen bijdraagt aan een beter begrip van de uitdagingen waar we voor staan, maar ook inspireert tot actie. Laten we samen werken aan een toekomst waarin jongeren vol vertrouwen en bewust hun stem laten horen, gewapend met kennis, kritisch denken en een diepgeworteld gevoel van burgerzin.

Baptiste Gore

Student Frans/geschiedenis

Vives campus Torhout

Samenvatting

In een tijdperk waarin jongeren overspoeld worden met informatie via sociale media en online platformen, wordt het voor hen steeds moeilijker voor hen om desinformatie te onderscheiden van feiten. Dit heeft niet alleen gevolgen voor hun kritische denkvaardigheden, maar ook voor hun politieke betrokkenheid. Deze bachelorproef onderzoekt hoe een educatief programma over desinformatie en politieke geletterdheid kan bijdragen aan het versterken van deze vaardigheden, met bijzondere aandacht voor het stemrecht vanaf 16 jaar.

Aanleiding, probleemstelling en relevantie

De snelle verspreiding van desinformatie via sociale media vormt een belangrijke uitdaging. Jongeren, die vaak intensief gebruik maken van deze platvormen, blijken kwetsbaar te zijn voor misleidende informatie. Tegelijk zijn zij de eerste generatie die vanaf 16 jaar mag gaan stemmen, wat een grote verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Dit onderzoek heeft als doel een lessenreeks te ontwikkelen die jongeren helpt om desinformatie te herkennen en bijgevolg hun politieke geletterdheid te vergroten.

Onderzoeksopzet

Er werd gekozen voor een gemengde onderzoeksmethode, bestaande uit een literatuurstudie, interviews met politici en onderwijsexperts, en een enquête onder scholen. Deze laatste gaf inzicht in de bereidheid van scholen om een dergelijk programma te implementeren, evenals de uitdagingen en kansen die zij hierbij zien.

Resultaten

De resultaten tonen aan dat 92.9% van de bevroegde scholen al aandacht besteed aan politieke geletterdheid, voornamelijk in vakken als geschiedenis en Nederlands. De meerderheid van de scholen is bereid om een lessenreeks over desinformatie en politieke geletterdheid te implementeren, mits er aandacht wordt besteed aan:

1. Tijdslimieten en integratiemogelijkheden in het bestaande leerplan
2. Neutraliteit van de leerkrachten om polarisatie te vermijden
3. Aanpassing van het lesmateriaal aan het niveau en de interesses van de leerlingen.

Desinformatie wordt door 100% van de bevroegde scholen als een cruciaal thema beschouwd voor de ontwikkeling van kritische vaardigheden. Simulaties van politieke debatten worden gezien als een effectieve manier om betrokkenheid te stimuleren, hoewel enkele scholen twijfelen aan de effectieve haalbaarheid bij minder gemotiveerde leerlingen.

Conclusies en aanbevelingen

Het onderzoek concludeert dat een goed uitgewerkt educatief programma rond desinformatie en politieke geletterdheid een waardevolle aanvulling kan zijn op het huidige curriculum. Aanbevolen wordt om de lessen interactief en praktijkgericht te houden, met aandacht voor actualiteit en context. Daarnaast is het essentieel om leerkrachten te ondersteunen met professioneel lesmateriaal en richtlijnen voor het waarborgen van neutraliteit. Tot slot wordt geadviseerd om simulaties en

lesmateriaal aan te passen naargelang het klasklimaat om de betrokkenheid van leerlingen te verhogen.

Met dit programma kunnen jongeren beter voorbereid worden op hun rol als kritische, goed geïnformeerde stemgerechtigden, waardoor zij een actieve bijdrage kunnen leveren aan de democratie.

Inhoudstafel

Inhoud

Avant-propos	2
Résumé	
Woord vooraf.....	5
Samenvatting	6
Inhoudstafel.....	8
DEEL 1	
Inleiding	
1	La problématique13
1.1	Où se situe le problème ?13
1.2	Cela forme problème pour qui ?.....13
1.3	Quand parle-t-on d'un problème ?14
1.4	Où est le creux de cette problématique ?14
2	Questions de recherche16
2.1	Comment les programmes éducatifs peuvent-ils contribuer au développement de la culture politique et à la reconnaissance des « fake news » chez les jeunes de l'enseignement secondaire, en préparation de leur droit de vote ?16
2.1.1	Comment les programmes d'éducation à la citoyenneté sont-ils actuellement conçus ? .16
2.2	Dans quelle mesure les programmes éducatifs existants préparent-ils efficacement les jeunes au droit de vote ?.....16
2.2.1	Quelles sont les expériences des enseignants et des experts en éducation en ce qui concerne le droit de vote des jeunes de 16 ans ?16
2.2.2	Dans quelle mesure les écoles sont-elles disposées à intégrer des sujets tels que les « fake news » et la culture politique dans le programme scolaire existant ?16
3	Conception de recherche17
3.1	Analyse documentaire.....17
3.1.1	Contexte historique et racines des valeurs démocratiques17
3.1.2	La désinformation : un problème historique et actuel.....18
3.1.3	Éducation et culture politique18
3.2	Entretiens20
3.2.1	Entretiens avec les politiciens20
3.2.2	Entretien avec le pédagogue Frank Furedi21

3.2.3	Enquête auprès des écoles	22
4	Définition du problème	23
5	Phase de conception	26
5.1	Objectifs de la conception	26
5.2	Structure de la série de leçons.....	26
5.3	Ajustements basés sur l'énoncé du problème de l'enquête	27
5.4	Evaluation.....	28
5.5	Impact attendu	28
6	Présentation des résultats	30

Deel 2

Inleiding

7	De problematiek	41
7.1	Waar doet het probleem zich voor?	41
7.2	Voor wie vormt dit een probleem?	41
7.3	Wanneer spreken we van een probleem?.....	41
7.4	Waar ligt de oorsprong van dit probleem?.....	42
8	Onderzoeksvragen.....	43
8.1	Hoe kunnen educatieve programma's bijdragen aan de ontwikkeling van politieke geletterdheid en het herkennen van 'fake news' bij jongeren in het secundair onderwijs, ter voorbereiding op hun stemrecht?	43
8.1.1	Hoe worden educatieve programma's over burgerschap momenteel vormgegeven?	43
8.2	In hoeverre bereiden bestaande educatieve programma's jongeren effectief voor op hun stemrecht?	43
8.2.1	Wat zijn de ervaringen van docenten en onderwijsexperts in verband met het stemrecht voor 16- jarigen?	43
8.2.2	Hoe bereidwillig zijn scholen om thema's als 'fake news' en politieke geletterdheid op te nemen in het bestaande curriculum?	43
9	Onderzoeksopzet.....	1
9.1	Literatuurstudie.....	1
9.1.1	Historische context en de wortels van democratische waarden	1
9.1.2	Desinformatie: een historisch en actueel probleem	2
9.1.3	Onderwijs en politieke geletterdheid	2
9.1.4	Conclusie van de literatuurstudie	2
9.2	Interviews	3
9.2.1	Interviews met politici	4
9.2.2	Interview met pedagoog Frank Furedi	4

9.3	Enquête bij de scholen.....	5
10	Probleemstelling	7
10.1.1	Verdiepende les over het fenomeen 'Fake news'	7
10.1.2	Les die de politieke systemen van België onderzoekt.....	7
10.1.3	Les over de actuele situatie met een simulatie.....	7
11	Ontwerpfase	9
11.1	Doelen van het ontwerp	9
11.2	Structuur van de lessenreeks	9
11.3	Aanpassingen aan de lessenreeks op basis van de probleemstelling uit de enquête	11
11.4	Evaluatie en toetsing.....	11
11.5	Verwachte impact.....	11
12	Weergave van de resultaten	12
13	Conclusion	18
14	Besluit.....	19
15	Reflection..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
16	Reflectie	23
17	Bijlagen	25
18	Bibliografie	21

DEEL 1

Inleiding

Résumé :

Depuis le temps que je suis en contact avec des élèves grâce à des stages, et les rencontres concomitantes avec des enseignants, moi-même et certains de mes professeurs de stage avons remarqué qu'il est de plus en plus difficile pour les élèves d'extraire des informations pertinentes des textes et de pouvoir distinguer les infox des faits, réduisant ainsi l'esprit critique. La diffusion des médias de masse et des médias sociaux font que les élèves ont rarement une image réaliste et complète de la société dans laquelle nous vivons. Cela devient problématique lorsqu'il s'agit de changements majeurs qu'une société peut connaître, par exemple dans le paysage politique, tant au niveau national et européen qu'intercontinental et géopolitique.

Malheureusement, je constate également une baisse d'intérêt de la part des étudiants. En rendant les cours interactifs, j'espère susciter un intérêt solide chez les élèves qui se sentent appelés à voter à l'âge de 16/18 ans.

Dans la **première leçon**, j'approfondis le phénomène des fake news, afin d'aider les jeunes à comprendre comment fonctionne la désinformation et comment ils peuvent la reconnaître, l'analyser et la réfuter. La leçon utilise des méthodes interactives et des exemples de la vie réelle pour capter l'attention des élèves et les impliquer activement dans le sujet. Au travers de discussions, d'études de cas et d'exercices, les jeunes sont encouragés à réfléchir de manière critique aux informations qu'ils rencontrent et à vérifier leurs sources avant de tirer des conclusions.

L'objectif de cette leçon est d'amener les jeunes à faire l'expérience des « infox » et à prendre conscience de leur propre vulnérabilité face à la désinformation. Ces éléments jouent un rôle essentiel pour faire des choix conscients.

Dans la **deuxième leçon**, j'explore avec les élèves les systèmes politiques en Belgique et les partis qui y sont associés. La leçon porte principalement sur les points du programme et les intérêts que le parti politique en question représente au niveau national et européen. Cela permet aux élèves de faire connaissance avec des partis qu'ils ne connaissaient peut-être pas auparavant, ce qui leur donne une image plus complète des partis et de leurs positions. Nous examinerons également de plus près les intérêts européens des partis afin qu'ils puissent également faire un choix éclairé au niveau européen.

Dans la **troisième et dernière leçon** de ce paquet, j'explore des questions d'actualité avec les élèves. Ils recevront des propositions à ce sujet et devront jouer le rôle d'un parti politique donné. Ils devront défendre/attaquer cette proposition au niveau national.

1 La problématique ¹

1.1 Où se situe le problème ?

Dans ce contexte, la recherche se concentre sur l'exploitation approfondie de l'histoire et des programmes d'études, dans le but de comprendre comment l'histoire nous a mené au paysage politique actuel et comment ces programmes sont mis en œuvre. Malgré une reconnaissance croissante de leur importance, ces programmes rencontrent divers défis, notamment la variabilité dans les approches pédagogiques, la difficulté de trouver des cours adaptés au niveau des élèves de la 4e année du secondaire. Il est essentiel de comprendre ces défis afin de proposer des solutions pertinentes et efficaces pour renforcer l'éducation civique des jeunes et les préparer à exercer pleinement leur citoyenneté dans notre société démocratique.

Pour évaluer l'efficacité des programmes éducatifs existants, il est nécessaire d'examiner dans quelle mesure ces programmes atteignent leurs objectifs. Dans cette optique il est crucial de comprendre les expériences des enseignants et des experts en éducation sur la pertinence et l'impact du vote obligatoire à partir de 16 ans. Leurs perspectives permettront d'identifier les forces et les faiblesses des initiatives actuelles et d'orienter les efforts futurs pour améliorer l'éducation civique des jeunes.

De même, il est essentiel d'explorer la volonté des écoles d'intégrer des programmes sur les 'infox' et la culture politique dans leur curriculum existant. Cette analyse permettra de comprendre les motivations, les obstacles et les besoins des écoles en matière d'éducation aux médias et à la citoyenneté, et d'identifier les moyens d'encourager une plus grande participation des établissements scolaires à ces initiatives.

En somme, cette recherche vise à contribuer à l'amélioration de l'éducation civique des jeunes en identifiant les meilleures pratiques, en proposant des recommandations pour renforcer les programmes éducatifs existants et en encourageant une plus grande collaboration entre les acteurs du monde de l'éducation, de la politique et de la société civile.

1.2 Cela forme problème pour qui ?

C'est un problème pour ceux qui ont le droit de voter au Parlement européen et au Parlement national, à savoir les jeunes âgés de 16 à 18 ans, qui votent pour la première fois, mais aussi pour la société dans son ensemble en raison de l'impact potentiel de ces votes sur la démocratie.

¹ Voir document 1

1.3 Quand parle-t-on d'un problème ?

Nous parlons de problème lorsque nous constatons que les frustrations naissent de la confusion. Les programmes des partis rédigés dans un jargon trop difficile posent un réel problème aux jeunes qui sortent de la quatrième école secondaire. Les débats politiques sont moins transmis et sont perçus comme ennuyeux. La période électorale provoque également des changements à moyen terme dont les jeunes ne sont pas toujours conscients. Les choix à faire sont d'une difficulté qu'il ne faut pas sous-estimer. Tous ces facteurs créent une difficulté qui se présente aujourd'hui aux jeunes de 16 ans.

1.4 Où est le creux de cette problématique ?

Les problèmes qui se posent peuvent avoir différentes origines.

- **L'évolution technologique** : l'essor de l'internet et des médias sociaux a accéléré de manière exponentielle la diffusion de l'information. S'il s'agit d'une évolution positive en soi, elle a également ouvert la voie à la diffusion de fausses informations et de "fake news", car il est facile de publier et de partager des informations non vérifiées ou inexacts sans mécanismes de contrôle adéquats.
- **Éducation et sensibilisation** : Le fait que le système éducatif formel ne met pas suffisamment l'accent sur l'éducation aux médias et l'éducation civique peut empêcher les jeunes d'acquérir les compétences nécessaires pour réfléchir de manière critique aux questions politiques. Il peut en résulter une génération vulnérable qui ne comprend pas pleinement l'importance de sa voix et son impact sur le paysage politique.
- **Culture politique** : dans certains cas, une culture politique polarisée peut encourager la diffusion de "infox", car certains acteurs profitent de la diffusion de la désinformation pour faire avancer leur propre agenda politique. Cela peut conduire à un manque de confiance dans la politique et les médias traditionnels.

2 Questions de recherche

2.1 Comment les programmes éducatifs peuvent-ils contribuer au développement de la culture politique et à la reconnaissance des « fake news » chez les jeunes de l'enseignement secondaire, en préparation de leur droit de vote ?

2.1.1 Comment les programmes d'éducation à la citoyenneté sont-ils actuellement conçus ?

Section : analyse documentaire – éducation et culture politique

2.2 Dans quelle mesure les programmes éducatifs existants préparent-ils efficacement les jeunes au droit de vote ?

2.2.1 Quelles sont les expériences des enseignants et des experts en éducation en ce qui concerne le droit de vote des jeunes de 16 ans ?

*Section : entretiens – entretien avec le pédagogue Frank Furedi
- enquête auprès des écoles*

2.2.2 Dans quelle mesure les écoles sont-elles disposées à intégrer des sujets tels que les « fake news » et la culture politique dans le programme scolaire existant ?

- *Section : présentation des résultats – volonté des écoles*

3 Conception de recherche

L'objectif de cette recherche est de déterminer comment un programme éducatif sur la désinformation et la culture politique peut être efficacement intégré dans l'enseignement secondaire afin de mieux préparer les jeunes à leur rôle de citoyens critiques et de futurs électeurs. L'étude combine une analyse documentaire, des entretiens qualitatifs et des enquêtes quantitatives afin de recueillir des informations théoriques et des expériences pratiques.

3.1 Analyse documentaire

L'analyse documentaire fournit un cadre théorique et historique qui sert de base à la conception de la série de leçons sur la culture politique et la désinformation. En consultant et en combinant diverses sources, elle intègre des points de vue historiques, philosophiques et pédagogiques afin de fournir une compréhension approfondie des problèmes et des solutions possibles.

3.1.1 Contexte historique et racines des valeurs démocratiques

3.1.1.1 La Révolution française, fondement de la démocratie

La Révolution française a joué un rôle crucial dans la formation des systèmes et principes démocratiques modernes. Selon Beek (2022), cette révolution a jeté les bases de l'idée de souveraineté populaire et de droits universels. La Déclaration des droits de l'homme et du citoyen a introduit des concepts fondamentaux tels que l'égalité, la liberté et la justice, qui sont toujours au cœur des sociétés démocratiques.

Cependant, la révolution a également fait apparaître le phénomène de la propagande et de la manipulation de l'information, que l'on peut qualifier de précurseur de la désinformation moderne. Beek souligne que le contrôle de l'opinion publique par des dirigeants politiques tels que Robespierre était un outil puissant pour mobiliser les masses. Cet exemple historique souligne l'importance de l'esprit critique des citoyens pour comprendre les agendas politiques qui se cachent derrière l'information.

3.1.1.2 Le paysage politique belge

Dans leurs travaux, Luyckx et Platel (1985) examinent l'évolution du système politique belge à partir de 1789. Ils montrent comment le paysage politique belge a été fortement influencé par les idéologies européennes, y compris celles de la Révolution française. L'émergence des partis politiques et le clivage entre la gauche et la droite reflètent la complexité du système politique belge.

Leur analyse met également en lumière le rôle des citoyens dans ce système. Les citoyens ont été encouragés à participer activement au processus politique, mais Luyckx et Platel affirment que cette participation est souvent entravée par un manque de connaissances sur les structures et les idéologies politiques. Ce problème est aujourd'hui exacerbé par la diffusion de la désinformation et une méfiance croissante à l'égard du système politique.

3.1.2 La désinformation : un problème historique et actuel

3.1.2.1 Les racines historiques de la désinformation

Sieyès (2018) soutient dans son ouvrage « Qu'est-ce que le tiers état ? » que le pouvoir politique a souvent été consolidé par la manipulation de l'information. Il souligne que les élites exploitent délibérément la confusion et l'ignorance pour maintenir leur pouvoir. Ce constat historique trouve un immense parallèle dans le phénomène de désinformation qui se diffuse aujourd'hui.

Olympe de Gouges (2018), dans sa « lettre au peuple », a également mis en garde contre le danger de la désinformation en période de bouleversements politiques. Son plaidoyer en faveur de la transparence et de l'honnêteté dans la communication publique est toujours d'actualité, surtout à une époque où la technologie numérique facilite plus que jamais la diffusion de l'information.

3.1.2.2 L'impact actuel de la désinformation

Frank Furedi (2006, 2009) souligne le rôle de l'éducation dans le développement de l'esprit critique chez les jeunes. Dans son article intitulé « Où sont les intellectuels ? », Furedi affirme que l'éducation ne parvient souvent pas à fournir le bagage intellectuel nécessaire pour reconnaître et contrer la désinformation. Il souligne également la nécessité de former les jeunes à l'évaluation critique des sources d'information, compte tenu notamment de l'influence des médias sociaux.

Dans « Why education isn't educating » (2009), M. Furedi souligne l'augmentation des connaissances superficielles et la diminution de la pensée critique profonde. Cette tendance rend les jeunes particulièrement vulnérables à l'impact de la désinformation, qui peut conduire à des choix politiques erronés et à un manque de confiance dans les institutions démocratiques.

3.1.3 Éducation et culture politique

3.1.3.1 Citoyenneté et indépendance intellectuelle

Furedi (2006) affirme que l'éducation devrait viser à développer l'indépendance intellectuelle des étudiants. Il affirme que des matières telles que l'histoire, la littérature et la philosophie jouent un rôle clé dans la promotion de la pensée critique et de la capacité à comprendre des questions politiques et sociales complexes.

Selon Luyckx et Platel (1985), il est important de donner aux élèves une compréhension du fonctionnement des systèmes politiques et de leur faire prendre conscience de leur propre rôle en tant que citoyens actifs. Cela correspond à la nécessité non seulement de transmettre aux jeunes des connaissances théoriques sur la politique, mais aussi de leur faire acquérir des compétences telles que le débat, l'analyse des informations et la défense des points de vue de la ville.

3.1.3.2 Le rôle de la conscience historique

Les travaux de Beek (2022) et de Sieyès (2018) soulignent que la conscience historique est une composante importante de la littératie politique. En donnant un aperçu d'événements historiques tels que la Révolution française et les changements politiques ultérieurs, les élèves acquièrent une meilleure compréhension des systèmes politiques contemporains et de la valeur de la participation démocratique.

3.1.3.2.1 Conclusion de l'analyse documentaire

La littérature étudiée met en évidence trois aspects principaux :

1. **Le contexte historique** : l'historiographie des valeurs démocratiques et des systèmes politiques fournit une base pour comprendre les structures politiques contemporaines et le défi de la désinformation.
2. **Pensée critique** : l'éducation devrait se concentrer sur le développement de la pensée critique et de l'indépendance intellectuelle afin de rendre les jeunes résistants à la désinformation.
3. **Éducation à la citoyenneté active** : l'association de connaissances historiques et de questions d'actualité peut motiver les jeunes à participer activement au processus démocratique.

Ces idées constituent les éléments de base pour la conception d'une série de leçons combinant désinformation et éducation politique, dans le but de mieux équiper les jeunes pour leur rôle de citoyens et d'électeurs critiques.

3.2 Entretiens

3.2.1 Entretiens avec les politiciens²

Les entretiens avec les politiciens ont été conçus pour obtenir leurs perspectives variées sur l'enjeu de l'obligation de vote à partir de l'âge de 16 ans. Les politiciens de différents partis politiques ont été sélectionnés afin de garantir une représentation équilibrée des opinions politiques. Les entretiens ont aussi été conçus pour les cours-mêmes. Les entretiens ont été structurés de tel manière à ce qu'ils permettent de partager leurs points de vue, expériences et recommandations. Les données qualitatives recueillies ont été analysées pour identifier les thématiques et les thèmes politiques avec les questions suivantes.

- Quels sont les intérêts que vous et votre parti défendez aux niveaux national et européen ?
- Si votre parti devait résumer les points du programme en trois points principaux, lesquels seraient-ils ?
- Pourquoi les jeunes devraient-ils voter pour vous ou votre parti lors des élections nationales ?
- Pourquoi les jeunes devraient-ils voter pour vous ou votre parti lors des élections européennes ?
- Que faites-vous pour sensibiliser les jeunes avant leur premier vote ?

3.2.1.1 Conclusion des entretiens avec les politiciens

La conclusion que j'en tire est la suivante : chaque homme politique a ses propres opinions qu'il souhaite défendre auprès des jeunes. Pour certaines positions, elles peuvent être les mêmes que d'autres partis, comme le langage sophistiqué utilisé dans les parlements, qui fait qu'il est difficile pour les jeunes de se faire une idée claire de ce qui est discuté. D'autres points de vue se contredisent, par exemple ce qu'il convient de faire avec les lois belges sur l'immigration. Beaucoup s'interrogent également sur l'utilité du vote obligatoire dès l'âge de 16 ans, à l'exception du parti Groen, à l'origine de la proposition. Par conséquent, les opinions varient beaucoup sur la manière dont les jeunes devraient participer à cette activité politique. Il existe des alternatives proposées par les partis pour permettre aux jeunes de continuer à participer à la construction des partis ; il suffit de penser au PTB, par exemple, avec Redfox ou COMAC.

² Voir les documents 2 à 8

3.2.2 Entretien avec le pédagogue Frank Furedi³

L'entretien avec pédagogue Frank Furedi visait à bénéficier de son expérience dans le domaine de l'éducation et de la citoyenneté. Furedi est reconnu pour ces travaux sur la jeunesse, l'éducation et la culture. L'entretien a porté sur des sujets tels que l'éducation aux médias, la pensée critique et la responsabilisation des jeunes en tant que citoyens. Les perspectives et les idées de Furedi ont enrichi cette étude en offrant une compréhension approfondie des défis et des opportunités dans l'éducation civique des jeunes. Les questions qui ont permis d'aboutir à cette compréhension pédagogique sont les suivantes.

1. Quelle est votre opinion générale sur l'importance des programmes éducatifs qui préparent les jeunes à voter ?
2. Avez-vous de l'expérience dans le développement/la mise en œuvre de leçons sur la citoyenneté et le devoir de vote pour les jeunes ? Laquelle ?
3. Quels sont, selon vous, les principaux défis à relever pour développer/mettre en œuvre des programmes efficaces sur la participation politique ?
4. Que pensez-vous de questions telles que les "infox" en relation avec les jeunes et leur participation politique ? Considérez-vous qu'il s'agit d'un élément important de la sensibilisation politique des jeunes ?
5. De quelle manière pensez-vous que les établissements d'enseignement pourraient collaborer avec des organisations ou des experts externes pour améliorer la qualité et l'impact des programmes éducatifs sur la participation politique ?
6. Quels résultats mesurables pensez-vous pouvoir utiliser pour évaluer l'efficacité de ces thèmes ?
7. Avez-vous d'autres suggestions, idées ou expériences concernant l'amélioration des programmes éducatifs destinés à préparer les jeunes au vote obligatoire ?

3.2.2.1 Conclusion de l'entretien avec le pédagogue Frank Furedi

Frank Furedi nous donne une vision très critique de l'éducation, ce qui n'étonne plus après la lecture de son livre « Où sont les intellectuels ? ». Furedi souligne que l'objectif n'est pas nécessairement de préparer les jeunes à voter, mais de leur donner une base large pour développer leur propre esprit critique. Selon lui, cela peut se faire principalement par le biais de matières comme l'histoire, la littérature et la philosophie. Ainsi, les élèves peuvent et osent se remettre en question et remettre en question le monde qui les entoure. Furedi est également très sceptique quant au fait que les programmes d'éducation sont souvent trop politisés, ce qui rend les élèves moins susceptibles de prendre en compte l'importance et la responsabilité du vote. Selon lui, l'éducation devrait être beaucoup plus axée sur le développement de l'indépendance intellectuelle.

³ Voir document 9

3.2.3 Enquête auprès des écoles⁴

L'enquête menée auprès des écoles visait à évaluer leur disposition à intégrer des programmes éducatifs sur le 'fake news' et l'obligation de vote à partir de l'âge de 16 ans. Un questionnaire structuré a été élaboré, comprenant des questions sur la connaissance et la perception des enseignants concernant les sujets, ainsi que leur volonté à intégrer de tels programmes dans leur curriculum existant. L'enquête a été distribuée à un échantillon représentatif d'écoles à travers la Belgique, et les données recueillies ont été analysées quantitativement pour identifier les tendances et les attitudes prédominantes.

⁴ Voir document 19

4 Définition du problème

1. Cours approfondi sur le phénomène des ‘infox’⁵

- **Compréhension critique** : développer chez les élèves une compréhension critique des ‘fake news’, y compris les mécanismes de leur propagation, leur impact social et politique, et les méthodes pour les identifier et les contrer.
- **Education aux médias** : fournir aux élèves des outils et des compétences nécessaires pour évaluer de manière critique les sources d’information et distinguer les faits de la fiction dans un paysage médiatique complexe.
- **Etudes de cas** : illustrer les concepts abordés par des exemples concrets de fake news, en mettant l’accent sur leur impact sur la société et la démocratie.
- **Développement de l’esprit critique** : encourager les élèves à remettre en question et analyser de manière critique l’information qu’ils rencontrent en ligne et dans les médias traditionnels.

2. Cours explorant les systèmes politiques de la Belgique⁶

- **Clarté des concepts** : expliquer de manière claire et accessible les principes fondamentaux des systèmes politiques belges, y compris les institutions, les processus décisionnels et les valeurs sous-jacentes.
- **Comparaison et contraste** : mettre en évidence les similitudes et les différences entre les systèmes politiques flamands et wallons, permettant aux élèves de comprendre leur fonctionnement et leurs interactions.
- **Participation active** : encourager les élèves à s’engager dans des débats et des activités qui simulent les processus politiques réels, les aidant ainsi à mieux appréhender les enjeux politiques contemporains.
- **Utilisation de sources actuelles** : intégrer des faits actuels récents et des études de cas pour illustrer les concepts politiques abordés et rendre le cours pertinent et dynamique.

3. Cours sur l’actualité avec simulation politique⁷

- **Simulation réaliste** : concevoir une simulation politique authentique où les élèves sont placés dans le rôle de partis politiques et où ils doivent défendre ou attaquer des propositions d’actualité, reflétant ainsi les dynamiques et les défis du processus politique réel.

⁵ Voir documents 10 à 12

⁶ Voir documents 13 à 15

⁷ Voir documents 16 et 17

- **Préparation adéquate** : fournir aux élèves les connaissances et les compétences nécessaires pour jouer efficacement leur rôle dans la simulation, y compris la recherche sur les problèmes politiques, la communication persuasive et le travail d'équipe.
- **Débat constructif** : encourager un débat constructif et respectueux entre les « partis politiques » représentés dans la simulation, favorisant ainsi la compréhension mutuelle et la recherche de compromis.
- **Evaluation des compétences** : évaluer les compétences des élèves en matière de recherche, d'argumentation, de prise de décision et de collaboration à travers leur participation à la simulation politique.

5 Phase de conception

Lors de la phase de conception, les idées tirées de l'analyse documentaire, des entretiens et de l'enquête sont concrétisés et traduits en une série de leçons qui s'intègrent dans plusieurs matières. Ce programme a pour but d'amener les élèves à réfléchir de manière critique sur la désinformation et à renforcer leur engagement politique. La série de leçons est structurée en trois leçons, chacune ayant un objectif spécifique en rapport avec les questions et les objectifs identifiés précédemment.

5.1 Objectifs de la conception

1. **Compétences en matière d'esprit critique** : les étudiants apprennent à reconnaître, analyser et réfuter la désinformation.
2. **Culture politique** : acquérir des connaissances sur le système politique, les idéologies et les questions de programme des partis politiques.
3. **Engagement actif** : renforcer la conscience démocratique en faisant participer activement les élèves à des simulations et des débats politiques.
4. **Compétences pratiques** : compétences telles que l'argumentation, la coopération, la défense de positions.

5.2 Structure de la série de leçons

La série de leçons se compose de 3 leçons de 50 minutes chacune. La séquence est soigneusement structurée pour guider les étudiants étape par étape.

Leçon 1 : Pensée critique et désinformation⁸

Objectif : Les élèves apprennent ce qu'est la désinformation, pourquoi elle est diffusée et comment la reconnaître.

Méthodes de travail :

1. **Explications et exemples** : présentation des différents types de désinformation (clickbait, deepfakes, propagande, etc.).
2. **Tâche d'analyse** : les élèves travaillent en groupes pour analyser les vraies et les fausses nouvelles à l'aide d'une liste de contrôle (vérification des sources, langage émotionnel, etc.).
3. **Discussion en classe** : qu'ont-ils découvert ? Quelles stratégies ont été efficaces ?

Résultat : chaque groupe crée un petit guide qui peut être partagé en classe.

⁸ Voir documents 10 à 12

Leçon 2 : Systèmes et partis politiques en Belgique⁹

Objectif : les élèves comprennent le système politique belge, les différents partis et leurs prises de position.

Formes de travail :

1. **Présentation interactive** : Vue d'ensemble des partis et des structures politiques belges (gauche vs droite, Parlement fédéral, Parlement flamand, Sénat, points du programme, etc.)
2. **Travail de groupe** : les étudiants effectuent des recherches sur un parti politique donné et présentent les principales prises de position et priorités.
3. **Préparation du débat** : les élèves reçoivent des questions d'actualité et commencent à préparer le débat pour la leçon suivante.

Résultat : un document numérique résumant les points clés du parti politique choisi.

Leçon 3 : Simulation - Débats politiques et questions d'actualité¹⁰

Objectif : Les élèves apprennent à prendre position et à se défendre en s'imaginant dans le rôle d'un parti politique. A la fin de chaque question d'actualité, les partis doivent parvenir à un consensus.

Formes de travail :

1. **Simulation d'un débat politique** : les élèves sont répartis en groupes et représentent un parti politique. Ils défendent ou critiquent des positions sur des thèmes d'actualité (par exemple, la politique climatique, la migration, la numérisation).
2. **Réflexion** : après le débat, les élèves réfléchissent par écrit et/ou oralement à ce qu'ils ont appris et à l'évolution de leur point de vue.

Résultat : un formulaire d'évaluation dans lequel les élèves documentent leurs expériences et leurs points de vue.

5.3 Ajustements basés sur l'énoncé du problème de l'enquête

A base des questions et des défis identifiés dans l'enquête, les ajustements suivants ont été apportés :

1. **Neutralité** : les enseignants reçoivent des directives pour adopter un rôle neutre et éviter la polarisation dans la classe.
2. **Gestion du temps** : les cours sont flexibles et peuvent être intégrés dans d'autres matières.

⁹ Voir documents 13 à 15

¹⁰ Voir documents 16 et 17

3. **Augmentation de la motivation** : Grâce à des formes de travail interactives et pratiques, des efforts sont faits pour accroître l'engagement des élèves et minimiser le risque d'absentéisme.

5.4 Evaluation

La série de leçons peut être évaluée à l'aide d'évaluations sommatives et formatives.

1. **Évaluation formative** : les progrès et les attitudes des élèves sont observés en permanence et discutés pendant les cours. (Travail de réflexion, travaux de groupe)
2. **Évaluation sommative** : Les élèves présentent leurs analyses politiques et participent au débat de simulation. Ils peuvent être évalués sur l'argumentation, la coopération et la réflexion.

5.5 Impact attendu

Le programme est conçu pour que les étudiants :

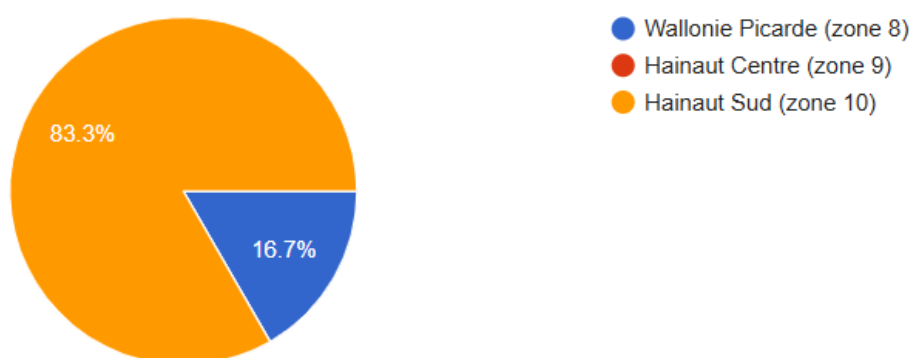
- prennent conscience de leur propre vulnérabilité à la désinformation,
- comprennent mieux les systèmes politiques et leur rôle en tant que citoyens,
- se préparer à exercer leur droit de vote.

En combinant des méthodes de travail interactives et un contexte historique avec des thèmes actuels, il accroît l'engagement des élèves et renforce leur capacité à faire des choix critiques et fondés dans notre société complexe.

6 Présentation des résultats

Localisation des écoles

Votre école se trouve dans quelle zone ?

Le questionnaire a été envoyé aux écoles se situant dans la région du Hainaut, mais a principalement été rempli par des écoles situées dans le sud du Hainaut et dans la région de Wallonie Picarde.

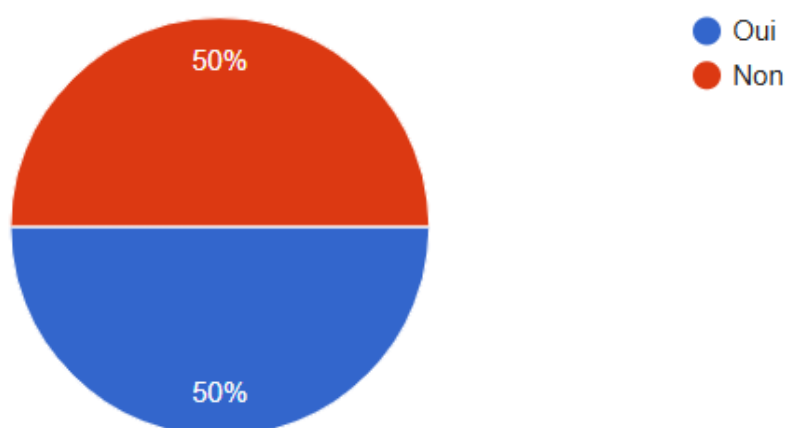
- Pour Hainaut Sud (zone 10) : 83,3%
- Pour la Wallonie Picarde (zone 8) : 16,7%

Comme la majorité des réponses proviennent de la zone Hainaut Sud, cela pourrait introduire un biais régional dans les résultats.

L'application de la culture politique dans le programme scolaire existant

Dans votre école, la culture politique est-elle déjà abordée dans le cadre du programme scolaire ?

6 responses

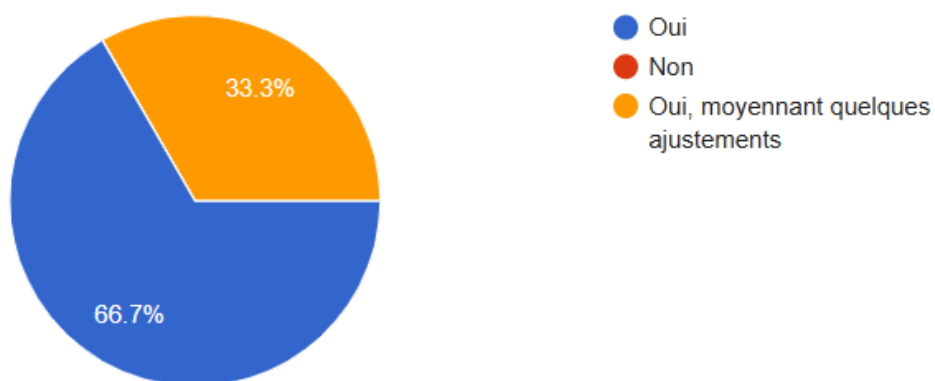
Pour la question si la culture politique était déjà abordée dans le programme scolaire, on a une séparation nette entre les réponses. Pour les écoles qui ont répondu 'oui', cela était surtout le cas dans les cours d'histoire ou de français, souvent déjà axée sur la pensée critique.

Disponibilité pour mettre en œuvre une série de leçons sur la culture politique

Êtes-vous prêt à mettre en œuvre une série de leçons telle que décrite ci-dessus dans votre école ?

6 responses

- Oui : 67,7 %
- Oui, moyennant des ajustements : 33,3 %

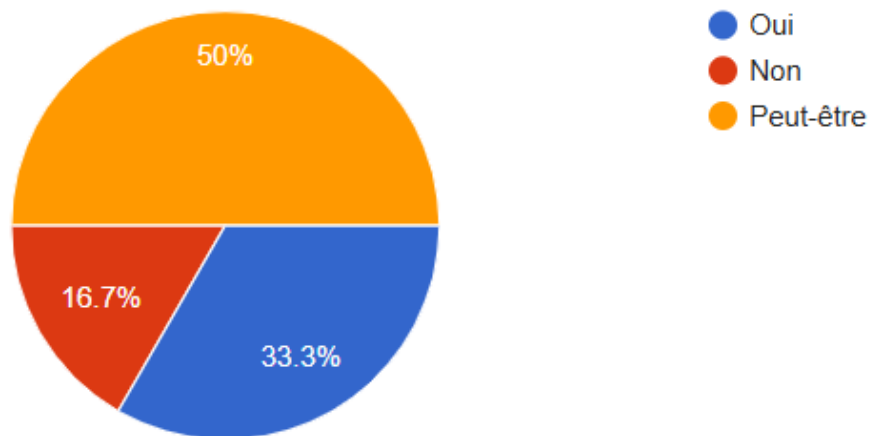
Les ajustements incluent :

- Surveillance des intervenants extérieurs pour garantir leur neutralité et leur pertinence.
- Adaptation des séquences aux spécificités des élèves (niveau, programme existant, charge horaire)

Intérêt et connaissances des élèves

Pensez-vous que les élèves de votre école ont suffisamment de connaissances de base ou d'intérêt pour participer à de telles leçons ?

6 responses

Intérêt et connaissances des élèves

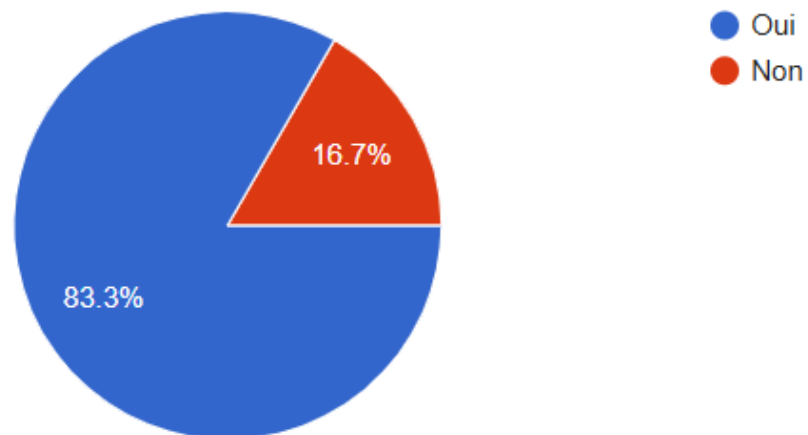
- Oui : 33,3%
- Peut-être : 50%
- Non : 16,7%

Certaines écoles sont sceptiques quant à l'intérêt des élèves. Elles soulignent un désengagement général envers la politique, souvent dû à une perception négative du 'blabla' politique ou au ressenti que 'rien ne change'. Cependant, d'autres pensent que les élèves pourraient développer un intérêt en participant activement à des activités interactives comme les débats ou les simulations.

L'importance des infox

Considérez-vous les 'infox' comme sujet important dont les élèves devraient être conscients ?

6 responses

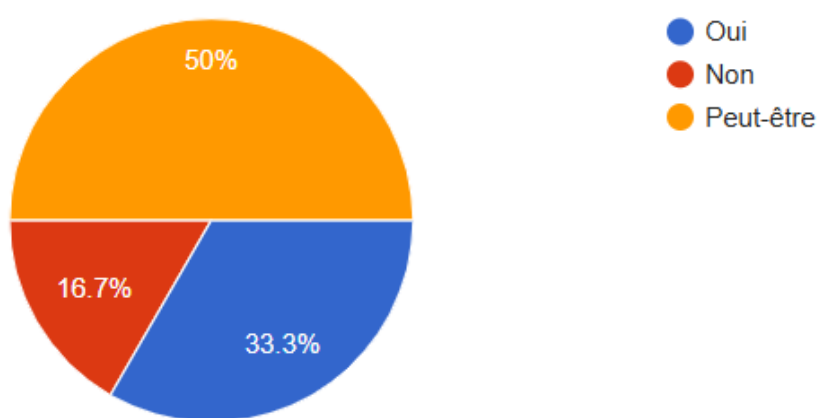

Une majorité considère les infox comme un sujet crucial. Les enseignants estiment que les élèves sont de plus en plus exposés à des informations non vérifiées, notamment via les réseaux sociaux, et qu'il est essentiel de les outiller pour développer leur esprit critique face à ces contenus.

Ressources disponibles pour organiser une simulation de débat politique

Votre école dispose-t-elle de ressources suffisantes (temps et personnel) pour organiser une simulation de débat politique en classe ?

6 responses

Ressources disponibles pour organiser une simulation de débat politique

- Oui : 33,3%
- Non : 16,7%
- Peut-être : 50%

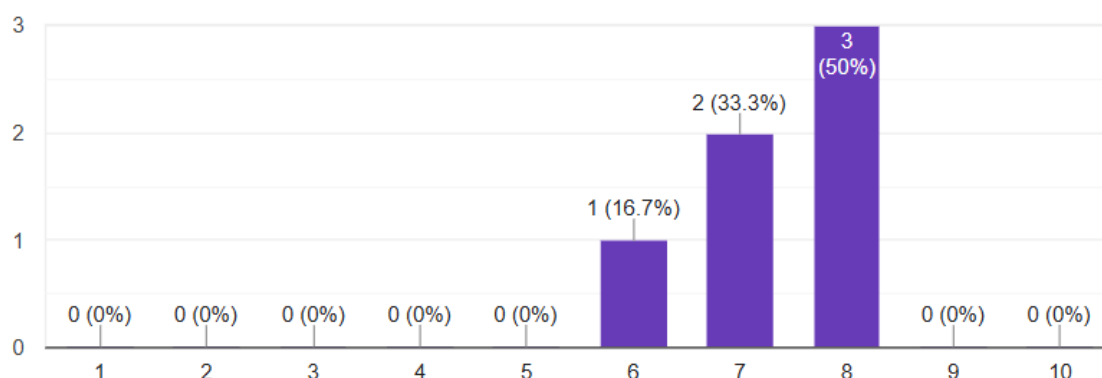
La principale contrainte identifiée est le temps et, dans certains cas, la motivation des élèves. Certains enseignants craignent que les débats ne deviennent caricaturaux ou ne captent pas suffisamment l'attention des élèves.

Faisabilité de la mise en œuvre (échelle de 1 à 10)

Sur une échelle de 1 à 10, dans quelle mesure considérez-vous qu'il est possible de mettre en œuvre cette série de leçons ?

 [Copy chart](#)

6 responses

La moyenne est 7, ce qui reflète un optimisme prudent. Les enseignants sont généralement ouverts à l'idée, mais ils soulignent les défis logistiques et pédagogiques.

Défis identifiés pour la mise en œuvre d'un programme sur la culture politique

Quels défis voyez-vous dans la mise en œuvre d'un programme éducatif sur la culture politique dans votre école ?

- Manque de temps : beaucoup d'enseignants estiment que le programme scolaire actuel est déjà trop chargé.
- Manque d'intérêt des élèves : une minorité craint que les élèves ne montrent pas assez d'engagement pour ces activités.
- Neutralité politique : les enseignants insistent sur la nécessité de garantir une approche neutre et non partisane, tant dans les contenus que dans les intervenants.

Contributions des leçons sur les 'infox' au développement des compétences critiques

Comment pensez-vous que les leçons sur les 'infox' peuvent contribuer au développement des compétences critiques de vos élèves ?

Les enseignants voient ces leçons comme un excellent moyen de :

- développer l'esprit critique des élèves en leur apprenant à analyser la fiabilité des informations.
- les sensibiliser à l'importance de prendre du recul face aux contenus médiatiques, aux discours politiques et aux opinions générales.

Efficacité des simulations pour renforcer l'engagement politique des élèves

Dans quelle mesure pensez-vous qu'une simulation, dans laquelle les élèves jouent le rôle de partis politiques, pourrait être efficace pour renforcer leur engagement politique ?

- Beaucoup d'enseignants estiment que les simulations peuvent :
 - encourager les élèves à comprendre différentes perspectives politiques,
 - les amener à s'intéresser davantage au fonctionnement des institutions et aux débats sociétaux.
- Cependant, certains craignent que :
 - les débats deviennent caricaturaux,
 - les élèves aient du mal à se projeter dans des positions politiques qui ne reflètent pas leurs propres idées.

Méthodes d'évaluation suggérées

Quelle serait, selon vous, la manière appropriée d'évaluer les élèves à l'issue de ce programme en quatre parties ?

- **Synthèse personnelle** : les élèves réfléchissent sur ce qu'ils ont appris et comment leurs connaissances ont évolué.
- **Evaluation basée sur les compétences** : évaluer leur capacité à argumenter.
- **Débats en classe** : observer leur capacité à se défendre et à parvenir à un consensus.
- **Travaux écrits** : notamment des exercices de recherche et d'analyse critique.

Résumé

Les résultats montrent un intérêt marqué pour l'intégration d'un programme sur la culture politique et les infox dans les écoles. Cependant, plusieurs défis pratiques et pédagogiques devront être relevés, notamment :

1. La contrainte de temps dans les programmes scolaires.
2. La nécessité de garantir une neutralité politique stricte.
3. Le défi de motiver les élèves, en particulier ceux qui se sentent détachés de la politique.

Les enseignants considèrent les infox comme un sujet essentiel pour développer les compétences critiques des élèves. Les simulations de débats politiques sont perçues comme une méthode intéressante, bien que leur mise en œuvre nécessite une préparation rigoureuse pour éviter les dérives caricaturales.

En conclusion, bien que l'idée soit accueillie favorablement, la réussite d'un tel programme dépendra de la flexibilité, de l'implication des enseignants et des élèves, ainsi que des ressources disponibles.

Deel 2

Inleiding

Tijdens mijn stageperiode ben ik in contact gekomen met de leerlingen, bijkomend kreeg ik de kans om vergaderingen met leerkrachten bij te wonen. Een van de elementen die toen naar boven kwam, bij mij als enkele van mijn stageleerkrachten bleek de moeilijkheid voor leerlingen om relevantie informatie uit teksten te halen en fake news van feiten te kunnen onderscheiden, waardoor de kritische geest minder aangesproken wordt. In combinatie met de verspreiding van massamedia en de invloed van sociale media zorgen ervoor dat leerlingen zelden nog een realistisch, compleet beeld hebben van de samenleving waarin we leven. Dit wordt problematisch als het gaat over grote veranderingen binnen een samenleving met impact op bijvoorbeeld het politieke landschap, zowel nationaal, Europees, intercontinentaal als geopolitiek.

Ik merk jammer genoeg ook een verminderde interesse van de leerlingen uit. Door het interactief maken van de lessen hoop ik op een degelijke interesse bij de leerlingen die zich geroepen voelen om aan hun 16/ 18- jarige leeftijd te gaan stemmen.

In de 1ste les ga ik dieper in op het fake news fenomeen, met als doel om de jongere te helpen begrijpen hoe desinformatie werkt en hoe ze het kunnen herkennen, analyseren en weerleggen. De les maakt gebruik van interactieve methoden en praktijkvoorbeelden om de aandacht van de leerlingen te trekken en hen actief te betrekken bij het onderwerp. Door middel van discussies, casestudy's en oefeningen worden de jongeren aangemoedigd kritisch na te denken over de informatie die ze tegenkomen en de bronnen ervan te verifiëren voordat ze conclusies trekken.

Het doel van deze les is om de jongeren te laten ervaren wat fake news is en een grotere bewustwording te creëren van hun eigen kwetsbaarheid voor desinformatie. Deze elementen spelen een vitale rol in het maken van bewuste keuzes.

In de 2de les ga ik samen met de leerlingen op zoek naar de politieke systemen in België en de daaraan verbonden partijen. Hierin komen voornamelijk de programmapunten aan bod en de belangen die de politieke partij in kwestie vertegenwoordigt op nationaal en Europees vlak. De leerlingen kunnen hierdoor kennis maken met partijen die ze voorheen misschien nog niet kenden, hierdoor krijgen de leerlingen een completer beeld van de partijen en hun standpunten. We zullen ook de Europese belangen van partijen van naderbij bekijken, zodat ze ook op Europees niveau een onderbouwde keuze kunnen maken.

In de 3de en laatste les van dit pakket ga ik op zoek met de leerlingen naar actuele thema's. Hierover krijgen ze stellingen en moeten ze in de huid kruipen van een gegeven politieke partij. Deze stelling zullen ze moeten verdedigen/ aanvallen op nationaal niveau.

7 De problematiek¹¹

7.1 Waar doet het probleem zich voor?

Ten eerste is er het probleem van fake news dat zich snel verspreidt via sociale media en andere onlinekanalen. Jongeren zijn vaak actief op deze fora en kunnen gemakkelijk worden blootgesteld aan misleidende informatie zonder het besef en bagage om het te herkennen. Dit kan leiden tot misvattingen, desinformatie en zelfs de beïnvloeding van hun politieke opvattingen en keuzes.

Daarnaast is er het aspect van de stemplicht vanaf 16 jaar. Hoewel dit een positieve stap kan zijn om jongeren meer betrokken te maken bij de politiek, zijn velen zich mogelijk niet helemaal bewust van hun verantwoordelijkheden en de impact die hun stem kan hebben. Zij kunnen eveneens twijfels hebben over de effectiviteit van hun stemmen op zo'n jonge leeftijd, wat kan leiden tot desillusie en een gebrek aan politieke interesse.

Het probleem doet zich ook voor in het onderwijssysteem, waar mogelijk niet genoeg aandacht wordt gegeven aan media-geletterdheid en burgerschapseducatie. Dit kan resulteren in een gebrek aan kritisch denken alsook begrip van democratische waarden bij jongeren.

7.2 Voor wie vormt dit een probleem?

Dit vormt een mogelijk probleem bij de nieuwe stemgerechtigden voor het Europees en nationaal parlement, zijnde jongeren in de leeftijdscategorie van 16-18 jaar, maar ook de samenleving als geheel door de potentiële impact van deze stemmen op de democratie.

7.3 Wanneer spreken we van een probleem?

We spreken van een probleem als we merken dat er frustraties ontstaan om de verwarring die er is. Partijprogramma's die in een te moeilijk jargon geschreven worden zorgen voor een waar probleem bij jongeren die nog maar net het vierde middelbaar afgerond hebben. Politieke debatten worden minder aangereikt en worden ervaren als zijnde saai. De verkiezingscampagnes zorgen ook op middellange termijn voor veranderingen waar jongeren zich niet altijd bewust van zijn. De keuzes die gemaakt worden zijn eveneens van een complexiteit die niet te onderschatten valt. Al deze factoren dragen bij tot de vertwijfeling die zich nu bij de aangegeven doelgroep voordoet.

¹¹ Zie document 1

7.4 Waar ligt de oorsprong van dit probleem?

De problematieken die zich voordoen kunnen verschillende oorsprongen hebben. We onderscheiden het volgende:

- **Technologische evolutie:** De opkomst van internet en sociale media heeft de verspreiding van informatie exponentieel versneld. Hoewel dit op zichzelf een positieve ontwikkeling is, heeft het ook de deur geopend voor de verspreiding van desinformatie en fake news, omdat het net gemakkelijk is om ongecontroleerde of onjuiste informatie te publiceren en te delen zonder adequate controlemechanismen.
- **Educatie en bewustzijn:** Een gebrek aan focus op media-geletterdheid en burgerschapseducatie in het formele onderwijssysteem kan ervoor zorgen dat jongeren niet de nodige vaardigheden ontwikkelen om kritisch na te denken over politieke kwesties. Dit kan leiden tot een generatie die kwetsbaar is en die niet ten volle begrijpt hoe belangrijk hun stem en de impact ervan is in het politieke landschap.
- **Politieke cultuur:** In sommige gevallen kan een gepolariseerde politieke cultuur de verspreiding van fake news aanmoedigen, omdat sommige actoren er baat bij hebben om desinformatie te verspreiden om hun eigen politieke agenda te bevorderen. Deze ontgoogheling kan leiden tot een gebrek aan vertrouwen in de politiek en in traditionele nieuwsmedia.

8 Onderzoeksvragen

8.1 Hoe kunnen educatieve programma's bijdragen aan de ontwikkeling van politieke geletterdheid en het herkennen van 'fake news' bij jongeren in het secundair onderwijs, ter voorbereiding op hun stemrecht?

8.1.1 Hoe worden educatieve programma's over burgerschap momenteel vormgegeven?

Sectie: literatuurstudie – onderwijs en politieke geletterdheid

8.2 In hoeverre bereiden bestaande educatieve programma's jongeren effectief voor op hun stemrecht?

8.2.1 Wat zijn de ervaringen van docenten en onderwijsexperts in verband met het stemrecht voor 16- jarigen?

*Sectie: interviews – interview met pedagoog Frank Furedi
- enquête bij de scholen*

8.2.2 Hoe bereidwillig zijn scholen om thema's als 'fake news' en politieke geletterdheid op te nemen in het bestaande curriculum?

- *Sectie: Weergave van de resultaten – bereidwilligheid scholen*

9 Onderzoeksopzet

Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen hoe een educatief programma over desinformatie en politieke geletterdheid effectief kan worden geïntegreerd in het secundair onderwijs, zodat jongeren beter voorbereid worden op hun rol als kritische burgers en toekomstige stemgerechtigden. Het onderzoek combineert een literatuurstudie, kwalitatieve interviews en kwantitatieve enquêtes om zowel de theoretische inzichten als praktijkervaringen te verzamelen.

9.1 Literatuurstudie

De literatuurstudie biedt een theoretisch en historisch kader dat de basis vormt voor het ontwerp van de lessenreeks over politieke geletterdheid en desinformatie. Door verschillende bronnen te raadplegen en te combineren, worden zowel historische, filosofische als pedagogische inzichten geïntegreerd om een diepgaand begrip te bieden van de problematieken en mogelijke oplossingen.

9.1.1 Historische context en de wortels van democratische waarden

9.1.1.1 De Franse revolutie als fundament van de democratie

De Franse revolutie speelde een cruciale rol in de vorming van moderne democratische systemen en principes. Volgens Beek (2022) legde deze revolutie de basis voor het idee van volkssoevereiniteit en universele rechten. De Verklaring van de Rechten van de Mens en de Burger introduceerde fundamentele concepten zoals gelijkheid, vrijheid en rechtvaardigheid, die nog steeds de kern vormen van democratische samenlevingen.

De revolutie bracht echter ook het fenomeen van propaganda en de manipulatie van informatie naar voren, wat een voorloper kan worden genoemd van moderne desinformatie. Beek wijst erop dat de controle over de publieke opinie door politieke leiders zoals Robespierre een krachtig instrument was in het mobiliseren van de massa. Dit historische voorbeeld benadrukt het belang van kritische denkvaardigheden bij burgers om de politieke agenda's achter informatie te begrijpen.

9.1.1.2 Het Belgische politieke landschap

Luyckx en Platel (1985) bespreken in hun werken de evolutie van het Belgische politieke systeem vanaf 1789. Ze tonen aan hoe het Belgische politieke landschap sterk werd beïnvloed door Europese ideologieën, waaronder die van de Franse Revolutie. De opkomst van politieke partijen en de splitsing tussen linkse en rechtse opvattingen weerspiegelen de complexiteit van het Belgische politieke systeem.

Hun analyse benadrukt ook de rol van de burger in dit systeem. Burgers werden aangemoedigd om actief deel te nemen aan het politieke proces, maar Luyckx en Platel stellen wel dat deze participatie vaak wordt belemmerd door een gebrek aan kennis over de politieke structuren en ideologieën. Dit probleem wordt vandaag nog versterkt door de verspreiding van desinformatie en een groeiend wantrouwen in het politieke systeem.

9.1.2 Desinformatie: een historisch en actueel probleem

9.1.2.1 De historische wortels van desinformatie

Sieyès (2018) stelt in zijn werk *'qu'est-ce le tiers état?'* dat politieke macht vaak werd geconsolideerd door de manipulatie van informatie. Hij benadrukt dat elites bewust gebruik maken van verwarring en onwetendheid om hun macht te behouden. Deze historische observatie vindt een enorme parallel in het fenomeen desinformatie, dat nu wordt verspreid.

Ook Olympe de Gouges (2018) waarschuwde in haar *'lettre au peuple'* voor het gevaar van misleidende informatie in een tijd van politieke omwenteling. Haar pleidooi voor transparantie en eerlijkheid in de publieke communicatie is nog steeds relevant, vooral in een tijdperk waarin digitale technologie het verspreiden van informatie eenvoudiger maakt dan ooit tevoren.

9.1.2.2 De moderne impact van desinformatie

Frank Furedi (2006, 2009) legt de nadruk op de rol van het onderwijs in het ontwikkelen van kritisch denkvermogen bij jongeren. In zijn *'waar zijn de intellectuelen'* betoogt Furedi dat het onderwijs vaak tekortschiet in het bieden van de intellectuele bagage die nodig is om desinformatie te herkennen en tegen te gaan. Hij benadrukt ook dat jongeren moeten worden getraind in het kritische evalueren van informatiebronnen, vooral omwille van de invloed van sociale media.

In *'why education isn't educating'* (2009) wijst Furedi op een toename van oppervlakkige kennis en een afname van diepgaand kritisch denken. Deze trend maakt jongeren bijzonder kwetsbaar voor de impact van desinformatie, wat kan leiden tot verkeerd politieke keuzes en een gebrek aan vertrouwen in de democratische instellingen.

9.1.3 Onderwijs en politieke geletterdheid

9.1.3.1 Burgerschap en intellectuele onafhankelijkheid

Furedi (2006) pleit ervoor dat onderwijs gericht moet zijn op het ontwikkelen van intellectuele onafhankelijkheid bij leerlingen. Hij stelt dat vakken zoals geschiedenis, literatuur en filosofie een sleutelrol spelen in het stimuleren van het kritische denken en het vermogen om complexe politieke en maatschappelijke kwesties te begrijpen.

Volgens Luyckx en Platel (1985) is het belangrijk om leerlingen inzicht te geven in de werking van politieke systemen en hen bewust te maken van hun eigen rol als actieve burgers. Dit sluit aan bij de noodzaak om jongeren niet alleen theoretische kennis over politiek mee te geven, maar hen ook te laten oefenen met vaardigheden zoals debatteren, informatie analyseren en stadpunten verdedigen.

9.1.3.2 De rol van historisch bewustzijn

De werken van Beek (2022) en Sieyès (2018) benadrukken dat historisch bewustzijn een belangrijke component is van politieke geletterdheid. Door inzichten te bieden in historische gebeurtenissen zoals de Franse Revolutie en de daaropvolgende politieke veranderingen, krijgen leerlingen een beter begrip van hedendaagse politieke systemen en de waarde van democratische participatie.

9.1.4 Conclusie van de literatuurstudie

De bestudeerde literatuur benadrukt 3 belangrijke aspecten:

1. **Historische context:** de geschiedenis van democratische waarden en politieke systemen biedt een basis voor het begrijpen van hedendaagse politieke structuren en de uitdaging van desinformatie.
2. **Kritisch denken:** Onderwijs moet zich richten op het ontwikkelen van kritisch denkvermogen en intellectuele onafhankelijkheid om jongeren weerbaar te maken tegen desinformatie.
3. **Actieve burgerschapsvorming:** het combineren van historische kennis en actuele thema's kan jongeren motiveren om actief deel te nemen aan het democratisch proces.

Deze inzichten vormen de bouwstenen voor het ontwerp van een lessenreeks die desinformatie en politieke geletterdheid combineert, met als doel jongeren beter te voorzien op hun rol als kritische burgers en stemgerechtigden.

9.2 Interviews

Dit deel beschrijft de verschillende gebruikte onderzoeksmethoden, waaronder interviews met politici, een interview met pedagoog Frank Furedi en een enquête in scholen.

9.2.1 Interviews met politici¹²

De interviews met politici waren bedoeld om hun verschillende perspectieven op de kwestie van stemplicht vanaf 16 jaar te verkrijgen. Politici van verschillende politieke partijen werden geselecteerd om een evenwichtige vertegenwoordiging van politieke standpunten te garanderen. De interviews waren ook bedoeld voor de klassen zelf. De interviews waren zo gestructureerd dat ze hen in staat stelden hun meningen, ervaringen en aanbevelingen te delen. De verzamelde kwalitatieve gegevens werden geanalyseerd om politieke thema's en onderwerpen te identificeren aan de hand van de volgende vragen.

- Welke belangen verdedigen u en uw partij op nationaal en Europees niveau?
- Als u de punten van uw partij zou moeten samenvatten in 3 hoofdpunten, wat zouden deze dan zijn?
- Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen bij de nationale verkiezingen?
- Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen bij de Europese verkiezingen?
- Wat doet u of uw partij om jongeren bewust te maken van het belang van hun stem voor ze voor het eerst gaan stemmen?

9.2.1.1 Conclusie van de interviews met de politici

De conclusie die ik trek is als volgt: elke politicus heeft zijn eigen standpunten die hij tegenover jongeren wil verdedigen. Sommige standpunten komen overeen met die van andere partijen, zoals het ingewikkelde taalgebruik in parlementen, waardoor het voor jongeren moeilijk is om een duidelijk beeld te krijgen van wat er besproken wordt. Andere standpunten spreken elkaar tegen, bijvoorbeeld wat er moet gebeuren met de Belgische immigratiewetten. Velen betwijfelen ook het nut van een stemplicht vanaf 16 jaar, met uitzondering van de partij Groen, die het voorstel heeft ingediend. Als gevolg hiervan lopen de meningen sterk uiteen over hoe jongeren moeten deelnemen aan de politiek. Er zijn alternatieven voorgesteld door de partijen om jongeren te blijven betrekken bij de partijvorming; denk maar aan de PVDA met Redfox of COMAC of N-VA met jong N-VA.

9.2.2 Interview met pedagoog Frank Furedi¹³

Het interview met onderwijskundige Frank Furedi bood de mogelijkheid om gebruik te maken van zijn ervaring op het gebied van onderwijs en burgerschap. Furedi staat bekend om zijn werk op het gebied van jeugd, onderwijs en cultuur. Het interview omvatte onderwerpen als mediageletterdheid, kritisch denken en het mondig maken van jongeren als burgers. Furedi's perspectieven en ideeën verrijkten dit onderzoek door een diepgaand inzicht te geven in de uitdagingen en mogelijkheden van

¹² Zie documenten 2 tot 8

¹³ Zie document 9

burgerschapseducatie voor jongeren. Diverse vragen werden gesteld die mee tot dit pedagogische inzicht hebben geleid.

1. Wat is uw algemene mening over het belang van educatieve programma's die jongeren voorbereiden om te gaan stemmen?
2. Heeft u ervaring met het ontwikkelen/implementeren van lessen over burgerschap en stemplicht voor jongeren? Welke?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste uitdagingen bij het ontwikkelen/implementeren van effectieve programma's over politieke participatie?
4. Wat vindt u van zaken als "nepnieuws" in relatie tot jongeren en hun politieke participatie? Beschouw je dit als een belangrijk element in het vergroten van het politieke bewustzijn van jongeren?
5. Hoe zouden onderwijsinstellingen volgens u kunnen samenwerken met externe organisaties of deskundigen om de kwaliteit en het effect van onderwijsprogramma's over politieke participatie te verbeteren?
6. Welke meetbare resultaten denkt u te kunnen gebruiken om de effectiviteit van deze thema's te beoordelen?
7. Heeft u nog andere suggesties, ideeën of ervaringen voor het verbeteren van onderwijsprogramma's om jongeren voor te bereiden op de stemplicht?

9.2.2.1 Conclusie van het interview met de pedagoog Frank Furedi

Frank Furedi heeft een zeer kritische kijk op onderwijs, wat geen verrassing is na het lezen van zijn boek "Waar zijn de intellectuelen? Furedi benadrukt dat het doel niet per se is om jongeren voor te bereiden om te gaan stemmen, maar om ze een brede basis te geven om hun eigen kritisch denken te ontwikkelen. Volgens hem kan dat vooral via vakken als geschiedenis, literatuur en filosofie. Deze werkwijze stelt leerlingen in staat zichzelf en de wereld om hen heen in vraag te stellen. Furedi is ook erg sceptisch over het feit dat onderwijsprogramma's vaak te veel gepolitiseerd zijn, waardoor leerlingen minder snel nadenken over het belang en de verantwoordelijkheid die gepaard gaan met het stemmen. Volgens hem zou het onderwijs zich veel meer moeten richten op het ontwikkelen van intellectuele onafhankelijkheid.

9.3 Enquête bij de scholen¹⁴

Het doel van de enquête onder scholen was om na te gaan of ze bereid waren om onderwijsprogramma's over 'nepnieuws' en stemplicht vanaf 16 jaar op te nemen. Er werd een gestructureerde vragenlijst opgesteld met vragen over de kennis en perceptie van de onderwerpen bij de leerkrachten en over hun bereidheid om dergelijke programma's te integreren in hun bestaande leerplan. De enquête werd verspreid onder een representatieve steekproef van scholen in heel België. De verzamelde gegevens werden kwantitatief geanalyseerd om trends en heersende attitudes te identificeren.

¹⁴ Zie document 18

10 Probleemstelling

Dit document biedt een overzicht van drie verdiepende lessen die gericht zijn op het ontwikkelen van deze competenties bij studenten. Elk van deze lessen focust op een specifiek thema dat aansluit bij de actuele maatschappelijke en politieke context.

Deze lessen zijn ontworpen om studenten niet alleen kennis bij te brengen, maar ook om hen te motiveren actief en kritisch deel te nemen aan het publieke debat en bij te dragen aan een gezonde democratie.

10.1.1 Verdiepende les over het fenomeen 'Fake news'¹⁵

- **Kritisch begrip:** het ontwikkelen van een kritisch begrip bij studenten van 'nepnieuws', inclusief de verspreidingsmechanismen, de sociale en politieke impact en methoden om nepnieuws te herkennen en tegen te gaan.
- **Mediageletterdheid:** studenten de instrumenten en vaardigheden aanreiken om informatiebronnen kritisch te evalueren en feiten van fictie te onderscheiden in een complex medialandschap.
- **Casestudies:** de behandelde concepten illustreren met concrete voorbeelden van nepnieuws, waarbij de nadruk ligt op de impact ervan op de samenleving en de democratie.
- **Kritisch denken ontwikkelen:** studenten aanmoedigen om de informatie die ze online en in de traditionele media tegenkomen in vraag te stellen en kritisch te analyseren.

10.1.2 Les die de politieke systemen van België onderzoekt¹⁶

- **Duidelijkheid van concepten:** op een duidelijke en toegankelijke manier de basisprincipes van Belgische politieke systemen uitleggen, met inbegrip van instellingen, besluitvormingsprocessen en onderliggende waarden.
- **Vergelijking en contrast:** de gelijkenissen en verschillen tussen de Vlaamse en Waalse politieke systemen benadrukken, zodat de leerlingen begrijpen hoe ze werken en op elkaar inwerken.
- **Actieve deelname:** studenten aanmoedigen om deel te nemen aan debatten en activiteiten die echte politieke processen simuleren, zodat ze hedendaagse politieke kwesties beter begrijpen.
- **Gebruik van actuele bronnen:** gebruik recente nieuwsberichten en casestudies om politieke concepten te illustreren en de cursus relevant en dynamisch te maken.

10.1.3 Les over de actuele situatie met een simulatie¹⁷

- **Realistische simulatie:** het ontwerpen van een authentieke politieke simulatie waarbij leerlingen in de rol van politieke partijen worden geplaatst en actuele voorstellen moeten verdedigen of aanvallen, wat de dynamiek en uitdagingen van het echte politieke proces weerspiegelt.

¹⁵ Zie documenten 10 tot en met 12

¹⁶ Zie documenten 13 tot en met 15

¹⁷ Zie documenten 16 en 17

- **Adequate voorbereiding:** leerlingen voorzien van de kennis en vaardigheden die ze nodig hebben om hun rol in de simulatie effectief te spelen, waaronder onderzoek naar politieke kwesties, overtuigende communicatie en teamwerk.
- **Constructief debat:** constructief en respectvol debat aanmoedigen tussen de "politieke partijen" die in de simulatie vertegenwoordigd zijn, en zo wederzijds begrip en het zoeken naar compromissen bevorderen.
- **Beoordeling van vaardigheden:** beoordeling van de onderzoeks-, argumentatie-, besluitvormings- en samenwerkingsvaardigheden van leerlingen door hun deelname aan de politieke simulatie.

11 Ontwerpfase

In de ontwerpfase worden inzichten uit de literatuurstudie, de interviews en de enquête concreet gemaakt en vertaalt naar een lessenreeks die past binnen meerdere vakken. De lessenreeks is opgebouwd in 3 lessen, elk met een specifieke focus die aansluit op de eerder geïdentificeerde problematiek en doelstellingen.

11.1 Doelen van het ontwerp

1. **Kritisch denkvermogen:** leerlingen leren desinformatie te herkennen, analyseren en weerleggen.
2. **Politieke geletterdheid:** Leerlingen verwerven inzichten in het politieke systeem, de ideologieën en programmapunten van politieke partijen.
3. **Actieve betrokkenheid:** Leerlingen versterken de democratische bewustwording door actieve deelname aan politieke simulaties en debatten.
4. **Praktische vaardigheden:** Leerlingen leren vaardigheden aan zoals argumenteren, samenwerken, standpunten verdedigen.

11.2 Structuur van de lessenreeks

De lessenreeks bestaat uit een 3-tal lessen van elk 50 minuten. De volgorde is zorgvuldig opgebouwd om de leerlingen stapsgewijs in de materie wegwijs te maken.

Les 1: Kritisch denken en desinformatie¹⁸

Doel: leerlingen leren wat desinformatie is, waarom het verspreid wordt en hoe ze het kunnen herkennen.

Werkvormen:

1. **Uitleg en voorbeelden:** presentatie over de verschillende soorten desinformatie (clickbait, deepfakes, propaganda, etc.)
2. **Analyseopdracht:** Leerlingen werken in groepjes om echte en valse nieuwsberichten te analyseren met behulp van een checklist (bronverificatie, emotioneel taalgebruik, enz.)
3. **Klassikale bespreking:** Wat hebben ze ontdekt? Welke strategieën werkten effectief?

Output: elke groep maakt een korte handleiding die kan worden gedeeld in de klas.

¹⁸ Zie documenten 10 tot en met 12

Les 2: Politieke systemen en partijen in België¹⁹

Doel: leerlingen krijgen inzicht in het Belgische politieke systeem, de verschillende partijen en hun standpunten.

Werkvormen:

1. **Interactieve presentatie:** Overzicht van de Belgische politieke partijen en structuren (links vs rechts, Federaal parlement, Vlaams parlement, senaat, programmapunten, etc.)
2. **Groepsopdracht:** leerlingen onderzoeken een toegewezen politieke partij en presenteren de belangrijkste standpunten en prioriteiten.
3. **Debatvoorbereiding:** Leerlingen krijgen actuele thema's en beginnen zich voor te bereiden op het debat van volgende les.

Output: een document waarin de kernpunten van de toegewezen politieke partij worden samengevat.

Les 3: Simulatie – Politieke debatten en actuele thema's²⁰

Doel: Leerlingen leren standpunten innemen en verdedigen zich door zich in te leven in de rol van een politieke partij. Op het einde van elk actueel thema moet er tot een consensus gekomen worden door de partijen.

Werkvormen:

1. **Simulatie van een politiek debat:** leerlingen worden verdeeld in groepen en vertegenwoordigen een politieke partij. Ze verdedigen of bekritisieren stellingen over actuele thema's (bv. Klimaatbeleid, migratie, digitalisering)
2. **Reflectie:** na het debat reflecteren leerlingen schriftelijk en/ of mondeling over wat ze hebben geleerd en hoe hun inzichten zijn veranderd.

Output: Een evaluatieformulier waarin de leerlingen hun ervaringen en inzichten documenteren.

¹⁹ Zie documenten 13 tot en met 15

²⁰ Zie documenten 16 en 17

11.3 Aanpassingen aan de lessenreeks op basis van de probleemstelling uit de enquête

Op basis van de geïdentificeerde problematiek en uitdagingen in de enquête, zijn de volgende aanpassingen verwerkt:

1. **Neutraliteit:** Leerkrachten ontvangen richtlijnen om een neutrale rol aan te nemen en polarisatie in de klas te voorkomen.
2. **Tijdsbeheer:** De lessen zijn flexibel opgebouwd en kunnen worden geïntegreerd in andere vakken.
3. **Motivatie vergroten:** Door interactieve en praktische werkvormen wordt gepoogd de betrokkenheid van leerlingen te vergroten en de kans op verstrooiing te minimaliseren.

11.4 Evaluatie en toetsing

De lessenreeks kan geëvalueerd worden aan de hand van summatieve en formatieve evaluaties.

1. **Formatieve evaluatie:** tijdens de lessen wordt de vooruitgang en de attitude van de leerlingen continu geobserveerd en besproken. (Reflectieopdracht, groepsopdrachten)
2. **Summatieve evaluatie:** Leerlingen presenteren hun politieke analyses en nemen deel aan het simulatie-debat. Ze kunnen worden beoordeeld op argumentatie, samenwerken en reflectie.

11.5 Verwachte impact

Het programma is ontworpen om leerlingen:

- Bewuster te maken van hun eigen kwetsbaarheid voor desinformatie.
- Meer inzicht te geven in politieke systemen en hun rol als burgers.
- Voor de bereiden op hun stemrecht

Door een combinatie van interactieve werkvormen en historische context met actuele thema's, wordt de betrokkenheid van leerlingen vergroot en hun vermogen versterkt om kritisch en weloverwogen keuzes te maken in deze complexe maatschappij.

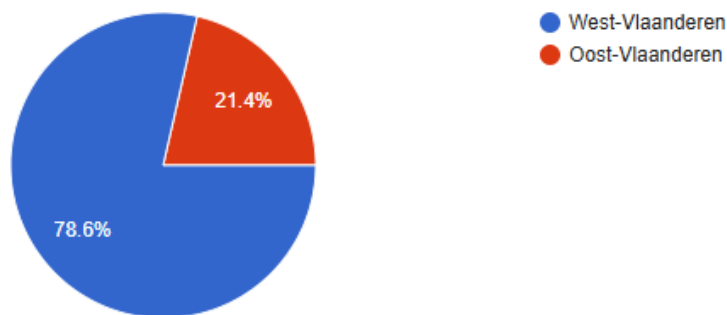
12 Weergave van de resultaten

Locatie van de scholen

In welke provincie bevind uw school zich?

 Copy chart

14 responses

De vragenlijst is doorgestuurd geweest naar elke school in West- en Oost-Vlaanderen, maar werd voornamelijk ingevuld door scholen in West-Vlaanderen.

- Voor West-Vlaanderen: 78.6%
- Voor Oost-Vlaanderen: 21.4%

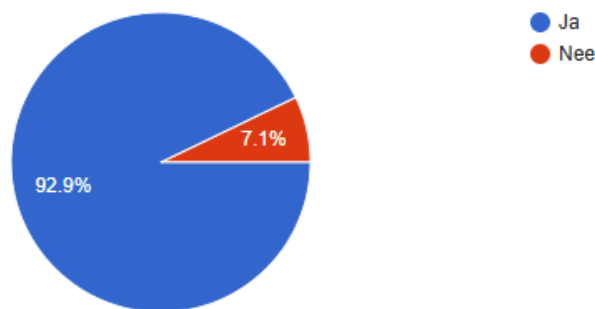
Doordat de meerderheid van de scholen die geantwoord hebben zich situeren in West-Vlaanderen, kan dit wel op een zeker bias wijzen in de resultaten.

Aandacht voor politieke geletterdheid binnen het curriculum

Is er binnen uw school momenteel al aandacht voor politieke geletterdheid binnen het curriculum?

 Copy chart

14 responses

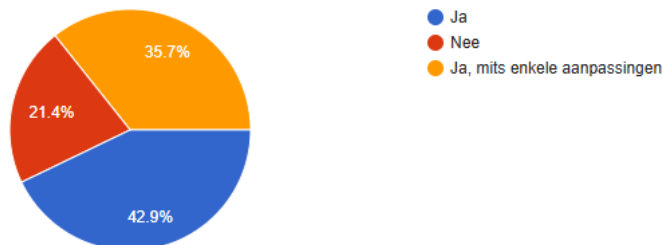
Hier zien we duidelijk dat scholen op de een of andere manier politieke geletterdheid aan bod laten komen in het curriculum. Dit gebeurt vaak in de lessen Geschiedenis. We zien dat maar liefst 92.9% van de scholen al aandacht hebben voor politieke geletterdheid.

Bereidwilligheid om een lessenreeks te implementeren

Bent u bereid een lessenreeks zoals hierboven beschreven te implementeren in uw school?

 Copy chart

14 responses

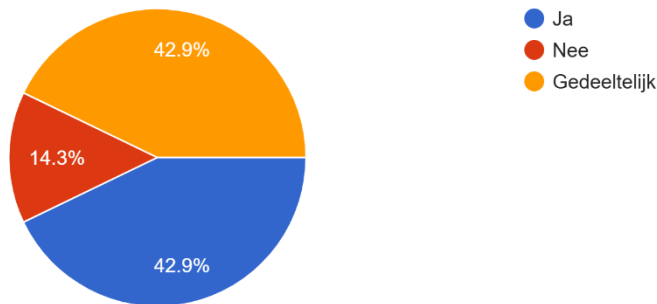
- Ja: 42.9%
- Nee: 21.4%
- Ja, mits aanpassingen: 35.7%

De scholen die bereid waren om de lessenreeks te implementeren mits aanpassingen gaven vooral volgende argumenten aan:

- Het aanpassen aan de beschikbare lestijd en integratie in andere vakken zoals Nederlands of actua.
- Het bewaken van neutraliteit van de leerkracht
- Het aanpassen aan niveau of klasgroep

Denkt u dat leerlingen in uw school voldoende basiskennis of interesse hebben om aan dergelijke lessen deel te nemen?

14 responses

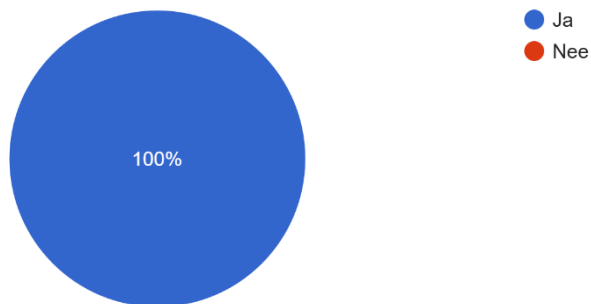
- **Ja:** 42.9%
- **Nee:** 14.3%
- **Gedeeltelijk:** 42.9%

Scholen die twijfel hadden of problemen zagen, gaven volgende argumenten:

- Moeite om leerlingen te motiveren
- Gebrek aan interesse bij TSO- en BSO- publiek
- Schroom of lacherigheid bij de simulaties

Ziet u fake news als belangrijk item waar de leerlingen zich van bewust moeten zijn?

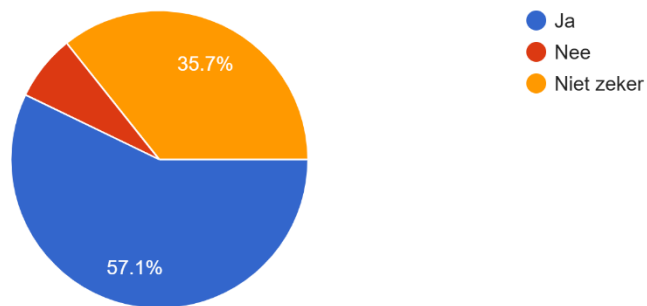
14 responses

Het antwoord hier is een overduidelijke **JA** met de volle 100%.

Beschikt uw school over voldoende middelen (zoals tijd en personeel) om een simulatie van een politiek debat te organiseren in de klas?

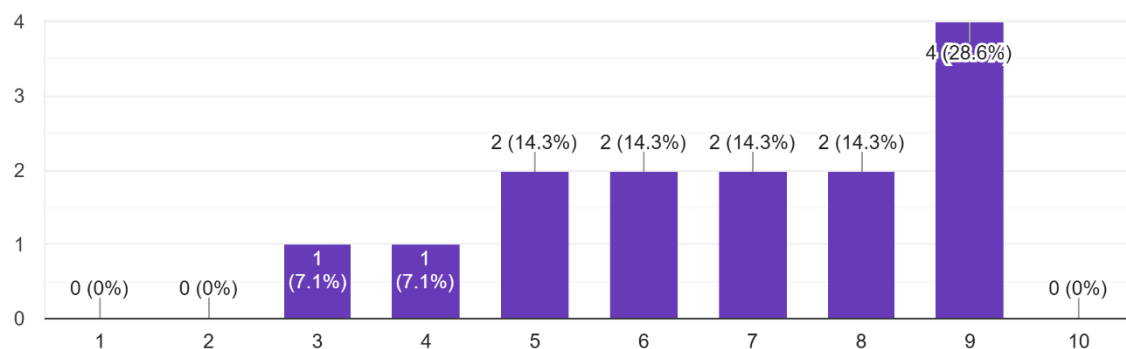
14 responses

- Ja: 57.1%
- Nee: 7.1%
- Niet zeker: 35.7%

Op een schaal van 1 tot 10 hoe ziet u het haalbaar om deze lessenreeks te implementeren?

14 responses

Gemiddelde score: 6.8

Hoogste score: 9

Laagste score: 3

Hieruit kunnen we besluiten dat de meerderheid van de scholen bereid zijn om een dergelijke lessenreeks te implementeren. Er blijven natuurlijk wel uitdagingen deze werden als volgt benoemd:

- Tijd en ruimte in het curriculum vinden
- Neutraliteit van leerkrachten bewaken
- Polarisatie vermijden
- Leerlingen gemotiveerd krijgen om ze in een rol te laten kruipen
- Praktische organisatie en veilig klasklimaat

Hoe denkt u dat lessen over 'fake news' kunnen bijdragen aan de kritische vaardigheden van uw leerlingen?

De leerkrachten zien dit als ideale mogelijkheid om

- Nuance aan te leren
- Eigen standpunten in vraag te stellen
- Inschatten van de betrouwbaarheid van informatie

In hoeverre denkt u dat een simulatie, waarin leerlingen de rol van politieke partijen aannemen, effectief kan zijn om hun politieke betrokkenheid te vergroten?

Leerkrachten brengen aan dat dit zou kunnen helpen met:

- Het dichterbij standpunten te gaan staan
- Het actief nadenken over eigen standpunten en de standpunten van een ander

Maar ze staan er ook kritisch tegenover omwille van:

- De moeilijkheid om nuances aan te brengen
- De schrik voor het lacherige
- Bepaalde leerkrachten zijn ook van mening dat een politiek debat met politici soms meer nut kan hebben. Dit is echter niet voor elke school mogelijk.

Wat zou volgens u een geschikte manier zijn om leerlingen te evalueren na afloop van dit vierdelige programma?

De leerkrachten halen verschillende evaluatievormen aan, maar vragen zich tegelijk ook af of een evaluatie wel nodig is. Diverse evaluatievormen werden aangereikt:

- **Rubrics:** gericht op inhoudelijke correctheid, kritisch denken, cognitieve flexibiliteit en luisterbereidheid.
- **Schriftelijke reflectie:** Wat hebben de leerlingen geleerd?
- **Mondeling toelichten:** politieke keuzes uitleggen (mits voorbereiding)
- **Toetsvormen:** multiple choice of toetsmomenten met stellingen
- **Formatieve evaluatie:** permanente evaluatie gedurende het gehele proces
- **Geen evaluatie**

Samenvatting

Uit de resultaten blijkt een duidelijke interesse voor het integreren van een programma over politieke cultuur en 'fake news' in scholen. Er moeten echter een aantal praktische en pedagogische uitdagingen worden aangepakt, waaronder:

1. De tijdsbeperkingen in schoolprogramma's.
2. De noodzaak om strikte politieke neutraliteit te garanderen.
3. De uitdaging om leerlingen te motiveren, vooral degenen die zich niet betrokken voelen bij politiek.

Docenten zien 'fake news' als een essentieel onderwerp om de kritische vaardigheden van leerlingen te ontwikkelen. Gesimuleerde politieke debatten worden gezien als een interessante methode, hoewel de uitvoering ervan een grondige voorbereiding vereist om karikaturen te vermijden.

Hoewel het idee wordt toegejuicht, zal het succes van een dergelijk programma afhangen van de flexibiliteit, de betrokkenheid van leerkrachten en leerlingen en de beschikbare middelen.

13 Conclusion

Résumé des résultats de la recherche

L'enquête sur la culture politique et la désinformation dans l'enseignement flamand montre qu'il existe un large intérêt pour de tels programmes éducatifs qui combinent les deux sujets. L'enquête montre que 50 % des écoles y prêtent déjà attention. La désinformation est considérée comme un sujet important par 83.3 % des écoles, principalement en raison de son impact sur les compétences critiques des élèves. Bien que cette initiative soit généralement bien accueillie, un certain nombre de défis sont mentionnés :

1. **Le temps et l'espace dans le programme d'études** : l'intégration devrait être possible dans les matières existantes.
2. **La neutralité de l'enseignant** : La polarisation politique et sociale doit être évitée.

Les simulations telles que les débats politiques sont considérées comme des formes de travail utiles pour impliquer les étudiants, à condition qu'ils soient bien encadrés et préparés pour éviter les rires et les simplifications.

Conclusions

1. **Besoin de compétences critiques** : La recherche confirme que la désinformation est un problème réel qui rend les jeunes vulnérables à la manipulation. L'éducation a un rôle crucial à jouer dans le renforcement de l'esprit critique.
2. **Importance de la culture politique** : les jeunes ont besoin de mieux comprendre les structures politiques, les idéologies et le rôle de la démocratie pour devenir des citoyens conscients.
3. **Efficacité des méthodes interactives** : les méthodes d'enseignement qui utilisent des simulations, des exercices de groupe et des thèmes d'actualité s'avèrent efficaces pour accroître l'engagement et la compréhension des étudiants.

Recommandations

Conseils pour l'enseignant

- **Intégration dans les matières existantes** : combinez les cours sur la désinformation avec des matières telles que le néerlandais, l'histoire, la société et le bien-être.
- Utilisez des exemples historiques pour établir des parallèles avec la désinformation moderne.
- Liez les leçons sur la culture politique à des événements d'actualité tels que les élections ou les débats.
- **Augmentez l'interactivité** : utilisez des méthodes telles que la méthode HALT (Ho, Analyse, Localiser, Tracer) pour enseigner aux élèves des compétences pratiques leur permettant de reconnaître la désinformation.

14 Besluit

Samenvatting van de onderzoeksresultaten

Het onderzoek naar politieke geletterdheid en desinformatie in het Vlaamse onderwijs toont aan dat er brede interesse is voor dergelijke educatieve programma's die beide thema's combineren. Uit de enquête blijkt dat 92.9% van de scholen hier al aandacht voor heeft. Desinformatie wordt door 100% van de scholen gezien als een belangrijk onderwerp, vooral vanwege de impact ervan op de kritische vaardigheden van de leerlingen. Hoewel het algemeen positief onthaald wordt, worden wel een aantal uitdagingen genoemd:

1. **Tijd en ruimte in het curriculum:** integratie moet mogelijk zijn binnen de bestaande vakken.
2. **Neutraliteit van de leerkrachten:** Politieke en maatschappelijke polarisatie moeten worden vermeden.

Simulaties zoals politieke debatten worden gezien als waardevolle werkvormen om leerlingen te betrekken, mits deze goed worden begeleid en voorbereid om lacherigheid en simplificatie te voorkomen.

Conclusies

1. **Noodzaak van kritische vaardigheden:** Het onderzoek bevestigt dat desinformatie een reëel probleem is dat jongeren kwetsbaar maakt voor manipulatie. Het onderwijs heeft een cruciale rol in het versterken van kritische denkvaardigheden.
2. **Belang van politieke geletterdheid:** Jongeren moeten meer inzicht krijgen in politieke structuren, ideologieën en de rol van democratie om zich als bewuste burgers te ontwikkelen.
3. **Effectiviteit van interactieve methoden:** Lesmethoden die gebruik maken van simulaties, groepsopdrachten en actuele thema's blijken effectief in het vergroten van betrokkenheid en begrip bij de leerlingen.

Aanbevelingen bij integratie van beide thema's

A. Voor de leerkracht:

- **Integratie in bestaande vakken:** combineer lessen over desinformatie met vakken zoals Nederlands, geschiedenis, maatschappij en welzijn.
 - Gebruik historische voorbeelden om parallellen te trekken met moderne desinformatie.
 - Verbind lessen met politieke geletterdheid met actuele gebeurtenissen zoals verkiezingen of debatten.
- **Interactiviteit vergroten:** maak gebruik van methoden zoals de HALT- methode (Ho, Analyseer, Lokaliseer, Traceer) om leerlingen praktische vaardigheden bij te brengen voor het herkennen van desinformatie.

B. Voor het beleid:

- **Professionalisering voor leerkrachten:** voorzie opleiding en ondersteunend materiaal voor leerkrachten om te helpen omgaan met moeilijke thema's en om neutraliteit te bewaren.

- **Curriculumontwikkeling:** stimuleer scholen om lessen over politieke geletterdheid en mediageletterdheid structureel op te nemen in het programma. Dit kan door middel van bv. Projectdagen of als onderdeel van burgerschapseducatie.
- **Focus op motivatie:** ontwikkel ook materiaal specifiek voor Dubbele/ arbeidsfinaliteiten, met nadruk op praktijkvoorbeelden en visueel ondersteunend lesmateriaal.

15 Réflexion

Étapes 1 + 2 : Orientation du problème et formulation de la question de recherche

La motivation de ma question de recherche découle de l'influence croissante de la désinformation et du manque d'engagement politique chez les jeunes, comme je l'ai observé au cours de mon stage. Les étudiants avaient du mal à distinguer les informations fiables des messages trompeurs, ce qui affectait leur esprit critique et leur compréhension des questions sociales.

En définissant le problème, j'ai veillé à ce que la question de recherche reste spécifique et réalisable : comment une série de leçons peut-elle contribuer à la culture politique et à la résistance à la désinformation ? J'ai choisi de couvrir à la fois la désinformation et la culture politique, car ces deux sujets se renforcent mutuellement dans l'éducation. Rétrospectivement, j'aurais pu restreindre davantage mon énoncé du problème à un groupe cible spécifique (par exemple, les étudiants de TSO ou d'ASO), ce qui aurait permis de mieux définir le champ d'application.

Étape 3 : Conception du modèle de recherche

La conception de la recherche a été réalisée à l'aide d'un mélange de méthodes qualitatives et quantitatives, notamment des entretiens, des enquêtes et une analyse documentaire. Cela a permis d'obtenir une image à la fois large et nuancée des problèmes et des solutions possibles. Le choix d'une étude de conception s'est avéré efficace parce qu'il a permis de produire une série de leçons concrètes en tant que produit final, aligné sur les expériences pratiques.

La méthodologie était bien pensée et logiquement structurée :

- L'analyse documentaire a fourni le cadre théorique.
- Les entretiens ont permis d'obtenir des informations approfondies de la part d'experts et de responsables politiques.
- Les enquêtes ont fourni des données quantitatives sur l'état de préparation des écoles et les défis auxquels elles sont confrontées.

Au cours du processus, j'ai dû procéder à quelques ajustements, notamment en reformulant les questions de l'enquête afin d'aborder plus spécifiquement les obstacles à la mise en œuvre. Cela a permis d'orienter mon processus de recherche dans la bonne direction et d'améliorer la qualité des données.

Étape 4 + 5 : Collecte et production de données

La collecte de données s'est en grande partie faite conformément au plan, mais il y a eu quelques défis :

- La distribution de l'enquête était plus difficile que prévu, de sorte que la réponse provenait principalement du Hainaut Sud. Cela a peut-être introduit un certain biais régional dans les résultats.
- En interrogeant les politiciens, je n'ai pas toujours eu le temps nécessaire pour obtenir des réponses approfondies.

Pour surmonter ces limites, j'ai complété les données de l'enquête par des observations et de la documentation. Cela a conduit à la triangulation, ce qui a augmenté la fiabilité de mes conclusions.

Étape 6 : Analyse des données

L'analyse des données recueillies a été un processus intensif mais enrichissant. En combinant les différents types de données (données quantitatives d'enquête et perspectives qualitatives d'entrevue), j'ai pu identifier des modèles et des thèmes clairs.

- Les réponses étaient en grande partie conformes à mes attentes : les écoles voient la nécessité d'un programme éducatif sur la désinformation et l'alphabétisation politique, mais sont confrontées à des contraintes de temps et à d'autres défis pratiques.
- En reliant les tendances quantitatives aux perspectives qualitatives, j'ai pu étayer davantage mes recommandations.

Le défi consistait à réduire l'abondance des données à un ensemble clair et cohérent. Finalement, les questions de recherche ont aidé à se concentrer pendant l'analyse.

Réflexion personnelle

J'ai pu réaliser dans ce mémoire un processus éducatif dans lequel j'ai développé à la fois des compétences théoriques et pratiques. Ma plus grande force a été de combiner différentes méthodes de recherche et de développer un produit final concret. Un point d'amélioration est une meilleure anticipation des difficultés de collecte des données, comme une stratégie plus ciblée pour accroître la réponse aux enquêtes.

Je suis fier du résultat final et j'espère que mon travail contribue non seulement à l'éducation à l'alphabétisation politique, mais aussi à d'autres actions visant à rendre les jeunes résistants à la désinformation.

16 Reflectie

Stap 1 + 2: Probleemoriëntering en formulering van de onderzoeksvraag

De aanleiding voor mijn onderzoeksvraag kwam voort uit de toenemende invloed van desinformatie en het gebrek aan politieke betrokkenheid bij jongeren, zoals ik tijdens mijn stage waarnam. Leerlingen hadden moeite om betrouwbare informatie te onderscheiden van misleidende berichten, wat hun kritische denkvaardigheden en inzicht in maatschappelijke kwesties aantastte.

Bij het afbakenen van het probleem heb ik ervoor gezorgd dat de onderzoeksvraag specifiek en haalbaar bleef: *Hoe kan een lessenreeks bijdragen aan politieke geletterdheid en weerbaarheid tegen desinformatie?* Ik heb ervoor gekozen om zowel desinformatie als politieke geletterdheid te behandelen, omdat beide thema's elkaar versterken. Achteraf gezien had ik mijn probleemstelling nog verder kunnen beperken tot een specifieke doelgroep (bijvoorbeeld TSO- of ASO-leerlingen), wat de scope meer afgebakend zou hebben.

Stap 3: Uitdenken van de onderzoeksopzet

De onderzoeksopzet is ontworpen met een mix van kwalitatieve en kwantitatieve methoden, waaronder interviews, enquêtes en literatuurstudie. Dit gaf een breed en genuanceerd beeld van de problematiek en mogelijke oplossingen. De keuze voor een ontwerponderzoek bleek effectief omdat het een concrete lessenreeks als eindproduct opleverde, afgestemd op praktijkervaringen.

De methodologie was doordacht en logisch opgebouwd:

- De literatuurstudie gaf het theoretisch kader.
- De interviews boden diepgaande inzichten van experts en politici.
- De enquêtes leverden kwantitatieve gegevens over de bereidheid en uitdagingen van scholen.

Tijdens het proces moest ik enkele aanpassingen en bijstellingen doen, zoals het herformuleren van enquêtevragen om specifieker in te gaan op de implementatiebarrières. Dit stuurde mijn onderzoeksproces in de juiste richting en verbeterde de kwaliteit van de data.

Stap 4 + 5: Verzamelen en genereren van gegevens

De dataverzameling verliep grotendeels volgens plan, maar toch er waren enkele uitdagingen:

- Het verspreiden van de enquête bleek lastiger dan verwacht, waardoor de respons voornamelijk uit West-Vlaanderen kwam. Dit kan enige regionale bias in de resultaten hebben geïntroduceerd.
- Bij het interviewen van politici was niet altijd voldoende tijd om diepgaande antwoorden te verkrijgen.

Om deze beperkingen op te vangen, heb ik de gegevens van de enquête aangevuld met observaties en literatuur. Dit zorgde voor triangulatie, wat de betrouwbaarheid van mijn bevindingen verhoogde.

Stap 6: Analyseren van gegevens

Het analyseren van de verzamelde gegevens was een intensief maar lonend proces. Door de verschillende soorten data (kwantitatieve enquêtegegevens en kwalitatieve interviewinzichten) te combineren, kon ik duidelijke patronen en thema's identificeren.

- De antwoorden lagen grotendeels in lijn met mijn verwachtingen: scholen zien de noodzaak van een educatief programma over desinformatie en politieke geletterdheid, maar hebben te maken met tijdsgebrek en andere praktische uitdagingen.
- Door kwantitatieve trends te koppelen aan kwalitatieve inzichten kon ik mijn aanbevelingen sterker onderbouwen.

De uitdaging lag in het reduceren van de overvloed aan data tot een helder en samenhangend geheel. Uiteindelijk hielpen de onderzoeksvragen om focus te houden tijdens de analyse.

Persoonlijke reflectie

Ik kijk terug op een leerzaam proces waarin ik zowel theoretische als praktische vaardigheden heb ontwikkeld. Mijn grootste kracht lag in het combineren van verschillende onderzoeksmethoden en het ontwikkelen van een concreet eindproduct. Een verbeterpunt is het nog beter anticiperen op moeilijkheden in de dataverzameling, zoals een meer gerichte strategie om de respons bij enquêtes te vergroten.

Ik ben trots op het eindresultaat en hoop dat mijn werk niet alleen bijdraagt aan het onderwijs over politieke geletterdheid, maar ook inspireert tot verdere acties om jongeren weerbaar te maken tegen desinformatie.

17 Bijlagen

Figuur 1: krantenartikel verkiezingen

Figuur 2: interview met Tom vandendriessche (Vlaams Belang)

Figuur 3: interview met Tom Vandekendelaere (CD&V)

Figuur 4: interview met Marc Bottenga (PVDA – PTB)

Figuur 5: interview met Johan Van Overtveldt (NV-A)

Figuur 6: interview met Geert Bourgeois (NV-A)

Figuur 7: interview met Sara Matthieu (Groen)

Figuur 8: interview met Melissa Depraetere (Vooruit)

Figuur 9: interview met Frank Furedi

Figuur 10: les 1 (Kritisch denken en desinformatie)

Figuur 11: werkbladen les 1 (Kritisch denken en desinformatie)

Figuur 12: verbetering werkbladen les 1 (kritisch denken en desinformatie)

Figuur 13: les 2 (politieke systemen en partijen in België)

Figuur 14: werkbladen les 2 (politieke systemen en partijen in België)

Figuur 15: verbetering werkbladen les 2 (politieke systemen en partijen in België)

Figuur 16: les 3 (simulatie – politieke debatten en actuele thema's)

Figuur 17: zelfevaluatie les 3 (simulatie – politieke debatten en actuele thema's)

Figuur 18: google forms enquête West- en Oost-Vlaamse scholen

Figuur 19: google forms enquête Hainaut

Bijlagen

18 Document 1: krantenartikel verkiezingen

Een bericht op Telegram dat beweert dat de verkiezingen "een schijnvertoning zijn".

Crisiscentrum waarschuwt voor toename aan valse berichten op sociale media over "gestolen verkiezingen"

De laatste weken circuleren er steeds meer berichten die de correcte organisatie van onze verkiezingen in twijfel trekken. Dat meldt het Nationaal Crisiscentrum. Vaak wordt in die berichten fraude gesuggereerd. Vooral de Europese verkiezingen zijn het doelwit, maar ook over de Belgische federale verkiezingen wordt online twijfel gezaaid.

Luc Van Bakel, Ellen Debackere, Tim Verheyden, Lara Richir
wo 29 mei 2024 © 20:09

19 Document 2: Teams-interview met Tom Vandendriessche (Vlaams Belang)

BG:

Welke belangen verdedigt uw partij op Nationaal en Europees niveau?

Tv:

Wij geloven in een onafhankelijk Vlaanderen en willen de loskoppeling van Wallonië om zo belastingen integraal terug te geven aan de Vlaming. Hierdoor verlagen we de belasting van de Vlamingen. Wij willen die parlementaire meerderheid om dus de belangen van de Vlaming uit te drukken en die belangen tot uiting te laten komen. Dit kan volgens ons alleen maar met een onafhankelijk Vlaanderen, waarbij dat we het volk opnieuw de macht geven.

BG:

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen?

TV:

Dit komt eigenlijk ook neer op hetgeen we hier voorafgaand hebben besproken.

- Een onafhankelijk Vlaanderen
- Een verlaging van de belasting

BG:

En wat zou uw partij doen om jongeren te sensibiliseren? Zeker nu de kiesdrempel verlaagd is naar 16-jarigen?

TV:

Dat is eigenlijk een interessant gegeven. Die verlaging van het stemmingsrecht, van 18 naar 16 jaar. Ik en mijn partij waren geen voorstander van het verlagen van de kiesgerechtigde leeftijd. Wij denken dat je ergens een afspraak moet maken, als je aan 18-jarige leeftijd beschouwd wordt als meerderjarig ben je ook verantwoordelijk voor eventuele criminele feiten die je pleegt en dit is niet het geval als je minderjarig bent, dan berust dez verantwoordelijkheid op de ouders of voogden. Waarom zou je dan mensen die niet te verantwoorden zijn voor hun eigen gedrag laten stemmen?

Dat is gewoon één en twee samen zetten. Die uitbreiding van het kiesrecht naar die leeftijd, hoe moet je dat begrijpen? Als je daar een historisch perspectief op zet waren de socialisten tegen het stemrecht voor vrouwen, omdat de socialisten dachten dat die allemaal gehoorzamen aan hun man. De mannen die tot dan toe vooral stemden op de katholieke partij, waar meneer pastoor in zat. In 1947 of 1949 is dat stemrecht er dan toch gekomen dacht ik.

En ten derde, wanneer waren die socialisten dan voor de uitbreiding van, of de linkerzijde voor de uitbreiding van stemrecht naar vreemdelingen? Bijvoorbeeld Omdat ze dachten dat al die vreemdelingen zouden stemmen op linkse partij, dus willen we ineens het stemrecht aan niet Europese vreemdelingen geven. Beslissing Onder leiding van Verhofstad werd er dan geopteerd dat het mocht voor de gemeenteraadsverkiezingen.

En dan nu ineens, vanuit wie zijn koker komt dit voorstel nu om bij de Europese verkiezingen de kiesrecht leeftijd te verlagen naar 16 jaar? Uit de koker van Kristof Calvo. Omdat hij dacht dat in 2019 al die jongeren en al die klimaatplannen, die gaan allemaal op de groene stemmen, dus we moeten zorgen dat dat stemrecht zo laag mogelijk gewoon zat, zodat zoveel mogelijk klimaatdametjes voor ons zullen gaan stemmen. Nu, Dat is de context waarin hij dat moest zien. Ik vind dat niet verstandig en mijn partij vindt dat niet verstandig om stemrecht daarvan afhankelijk te maken.

Eigenlijk is dat een politiek gewin als partij, want dat is wel het overzicht dat ik je net gegeven heb. Dus dit is ook de exacte bedoeling. Ze wouden daar stemrecht van maken en geen stemplicht. En dan natuurlijk die jongens, zeker niet de jongens uit technische opleiding hé. Die willen ze absoluut niet naar de stembus, dus we moesten tot stemrecht komen hè? Want natuurlijk weten ze dat ja, de gender gap of de geslachtsverschillen in stemgedrag nogal groot is, hè? Ook opleidingsniveau is waar de grens getrokken wordt volgens hen. Zij gingen ervan uit dat ze stemmen gingen krijgen op groene en linkse partijen. Nu natuurlijk was dat een ongrondwettelijk gegeven he, hè, dus dat is ook waarom die plotse stemplicht wel grondwettelijk is. Het hof moest er dus ook een uitspraak over doen.

En nu moet iedereen gaan stemmen maar zegt, het systeem, als ik niet ga stemmen, dan gaan we geen boete moeten geven, dus dan hebben ze weer de oplossing om bepaalde ongewenste stemmen niet naar de stembus te krijgen en de gewenste wel, hè? Dat is eigenlijk heel de bedoeling. En dan breekt natuurlijk ook heel de paniek uit, want alleen die 16 jaar die gaan allemaal verplicht worden te gaan stemmen en die moeten begeleid worden, want die weten dat toch allemaal niet, wat van hen verwacht wordt. Ik denk dat veel 16 tot 17 jaar daar ook helemaal niet om gevraagd hebben om nu te moeten gaan stemmen of te mogen gaan stemmen.

Veel jongeren zijn daar ook niet mee bezig hè? Maar sommigen wel, dus ik zie, het is er nu, de stemplicht is er nu, dan zeg ik ook als politicus maak er allemaal zoveel mogelijk gebruik van. Als je het recht krijgt om te stemmen, dan laten we ze ook beter stemmen, dus dan zeg ik ook tegen iedereen; "probeer je te informeren, zoek naar partijprogramma's, kijk op sociale media, etc"

Ik probeer u zoveel mogelijk te informeren en dan stem je op gelijk wie je wil om welke reden dan ook als mensen op Rousseau zouden stemmen, omdat die belooft dat pas om 10 uur naar school moeten gaan in plaats van om 8 uur, dan is dat uw keuze, hè? Dat is het volk die soeverein is haar keuze, want het volk heeft de macht en het volk beslist om welke reden dan ook wie ze afgevaardigd naar het Parlement. Wat doen wij als partij daarvoor? Wij zouden graag onze boodschap naar de jongeren krijgen, maar dit is verboden via sociale media. Wij mogen geen advertenties naar 16 of 17-jarigen sturen omdat, herrinner u in de vorige legislatuur, 16- en 17-jarigen teveel gemanipuleerd zouden kunnen worden door sociale media. Kijk je moet bijna aan politieke decryptie doen en ontcijfering van het politieke manoeuvre dat hier gebeurt om er iets van te begrijpen.

Ik blijf erbij dit is een enorm triste zaak, ook heel belerend naar jongeren toe.

Dus maar bon, Het is nu, wij gaan toch ons best doen om onze boodschap zoveel mogelijk naar jongeren te krijgen, terwijl dat verboden is om een advertentie op sociale media te naar 16 - en 17-jarigen te richten. Dus wij doen nu school debatten zoveel of we kunnen hè? Wij proberen toch zoveel mogelijk die doelgroep te bereiken wat niet evident is hè? Dus ja, dat zijn initiatieven die wij nemen daarin.

BG:

Moest u nog een aantal tips geven naar jongeren toe, hoe ze hun stem moeten uitbrengen of hoe ze zich het best informeren. Wat zou u geven als tip?

TV:

Doe natuurlijk heel, heel grote moeite om van alle partijen een partijprogramma te lezen en steek er zoveel mogelijk tijd in. Die kanalen zijn er ook voor. Eigenlijk zijn er heel wat kanalen voor handen, ik noem maar op, televisiekijken bijvoorbeeld zoals zovelen, kijk naar politieke debatten als je daar naartoe wilt kijken, dan kunt u zich een idee vormen. Dat kan een hele doorworsteling en analyse zijn van partijprogramma's. Dat kan ook gewoon zijn dat je vindt dat iemand er sympathiek uitzien bewijs aanspreken. Ik zeg het, de reden waarom dat iemand stemt is heel persoonlijk.

Als politicus of als medeburger kunnen daar geen oordeel over vellen. Ik vind ook niet dat de stem van hogeropgeleiden of lageropgeleiden verschillend is aan elkaar bijvoorbeeld of van goed, zogenaamd goed geïnformeerde burgers of niet goed geïnformeerd, heeft dat dan een verschillende waarde, die stem? Absoluut niet. Een stem is gelijk of dat we nu veel geld hebt of weinig geld, of dat we nu oud of jong zijn, of dat we homoseksueel of heteroseksueel zijn bij wijze van spreken, dat doet er allemaal niet toe, hè? Dus je stemt op wat je wil om welke reden dan ook.

De partij investeert veel in communicatie. Dus Ik heb eigenlijk ook alle gelegenheid om u daarover te informeren en ik denk ook de doorslaggevende stem. Een stem voor Vlaams Belang, dat is gewoon voor mij. Dat is echt heel fundamenteel een voor de toekomst. Als ik het bilan heb gemaakt van al die andere partijen die allemaal met elkaar besturen, al die decennia aan een stuk. Dan denk ik als je aan jongeren vraagt of aan ouders van jongeren vraagt, dat is misschien nog belangrijker, denkt u dat uw kinderen het beter zullen hebben dan dat je het zelf hebt gehad? Dan denk ik dat heel grote groepen in onze samenleving daar negatief op antwoord, omdat er enerzijds de sociaal-culturele bedreiging is via de massamigratie en anderzijds de sociaaleconomische bedreiging, bedreiging via doorgeslagen hyper globalisering. En dan heeft het Vlaams Belang het antwoord waarbij we eigenlijk op nieuwe democratische instrumenten onze natiestaat in handen nemen om ons maatschappelijk leven te ordenen en ordening is nodig. Een kader is nodig om zich snel tegen oneerlijke concurrentie, bijvoorbeeld economisch te beschermen. Ik denk dan Chinese dumping. Ook om ons tegen de onveiligheid door open grenzen te beschermen, dus dan denk je dat Vlaams belang daar een antwoord van de hopen van de toekomst geeft.

BG:

Dit was alles. Bedankt voor uw medewerking.

TV:

Graag gedaan en tot ziens.

BG:

Tot ziens.

20 Document 3: Teams-interview met Tom Vandekendelaere (CD&V)

BG:

Welke belangen verdedigen u en uw partij op nationaal en Europees niveau?

TV:

Wij verdedigen de belangen, logischerwijs van de Vlaamse kiezer. Het is te zeggen de Vlamingen krijgen de kans om op nationaal niveau hun federale parlements lid te kiezen, maar belangrijker voor mij dan op het Europese niveau krijgen ze de kans om 13 Vlaamse Europarlementsleden te kiezen en wij proberen dus zo goed en zo kwaad mogelijk als partij die belangen van die kiezers te verdedigen. Dat gaat in eerste plaats natuurlijk over mensen die voor ons kiezen, maar in de bredere zin van het woord eigenlijk vertegenwoordig je de Vlamingen die tot ons kiesgebied behoren.

BG:

Moest u de punten van uw partij samenvatten in 3 hoofdzaken, welke zouden deze dan zijn?

TV:

Wel, ik denk dat die neerkomen op veiligheid, op welzijn, zorg en op een degelijk inkomen voor iedereen. Het gaat dus over het financiële, het gaat over het welzijn, het zorgen en uiteindelijk ook over het veiligheidsaspect dat zeker op Europees niveau meer en meer aandacht zal krijgen, gezien ook de oorlog van Rusland in Oekraïne.

BG:

Zou u wat extra uitleg kunnen geven over die veiligheid?

TV:

Het is zo dat wij pleiten voor een sterke Europese defensie, dat betekent niet meteen een leger van Europese soldaten, maar eerder een defensiesamenwerking in de echte zin van het woord. Ik denk aan groepsaankopen van materiaal, ik denk aan de uitbreiding van een volwaardige Europese defensie-industrie, maar het gaat er natuurlijk over dat Europese lidstaten gewoon simpelweg beter samenwerken, betere afspraken maken om onszelf te beveiligen en dat zijn allemaal wel dingen die uitgebreid staan in ons partijprogramma.

BG:

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen?

TV:

Ik denk dat mijn partij een weerspiegeling is van hoe het leven eigenlijk in elkaar zit, het is te zeggen, mijn partij is een partij die de mens centraal zet en die eigenlijk altijd tracht het beste voor de mensen te kiezen. In tegenstelling tot andere partijen die vertrekken vanuit een duidelijke ideologie en die een duidelijk samenlevingsbeeld voor ogen hebben. De socialistische partij bijvoorbeeld, om het simpel uit te drukken, ziet een samenleving waar iedereen in principe wat gelijkzamer zou moeten worden aan elkaar en waar de

herverdeling binnen de samenleving veel gevorderder zou zijn, terwijl de NV-A bijvoorbeeld een samenleving ziet waarin Vlaanderen bijna onafhankelijk of zelfs onafhankelijk zou zijn of toch tenminste waarin het landschap in België helemaal hertekent zou worden, wat ook op economisch vlak liberaler is dan andere partijen bijvoorbeeld. Terwijl bijvoorbeeld de Groene partij bijvoorbeeld duidelijk tekent voor een groenere samenleving, een vergroende samenleving. Dat is dus bij ons niet het geval, wij zijn een partij die de mens centraal zet, wat betekent dat we vertrekken vanuit de sterkte van die mensen, maar ook vanuit de bezorgdheden van die mensen. Wat houdt de mensen bezig? En wat die mensen vandaag bezighoudt dat is effectief de drie thema's die ik u daarnet genoemd heb en ik denk dat dat ook de reden is waarom mensen zich zouden kunnen identificeren, ook jonge mensen met onze partij.

Tweede reden is dat onze partij inderdaad een centrumpartij is en daar ook duidelijk voor kiest, wat betekent dat wij de polemieken niet per se opzoeken. Je kan dit misschien hier of daar in de communicatie soms merken dat het wel zo is of dat de voorzitter (Sammy Mehdi) straffe uitspraken doet, maar eigenlijk komt het erop neer dat wij wegblijven van de vijandige beelden die in de politiek gecreëerd worden, namelijk PS tegenover NV-A of PVDA/PTB tegenover OpenVLD, wij willen wegblijven van die polemiek en wij geloven ook wel dat die jongere generatie daar ook wel een bijzonder pientere generatie is en dat het een generatie is die voor dat soort stijl van aan politiek doen wel te vinden is.

BG:

Wat doet uw partij om jongeren te sensibiliseren?

TV:

Ik kan u niet voor de vuist weg zeggen wat er in dat aanbod zit, maar ik kan u wel doorverwijzen naar Félix Declerck of iemand als Tom Dewandelare omdat zij op de partij zelf bezig zijn met de campagne zelf. Zij kijken ook specifiek voor jongeren en de eerste kiezers. Klassiek gezien proberen we ons verkiezingsprogramma wel af te stemmen op een aandeel jongeren, dus er gaat sowieso aandacht naar jeugdthematieken, maar daarnaast is er natuurlijk ook de manier van communiceren. Het feit dat de partij erg actief is op sociale media zal daar wel in meespelen.

BG:

Dan dank ik u alvast voor uw deelname aan mijn eindwerk. Dank wel.

TV:

Dank u wel succes ermee.

BG:

Dank u wel, tot ziens

TV:

Tot ziens.

21 Document 4: Teams- interview met Marc Bottenga (PVDA – PTB)

BG:

Ik zal al beginnen met de eerste vraag. Welke belangen verdedigen u en uw partij op nationaal en Europees niveau?

MB:

Allereerst de belangen van de werkende klasse. Dat wil zeggen tegenover het beleid dat systematisch de allerrijksten, aandeelhouders privilegieert en voordelen geeft zeggen wij kijk, die fundamentele ongelijkheid vandaag in onze maatschappij waarvan vooral de werkende klasse in brede zin slachtoffer wordt, die krijgen steeds minder geld voor de waarde die zij creëren door hun werk. Dat willen wij rechtekken. Dat is het allereerste, daarnaast heb je natuurlijk een heleboel categorieën; de jongeren die erbij horen, het klimaat enzovoort. Dus je hebt een heleboel dingen, maar ik zou zeggen centraal ga ik uit van de werkende klasse.

BG:

En moest uw partij de programmapunten samenvatten in 3 hoofdpunten, welke zouden deze zijn?

MB:

Het eerste zou ik zeggen de koopkracht met daarin het belang van loonsverhogingen enerzijds om dat die hier in België geblokkeerd zijn, zoals u weet. Er zijn heel veel bedrijven die woekerwinsten maken, maar onze lonen blijven geblokkeerd. Daarin ook de miljonairstaks, waar we kunnen zeggen van kijk dat fortuin van mensen die meer dan 5 miljoen bezitten, daar moet toch een belasting op komen, dat bestaat vandaag niet zo'n vermogensbelasting. En ik zou zeggen als 3de punt een sociaal klimaatbeleid omdat het klimaatbeleid vandaag te veel een soort van straf klimaatbeleid is, waar er altijd pestbelastingen worden opgelegd (kilometertaks, betalend parkeren,...) die eigenlijk relatief weinig doen voor het klimaat, want het zijn de grote vervuilers die aangepakt moeten worden en als je een kilometertaks oplegt aan iemand die ik zeg maar iets, ik woon in Brussel, die in Zaventem airport werkt die zijn shift start om 4u 's morgens, die heeft geen ander alternatief, dus die gaat dat betalen, maar daarmee heb je het klimaat geen stap vooruit geholpen. Dus wat wij zeggen is dan stop met die pestbelastingen en zet effectief in op dwingende normen bijvoorbeeld van emissiereductie voor grote bedrijven, verplicht bedrijven om te investeren in de klimaattransitie in plaats van hen daarvoor extra geld te geven, zeg van die winsten die jullie maken investeer die in de productieprocessen zodat die effectief duurzaam worden. Als ik 3 punten zou moeten geven, zou ik deze geven.

BG:

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de nationale verkiezingen?

MB:

Omdat wij een van de weinige partijen zijn die een specifiek jongerenprogramma heeft. In ons programma hebben we eigenlijk een specifieke afdeling voor jongeren, met een aantal verschillende punten, dat gaat dan over toegang tot cultuur, sport, dat gaat over inkomen. U weet dat jongerenjobs vandaag minder

betaald worden dan jobs voor 'niet-jongeren', dat gaat over betaalbaar onderwijs. Voor veel jongeren, die moeten overdag werken om überhaupt te gaan studeren (aan een hogeschool/ universiteit) dat is eigenlijk niet normaal. Ook de eerste woning, voor heel veel jongeren is het belangrijk om toegang te hebben tot een woning, vandaag is dat zowel op de huurmarkt als kopen heel moeilijk. De registratierechten, de kosten voor de eerste woning naar beneden brengen, goedkopere woonkredieten voor jongeren enzovoort. Dus ik zou zeggen voor jongeren kijk vooral eens naar ons partijprogramma, daar staan nog een aantal dingen.

BG:

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de Europese verkiezingen, want ik vermoed dat die punten toch iets anders liggen?

MB:

Wat er nu bij komt is dat jongeren van 16 tot 18 moeten gaan stemmen voor de Europese verkiezingen, dat is nieuw. Ik denk dat veel mensen zich afvragen waarom, ik denk dat we daar op Europees vlak 2-3 punten hebben die bijzonder zijn. A) Wij zijn duidelijk tegen besparingsbeleid en dat is belangrijk omdat als je vandaag wil investeren in onderwijs, investeren in goed en degelijk openbaar vervoer, dan kan je niet akkoord gaan met dat Europees besparingsbeleid. Dat is echt wel fundamenteel voor jongeren. Ten tweede denk ik hebben wij dat hele debat over moeten trainen goedkoper zijn of moeten we vliegen duurder maken. Wij zeggen van kijk vliegen duurder maken dan zorg je ervoor dat heel veel mensen niet meer op reis kunnen. Zorg ervoor dat er een betaalbaar, goedkoper alternatief is, bijvoorbeeld de trein. Dat je snel en veilig met de trein naar Barcelona kunt, naar Berlijn kunt enzovoort. Ten slotte, ik denk dat dit wel iets is wat jongeren kunnen appreciëren, willen we ook breken met dat onnozele taalgebruik hier. Dus als je een Europees parlement debat volgt of een Europese commissaris, kun je e afvragen of ze zelf wel begrijpen wat ze zeggen. Dan verwijten ze erna jongeren dat jullie niet geïnteresseerd zijn in politiek. Het probleem ligt niet bij de jongeren, het probleem ligt bij de politieke cultuur van de Europese instellingen en daardoor breken, wat we zelf ook proberen. Op mijn TikTok, op mijn Instagram als je mijn interventies gaat bekijken die zijn van een heel ander taalgebruik, gewoon een normaal taalgebruik en ik denk dat dat belangrijk is. Je kunt mensen niet verwijten dat ze politieke debatten niet volgen als Europese politici geen enkele interesse lijken te hebben om verstaanbaar over te komen.

BG:

Als laatste punt, wat doen jullie specifiek om jongeren te sensibiliseren voor hun eerste keer stemmen?

MB:

We hebben heel veel jongerenkandidaten en we hebben ook redfox en comac, dat zijn onze jongeren en studentenorganisaties, die zijn daar hard mee bezig. Die hebben ook kandidaten op onze lijsten staan. We hebben onze lijsten daarvoor opengezet om die mensen hun plaats te geven, onze Europese lijst bijvoorbeeld aan Vlaamse kant is bijvoorbeeld een hele jonge lijst met 2 hele jonge mensen. Het gaat er om enerzijds die plaats te geven. We hebben jongerenorganisaties die heel hard bezig zijn met de verjonging van de lijst en we zetten ook zelf jongeren naar voor, zoals Jos D'haese, Onno Vandewalle die nu in ons Vlaams parlement zitten, wij geven die ook de plaats en de ruimte om te zeggen van kijk, jongeren die brengen iets bij en het moeten niet altijd ouderen zijn die over jongeren spreken, belangrijk is dat jongeren zelf die stem krijgen. Ik geef het voorbeeld van het Vlaams parlement, omdat ik ervan uitga

dat heel veel mensen Jos kennen, maar ook Onno doet een fantastische job en dat willen we naar alle parlementen uitbreiden en daar dus de stem van de jongeren laten horen.

BG:

Dat waren mijn vragen, ik dank u alvast voor de samenwerking. Tot ziens.

MB:

Dat is graag gedaan, tot ziens.

22 Document 5: gemaild interview met Johan Van Overtveldt (NV-A)

Welke belangen verdedigen u en uw partij op nationaal en Europees vlak?

Europees:

1) Het wordt tijd dat Europa wakker wordt. We leven in tijden van veranderende geopolitieke verhoudingen, waardoor de veiligheid van de Europese burger niet meer vanzelfsprekend is (zie Oekraïne). In de komende jaren moeten alle Europese landen, ook ons land, de defensie-uitgaven significant opschroeven. Daarnaast moeten we werk maken van een sterk buitengrenzenbeleid: diplomatie, defensie en een hervormd ontwikkelingsbeleid moeten zich focussen op het creëren van een veilig en weerbaar Europa met een bufferzone aan de buitengrenzen.

2) Op Europees niveau pleiten we voor een haalbaar en betaalbaar klimaat- en energiebeleid. Niet de torenhoge doelstellingen moeten centraal staan, wel de feitelijke verwezenlijkingen. Europa moet inzetten op het vergemakkelijken van de omschakeling van energieproductie met fossiele brandstoffen naar CO₂-neutrale energieproductie door het ondersteunen van de industrie, als ook het vereenvoudigen van de vergunningsverlening. We ijveren ook ervoor dat de Europese regelgeving inzake klimaat en energie voldoende stimulansen bieden voor de verdere ontwikkeling van innovatieve technologieën zoals CCS en CCU.

3) We stimuleren Europese samenwerking op het vlak van treinverkeer om meer en betere Europese treinverbindingen te bekomen. De reiziger kan met het gebruik van één ticket het gehele traject afleggen aan een aantrekkelijk tarief.

4) We bepleiten een hervorming van het EU-budget, met focus op de kerntaken. Er komt een shift van landbouw- en cohesiebeleid naar innovatie, digitalisering, grensoverschrijdende infrastructuur, migratiebeheer en veiligheid/defensie en een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid dat onze landbouwers een goede prijs voor hun goede waar garandeert en hen gericht ondersteunt bij innovatieve en duurzame investeringen.

Moest u de programmapunten moeten samenvatten in 3 hoofdzakelijke punten wat zouden deze zijn?

1) We zorgen voor gezonde overheidsfinanciën. Als verantwoordelijke partij willen we de volgende generatie niet opzadelen met torenhoge schulden, die dan door hen zou moeten worden afbetaald. Dit houdt in dat de overheid moet besparen op zichzelf (werkingskosten omlaag), dat er pensioenhervormingen noodzakelijk zijn, en dat we de sociale bijstand en zekerheid moeten rationaliseren.

2) We flexibiliseren de arbeidsmarkt, ook voor studenten. Sommige studenten doen een studentenjob om een kleine reis te maken, om naar de festivals te kunnen gaan, om meer te kunnen genieten van het leven. Andere studenten doen het uit pure noodzaak. Echter, onze fiscaliteit die straft al wie te veel werkt ongenadig af. Een student die één euro te veel verdient, dreigt niet meer ten laste zijn van de ouders met alle fiscale gevolgen vandien. Daarom pleiten we voor een drastische vereenvoudiging van de fiscale regels voor studenten die werken

3) We zetten in op gecontroleerde migratie. We pleiten dan ook voor opvang in eigen regio, en het verliezen van de recht op asiel wanneer men illegaal in ons land komt. Zo alleen kunnen we de illegale

vluchtelingenstromen opdrogen, en doden op de Middellandse zee voorkomen. Van alle nieuwkomers die zich hier legaal vestigen, eisen we een stevig engagement om zich in te burgeren. We vragen ook dat ze eerst actief bijdragen vooraleer ze kunnen genieten van sociale hulp. Gecontroleerde migratie is niet alleen noodzakelijk voor de betaalbaarheid van onze sociale bijstand en zekerheid, de betaalbaarheid van woonsten, maar ook voor de bescherming van onze culturele identiteit.

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de nationale verkiezingen?

De N-VA wil vormgeven aan het Vlaanderen van morgen, door de problemen van vandaag daadkrachtig en zonder taboes aan te pakken. We streven naar een Vlaanderen dat op eigen benen kan staan, een Vlaanderen dat resoluut kiest voor onze huidige én toekomstige welvaart.

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de Europese verkiezingen?

De N-VA ziet jongeren als volwaardige deelnemers van de democratie, die mee kunnen nadenken in het algemeen belang. Gaan kiezen is kiezen voor de wereld van morgen. De wereld van de toekomstige generaties. Als partij willen wij onze gehele bevolking een welvarende en duurzame toekomst bieden.

Wat doen jullie om jongeren te sensibiliseren voor hun opkomende eerste stemronde?

Veel schooldebatten, jongerenbrochure (zie bijlage), aangepaste advertenties voor jongeren.

23 Document 6: gemaild interview met Geert Bourgeois (NV-A)

Welke belangen verdedigen u en uw partij op nationaal en Europees vlak?

- Dit verkiezingsprogramma vormt de blauwdruk voor een welvarend Vlaanderen. Een Vlaanderen waar wie werkt, spaart en onderneemt of dat gedaan heeft, gekoesterd wordt, en waar de overheid een efficiënt en doeltreffend bestuur garandeert. Want voldoende welvaart is een absolute voorwaarde om als samenleving te kunnen blijven investeren in cruciale zaken als gezondheidszorg, onderwijs, justitie en veiligheid.
- De N-VA maakt duidelijke keuzes om die welvaart – úw welvaart – veilig te stellen. We zorgen voor gezonde begrotingen, zodat we weerbaar zijn tegen de stormen van morgen. We belonen wie werkt en bijdraagt aan onze welvaart. We maken ons sociaal stelsel rechtvaardiger en zijn streng voor wie er misbruik van maakt. We investeren in technologie en innovatie. We omarmen kernenergie als een cruciaal deel van onze toekomstige energiemix om onze stroomvoorziening betaalbaar, duurzaam en betrouwbaar te houden. We staan voor een gecontroleerd migratiebeleid dat onze gemeenschap versterkt in plaats van verzwakt.
- [...] Confederalisme blijft een noodzakelijke voorwaarde om ons sterk welvaartsprogramma volwaardig uit te voeren. Om Vlamingen het beleid te geven waarvoor ze stemmen. De optelsom België mist de politieke daadkracht om de grote uitdagingen van de toekomst aan te pakken. Dat hebben de afgelopen vier jaar opnieuw ten overvloede bewezen. Alleen vanuit een sterke en zelfbewuste Vlaamse democratie kunnen we de juiste keuzes garanderen om onze en uw toekomstige welvaart te verzekeren.

Moest u de programmapunten moeten samenvatten in 3 hoofdzakelijke punten wat zouden deze zijn?

- In het verkiezingsprogramma (op bovenvermelde link) staan onze voorstellen in detail uitgewerkt. Onderstaande citaten uit dit programma vatten onze prioriteiten goed samen:
- **Confederalisme:** Door de huidige staatsstructuur blijven zowel Vlamingen als Franstaligen tijd en energie verspillen. Bovendien is nu ook het federale geld op en zal, zonder ingrijpen, de aflossing van de Belgische schulden op de schouders van de Vlamingen terechtkomen. We kunnen het ons niet langer veroorloven om dat zomaar te ondergaan. Enkel een confederale paradigmashift kan onze Vlaamse welvaart beschermen en zorgen voor efficiënt bestuur, communautaire rust en een volwaardige democratische vertegenwoordiging van de Vlamingen
- **Welvaart** (cfr. Antwoord op bovenvermelde vraag): De N-VA maakt duidelijke keuzes om die welvaart – úw welvaart – veilig te stellen. We zorgen voor gezonde begrotingen, zodat we weerbaar zijn tegen de stormen van morgen. We belonen wie werkt en bijdraagt aan onze welvaart. We maken ons sociaal stelsel rechtvaardiger en zijn streng voor wie er misbruik van maakt. We investeren in technologie en innovatie. We omarmen kernenergie als een cruciaal deel van onze toekomstige energiemix om onze stroomvoorziening betaalbaar, duurzaam en betrouwbaar te houden. We staan voor een gecontroleerd migratiebeleid dat onze gemeenschap versterkt in plaats van verzwakt.

- **Veiligheid:** We zorgen voor de installatie van een échte veiligheidscultuur waarbij aandacht wordt besteed aan het volledige veiligheidsspectrum, van lokaal tot internationaal en van preventie tot bestraffing en nazorg. De veiligheid van onze burgers, onze kinderen en kleinkinderen vereist een permanente alertheid en zal voor de N-VA dan ook altijd met stip bovenaan de agenda (blijven) staan.

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de nationale verkiezingen?

De N-VA ziet jongeren als volwaardige deelnemers van de democratie, die mee kunnen nadenken in het algemeen belang. Als partij willen wij onze gehele bevolking een welvarende en duurzame toekomst bieden. Wij gaan daarom niet mee in het gratis verhaal van veel andere partijen, die dramatische gevolgen zullen hebben voor de toekomst van ons land, en dus de jongeren van vandaag.

Als verantwoordelijke partij kiezen we voor beleid dat toekomstgericht is, zodat we de volgende generaties niet opzadelen met de onopgeloste problemen van vandaag.

- Zo zorgen we voor gezonde overheidsfinanciën. We willen de volgende generatie niet belasten met torenhoge schulden, die dan door hen zou moeten worden afbetaald. Dit houdt in dat de overheid moet besparen op zichzelf (werkingskosten omlaag), dat er pensioenhervormingen noodzakelijk zijn, en dat we de sociale bijstand en zekerheid moeten rationaliseren.
- We omarmen kernenergie als een cruciaal deel van onze toekomstige energiemix om onze stroomvoorziening betaalbaar, duurzaam en betrouwbaar te houden.
- We zetten in op gecontroleerde migratie. We pleiten dan ook voor opvang in eigen regio, en het verliezen van de recht op asiel wanneer men illegaal in ons land komt. Zo alleen kunnen we de illegale vluchtelingenstromen opdrogen, en doden op de Middellandse zee voorkomen. Van alle nieuwkomers die zich hier legaal vestigen, eisen we een stevig engagement om zich in te burgeren. We vragen ook dat ze eerst actief bijdragen vooraleer ze kunnen genieten van sociale hulp. Gecontroleerde migratie is niet alleen noodzakelijk voor de betaalbaarheid van onze sociale bijstand en zekerheid, de betaalbaarheid van woonsten, maar ook voor de bescherming van onze culturele identiteit.
- We flexibiliseren de arbeidsmarkt, ook voor studenten. Sommige studenten doen een studentenjob om een kleine reis te maken, om naar de festivals te kunnen gaan, om meer te kunnen genieten van het leven. Andere studenten doen het uit pure noodzaak. Echter, onze fiscaliteit die straft al wie te veel werkt ongenadig af. Een student die één euro te veel verdient, dreigt niet meer ten laste zijn van de ouders met alle fiscale gevolgen vandien. Daarom pleiten we voor een drastische vereenvoudiging van de fiscale regels voor studenten die werken.
- We mogen niet uit het oog verliezen dat de samenleving vandaag bijzonder uitdagend is voor jongeren, niet het minst door sociale media, en dat niet elke jongere kan terugvallen op een warm nest. Daarom pleiten we ervoor om raadplegingen bij een mentale zorgverlener voor jongeren voor het grootste deel terug te betalen.

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de Europese verkiezingen?

Het wordt tijd dat Europa wakker wordt. We leven in tijden van veranderende geopolitieke verhoudingen, waardoor de veiligheid van de Europese burger niet meer vanzelfsprekend is (zie Oekraïne). In de komende jaren moeten alle Europese landen, ook ons land, de defensie-uitgaven significant opschroeven. Daarnaast moeten we werk maken van een sterk buitengrenzenbeleid: diplomatie, defensie en een hervormd ontwikkelingsbeleid moeten zich focussen op het creëren van een veilig en weerbaar Europa met een bufferzone aan de buitengrenzen.

- Op Europees niveau pleiten we voor een haalbaar en betaalbaar klimaat- en energiebeleid. Niet de torenhoge doelstellingen moeten centraal staan, wel de feitelijke verwezenlijkingen. Europa moet inzetten op het vergemakkelijken van de omschakeling van energieproductie met fossiele brandstoffen naar CO₂-neutrale energieproductie door het ondersteunen van de industrie, als ook het vereenvoudigen van de vergunningsverlening. We ijveren ook ervoor dat de Europese regelgeving inzake klimaat en energie voldoende stimulansen bieden voor de verdere ontwikkeling van innovatieve technologieën zoals CCS en CCU.
- We bepleiten een hervorming van het EU-budget, met focus op de kerntaken. Er komt een shift van landbouw- en cohesiebeleid naar innovatie, digitalisering, grensoverschrijdende infrastructuur, migratiebeheer en veiligheid/defensie en een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid dat onze landbouwers een goede prijs voor hun goede waar garandeert en hen gericht ondersteunt bij innovatieve en duurzame investeringen.
- We stimuleren Europese samenwerking op het vlak van treinverkeer om meer en betere Europese treinverbindingen te realiseren. De reiziger kan met het gebruik van één ticket het gehele traject afleggen aan een aantrekkelijk tarief.

Wat doen jullie om jongeren te sensibiliseren voor hun opkomende eerste stemronde?

Gezien er uiteindelijk een stemplicht is gekomen voor 16 en 17-jarigen, is een sensibiliseringscampagne minder opportuun.

De N-VA heeft, onder meer via bovenvermelde punten, een verkiezingsprogramma opgesteld dat toekomstgericht is en met name de toekomstige generaties niet wil opzadelen met de onopgeloste problemen van vandaag.

Via onze jongerenorganisatie, Jong N-VA, wil N-VA ook specifiek de jongeren aanspreken. Dit onder meer door informatie te verstrekken, heel wat jonge kandidaten voor te stellen en in te gaan op problematieken die jongeren bezighouden.

24 Document 7: gemaild interview met Sara Matthieu (Groen)

Welke belangen verdedigen u en uw partij op nationaal en Europees vlak?

Groen wil Europees eerlijk klimaatbeleid dat iedereen meeneemt. Met een eerlijke bijdrage van grote bedrijven helpen we de mensen hun huis te renoveren. Groen zorgt voor meer natuur en groen in iedereen's buurt. We zetten keihard in op het creëren van lokale en groene jobs en zorgen dat al onze spullen langer meegaan. Dat is goed voor het milieu én voor de portemonnee. Eerlijke kansen, dat is een eerlijk inkomen en menswaardig werk voor iedereen. Een iets gedetailleerder overzicht kan je [hier](#) vinden.

Moest u de programmapunten moeten samenvatten in 3 hoofdzakelijke punten wat zouden deze zijn?

- Eerlijk klimaatbeleid dat iedereen meeneemt
- Eerlijker en duurzamere economie
- Meer democratie, vrijheid en veiligheid voor iedereen

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de Europese verkiezingen?

Deze verkiezingen draaien om de toekomst van de Green Deal en dus de bescherming van ons klimaat, onze natuur en onze gezondheid. Maar deze verkiezingen draaien ook om de bescherming van onze rechten en vrijheden, want overal waar extreemrechts aan de macht komt gaan vrouwenrechten en LGBTQIA+ rechten erop achteruit. Bovendien gaat ook persvrijheid en onafhankelijkheid van justitie er in die landen op achteruit. Voor Groen ligt het antwoord op die uitdagingen in een sterk, groen, en sociaal Europa.

Wat doen jullie om jongeren te sensibiliseren voor hun opkomende eerste stemronde?

Heel wat, vooreerst is Groen de initiatiefnemer van Stemrecht 16 voor jongeren, dankzij ons kunnen jongeren zich op het Europese niveau uitspreken. We proberen jongeren volop te informeren op social media, [organiseren events](#) overal in Vlaanderen om jongeren te bereiken, informeren [op de website](#) hoe jongeren moeten stemmen, proberen in klassieke media aan jongeren duidelijk te maken wat het belang van de Europese verkiezingen is. Vooral voor jongeren is een Europese stem ontzettend belangrijk, het zijn zij die de impact van hun stem op lange termijn zullen ervaren.

25 Document 8: gemaild interview met Melissa Depraetere (Vooruit)

Welke belangen verdedigen u en uw partij op nationaal en Europees vlak?

Vooruit is dé partij van de koopkracht. Nationaal hebben wij gezorgd voor hogere lonen, hogere pensioenen en 6% btw op energie. We investeerden ook massaal in onze zorg en in mentaal welzijn. Want iedereen heeft recht op de beste én betaalbare zorg. Ook op Europees niveau strijden wij voor een sociaal Europa dat iedereen meeneemt. Die strijd voeren we bijvoorbeeld specifiek voor een sociaal klimaatbeleid. Alleen als we iedereen meekrijgen, kunnen we onze planeet redden.

Moest u de programmapunten moeten samenvatten in 3 hoofdzakelijke punten wat zouden deze zijn?

- **Koopkracht:** Vooruit zal altijd strijden voor hogere lonen, hogere pensioenen en lagere facturen.
- **Zorg:** Vooruit zal blijven investeren in de beste en betaalbare zorg voor iedereen. Andere partijen kondigen nu al aan dat ze gaan besparen op onze zorg en onze sociale zekerheid. Niet met ons.
- **Jongeren:** Vooruit is dé partij voor jongeren. Wij investeerden massaal in mentaal welzijn, dat is voor ons een topprioriteit.

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de nationale verkiezingen?

Vooruit is dé partij van de jongeren. We hebben de jongste voorzitter van het land en sturen straks de jongste kandidaten naar het parlement. Want voor ons is het duidelijk: politiek moet niet gewoon over jongeren gaan, het moet mét jongeren zijn.

Wij weten wat leeft bij jongeren. Mentaal welzijn is voor Vooruit een topprioriteit. Daarom maakten we de psycholoog voor jongeren gratis. Ook op school. Vlaanderen schaftes meer dan 3.000 bushaltes af. Wij willen meer bussen. En gratis voor jongeren. Zodat iedereen op tijd school geraakt en veilig terug thuis na avondje stappen.

Het is Vooruit. Of het is achteruit. Kies maar.

Waarom zouden jongeren op u of uw partij moeten stemmen voor de Europese verkiezingen?

Je moet overal veilig jezelf kunnen zijn. Ongeacht je kleur, wie je graag ziet of waarin je gelooft. Overal waar extremen aan de macht zijn gaat de vrijheid en veiligheid erop achteruit. Kijk maar naar Italië waar lesbische moeders worden geschrapt van de geboortakte van kinderen. Of naar Polen waar lgbtqi+ vrije zones worden ingevoerd en abortus zo goed als onmogelijk gemaakt werd. Of naar Hongarije waar vrije pers aan banden wordt gelegd en tegen kinderen niet mag gesproken worden over het bestaan van holebi-koppels. Wij willen net vooruit met onze vrijheid en veiligheid. Daarvoor hebben we een sterk en sociaal Europa nodig. Een Europa dat onze veiligheid garandeert tegen het geweld van extremistische leiders zoals Poetin en Netanyahu. Een Europa dat opnieuw controle krijgt over de migratie. Zodat we

mensen die recht hebben op bescherming omdat ze op de vlucht zijn voor oorlog beter kunnen helpen en beschermen. Een Europa dat met collectieve oplossingen onze planeet opnieuw gezonder maakt. Met maatregelen waarbij iedereen meekan.

Wat doen jullie om jongeren te sensibiliseren voor hun opkomende eerste stemronde?

Vooruit luistert waar jongeren van wakker liggen. Tijdens schooldebatten, tijdens het Kiesfestival in het Vlaams Parlement van nwsnwsnws of gewoon via sociale media. Onze socials ([Facebook](#), [Instagram](#) en [Tiktok](#)) zijn zo toegankelijk mogelijk. We brengen onze boodschappen makkelijk en duidelijk. [Ons verkiezingsprogramma](#) is ook makkelijk terug te vinden op onze site. En in het [standpunt 'jongeren'](#) vinden jongeren makkelijk terug waar wij voor staan en hoe wij onze jongeren opnieuw vooruit willen helpen. Door bijvoorbeeld te blijven investeren in mentaal welzijn, door openbaar vervoer gratis te maken voor jongeren tot 25 jaar en door wonen opnieuw betaalbaar te maken.

26 Document 9: interview met Frank Furedi

What is your general opinion on the importance of educational programs that prepare young people in the age category of 16- and 17-year-olds to vote?

Well, I'm not a big fan, because I think that voting depends on the maturity of the citizens and I would rather that people within the ages of 16 and 18 gain that maturity by studying rigorous disciplines, which is really quite important. Even in Belgium, because the Belgian educational system was really really good, now it is more diluted. Knowing the standards I'd rather have that the 16 to 18 year olds were acquainted with (Flemish) literature, with French literature, history, philosophy and I think that that prepares you to be a citizen that's capable of thinking and making reasoned choices, whereas education that prepares you for voting tends to be highly politicized and being very instrumental you don't really learn anything, they will just tell you how good it is to vote.

My second question, do you personally have any experience in developing lessons on citizenship and the voting duty for young people or implementing lessons?

No, I've got experience in criticizing citizenship lessons.

And with your knowledge in criticizing what does a good lesson or a good effective program on political participation look like?

It wouldn't be on political participation; it would be about getting people to learn the importance on taking responsibility for the future of their community. So, before we talk about voting and participation people need to feel that their responsible for their community and themselves as individuals. And thus, that sense of responsibility and duty is important to teach.

What are your thoughts on issues such as fake news in relation with young people in relation to political participation, do you personally see it as an important part or do you think it is more on the background?

Well, we talk a lot about fake news now, there has always been news that you couldn't trust, and I think the way you overcome that problem is you get young people to become sufficiently educated and knowledgeable so that when it comes to news that is perhaps highly politicized or not trustworthy, they can make up their own mind about it. They won't have to passively accept it.

And how would you see it to bring that knowledge to those kids?

Well, I think it depends on schools. If schools take seriously the advocacy to transmitting academic knowledge of a high standard and if teachers are in the business not of being nice to the students or flattering them but stretching them intellectually, you're pushing them to, what I call intellectual independence. That's how you educate children for freedom.

It's an interesting topic, freedom how would you define it?

Basically, the different dimensions of freedom, they first of all mean freedom of external forces, objectivity to those forces. Freedom also means, the freedom to make choices about your life to have the capacity to speak freely, to move freely, to act in accordance with your beliefs, all these things are really quite important and therefore it's a freedom from external control. We tend to stay in a certain aspect of that. But in the end freedom for me is not something you can define, because it's all these big debates, it's the ability to live freely. People think freedom is something you can get on a piece of paper and gives you all

the rights, but the point is in the end that freedom depends on the citizens of a society, then it is going to be a living and livable culture people take seriously and are committed to its flourishing.

What measurable outcomes do you think can be used to assess the effectiveness of those things incorporated in lessons?

There are some things you cannot measure, like a qualitative relationship between qualitative ideas. I can measure for example how well you do in a math test you can give a number on that. You can measure certain outputs for example but what you cannot measure is the extent of people that have been educated that are genuinely intellectually independent and genuinely feeling responsible not just for themselves but for others in society. All those virtues you cannot really measure, because they are not reducible to numbers. If you want to know if things are going well, you need to look at the behavior of people and the way in which we, a particular generation take responsibility for the affairs of a particular community.

So, you would assess their behavior in for example a debate?

In debates see how they react, when you see somebody suffering like a lady, do you go and help them or do you just walk by? If you see a pregnant woman on a bus do you stand up or do you stay put. There are many many examples for that that tell you if its working or not.

do you have any suggestions or experiences relevant to improving educational programs that prepare young people for their first time voting?

I would say that its probably the single most important discipline is to take history more seriously. I would make history compulsory. I would insure that its installed by skillful and smart teachers so that it becomes something that you don't forget about when you step into adult life, but it becomes something that is part of your intellectual arsenal.

As a final question, in what ways do you think educational facilities could collaborate with external organizations or experts to improve the quality and the impact of educational programs?

The less collaboration with schools and external organizations, the better. I think the schools should be as independent and as insulated as possible from the external pressures of life. Because you are already in a situation where people are like oh, a lot of children don't know how to use the mass media, therefor let's teach them how to use social media or the students don't know how to use money, let's teach them about finance and money. There somehow you lower the curriculum in all kinds of extremious matter. These external organizations have there own agenda and that just distracts teachers from their principle object, which is to teach.

27 Document 10: les 1 (kritisch denken en desinformatie)

		VIVES – Campus TORHOUT Naam: Baptiste Gore	Lesnr: 1
Klas: School:	Leraar:	Datum: Uur:	
Lesopgave		Vak: Onderwerp: Kritisch denken en desinformatie Leerboek: Eigen werkbundel	

Leerplannummer: Leerplancitaat Lesdoelstellingen 1 Geraadpleegde literatuur https://www.mediawijs.be/nl/artikels/factcheck-halt-methode https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-zelensky-heeft-het-christendom-niet-verboden/ https://www.bbc.com/news/articles/cg9v3gdxv7go https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-de-chicago-river-kleurt-niet-rood-om-abortus-te-vieren/ https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-dit-zijn-geen-gelekte-beelden-van-een-chinese-botboerderij/ https://www.snopes.com/fact-check/country-music-banned-taylor-swift/ https://www.snopes.com/fact-check/diddy-ye-prince-harry-pic/ https://www.snopes.com/fact-check/keanu-reeves-donald-trump-t-shirt/ https://www.bbc.com/news/52124740 https://historiek.net/pausin-johanna-een-vrouwelijke-paus/144995/ https://www.historyhit.com/the-most-infamous-hoaxes-in-history/
--

Beginsituatie

- Voorkennis:
- Materiaal, media, klasschikking: lesbundel, verbetering, werkbladen
- Groepskenmerken: leerlingen van de 2de graad en 3de graad doorstroom- of dubbele finaliteit
- Relevante verschillen tussen lln. op cognitief, motorisch, sociaal of emotioneel vlak:

Bordschema

politieke motivaties commerciële motivaties sensatie individuele doeleinden

- H -> Ho!
- A -> analyseer de bron
- L -> lokaliseer berichtgeving
- T -> traceer originele tekst

Lesstructuur

1. Wat is desinformatie?
2. Wie verspreid deze informatie en waarom?
3. Wat zijn de gevolgen en hoe kunnen we ons verweren?
4. **Groepswork**

Timing	Doelst.	Leerinhoud	Werkvormen en leeractiviteiten	Media
5 min		Introductie	WAT? IJsberen die schijnbaar bedreigd zijn in hun bestaan WANNEER? 2019 WIE? Niet de enige misleidende campagnefoto van het WWF Een beeld van twee ijsberen op een schijnbaar krimpende ijsschots diende in een campagne van de Finse tak van het Wereld Natuurfonds naast een slogan die zei dat het waanzinnig was hoe de planeet opwarmde. Het originele beeld bleek er een van de natuurfotograaf Steven Kazlowski te zijn, waarin de beren perfect veilig zijn. WWF excuseerde zich voor het feit dat er niet duidelijk gemaakt werd dat het een collage was. Nog in 2019 gooide WWF Pakistan een foto op Facebook waaruit moest blijken dat een stuk regenwoud in 10 jaar tijd helemaal kaal werd. Het bleek om twee verschillende stukken uit één foto te gaan. Welkom iedereen! Vandaag gaan we het hebben over een onderwerp dat steeds meer in het nieuws komt en wat aansluit bij onze vorige les. We zullen het hebben over <i>desinformatie</i>. Vooraleer we verder gaan overloop ik even met jullie hoe onze les van vandaag er zal uitzien. 1) We onderzoeken wat desinformatie is. 2) We onderzoeken wie deze informatie verspreid. 3) We onderzoeken waarom deze verspreid wordt. 4) We zullen leren hoe we ons kunnen verweren tegen desinformatie. Startvraag voor interactie: Hebben jullie ooit een nieuwsbericht of een post gezien op sociale media die achteraf niet bleek te kloppen?	

			→ <i>Lln antwoorden</i> Welke posts of nieuwsberichten waren dat precies? → <i>Lln antwoorden</i>	
5 min		1. Wat is desinformatie? Desinformatie is het verspreiden van misleidende informatie met kwade bedoelingen. Deze desinformatie wordt veelal op strategische momenten uitgelekt om de verspreidende partij in een betere positie te plaatsen. Ze worden uitgelekt door verschillende mogelijke entiteiten en is verre van een hedendaags fenomeen. Ten tijde van de Koude oorlog zien we hiervan al enkele bewijzen, maar ook tijdens de Chinese Tien Anmen protesten is er sprake van misleidende informatie. Dan gaat het voornamelijk om de foto van 'tank man' die gewist wordt door de Chinese overheidsinstanties om die zo ook uit het collectieve beeld te halen. Tijdens de koude oorlog hebben we de fotobewijzen van de toespraak van Lenin waar op de originele foto's ook Trotski opstaat, en op de misleidende beelden deze is weggehaald door het	<u>Olg:</u> Desinformatie is valse of misleidende informatie die bewust wordt verspreid met als doel mensen te manipuleren, misleiden of beïnvloeden. Fake news is dan eerder misleidende nieuwsberichten die gebracht worden als echt nieuws. Misinformatie is dan weer de verspreiding van onjuiste informatie, maar te goeder trouw. Ik zal jullie een aantal afbeeldingen tonen van artikelen die uit het leven gegrepen zijn. Er zit echter maar 1 artikel in die in de categorie desinformatie valt, 1 afbeelding die in de categorie misinformatie valt en 1 afbeelding die eerder bij fake news hoort.	

		regime van Stalin, omdat Trotski in ongenade was gevallen.	Het is aan jullie om die ene afbeelding ervan tussenuit te halen, maar dit is niet alles ik zou ook willen horen waarom dit volgens jullie desinformatie is. <i>Leerkracht toont de afbeeldingen en geeft wat tijd aan de leerlingen om alles te bekijken.</i> <i>Lln steken de vinger in de lucht/ leerkracht duidt iemand aan.</i> - <i>Lln antwoord</i>	
15 min		2. Wie verspreid deze informatie en waarom? Er zijn verschillende mogelijkheden voor de verspreiders van deze desinformatie, die nauw samenhangt met de reden waarom deze wordt verspreid. Zo hebben we:	OLG Waarom zouden mensen nu zo'n misleidende informatie verspreiden? Met andere woorden wat zouden hun motieven zijn? - <i>Lln antwoorden</i> <i>Leerkracht schrijft de verschillende antwoorden op het bord.</i>	

		- Politieke motivaties De politieke motivaties kunnen desinformatie inzetten om een aantal redenen. Vaak is dit om hun eigen politieke agenda te bevorderen, de reputatie van tegenstanders schade toe te brengen of de steun van het kiespubliek te winnen. Een van de meest bekende voorvallen hiervan in het recente verleden is bijvoorbeeld de bestorming van het Amerikaanse Capitool door de aanhangers van Donald Trump. Dit door de valse berichten over vervalste verkiezingen. - Commerciële doeleinden Bedrijven kunnen desinformatie inschakelen voor financieel gewin of om negatieve informatie te verspreiden over hun concurrenten ongeacht de waarheid van de zaak. Dit kan als gevolg een klantenverlies teweegbrengen of schade aan het merkimago, om een aantal voorbeelden te geven. - Sensatiegerichte media Hier komt het woord 'clickbait' vaak kijken. Deze media richten zich dus vooral op sensatie. Dit kan door een pakkende titel, een imponerende foto, of bij een filmpje op een platform als YouTube een mengeling van beide. Dit is vooral om kijkers te	<i>De leerkracht kan deze antwoorden onderverdelen in 1 van de volgende categorieën: politieke motivaties, commerciële motivaties, sensatie en individuele doeleinden.</i> Ik heb hier nu jullie antwoorden onderverdeeld in een 4-tal groepen. Hoe zouden jullie de titels noemen van deze onderverdeling? - <i>In antwoorden</i> <i>Politieke motivaties</i> <i>Commerciële motivaties</i> <i>Sensatiegericht</i> <i>Individuele doeleinden</i> Wat verstaan we onder politieke doeleinden? - <i>Jezelf beter voorstellen, iemand anders er slechter doen uitzien, etc</i> Wat is het doel bij bijvoorbeeld een kiescampagne? - <i>De kiescampagne winnen</i> Dit mogen jullie opschrijven in jullie werkblaadjes op pagina 3. Wie zouden dan de personen zijn die deze informatie verspreiden? - <i>Politici, mensen die er belang bij hebben</i>	
--	--	--	---	--

		trekken die op hun beurt dan weer inkomsten kunnen generen voor deze media. - Individuele doeleinden Privépersonen, waaronder ook sociale media-gebruikers en influencers kunnen bewust of onbewust desinformatie verspreiden. Dit kan door een gebrek aan factchecking, uit persoonlijk gewin (bijvoorbeeld een merkdeal voor een promotie) of het delen van virale foto's en video's zonder de bron ervan te controleren.	Als we spreken van commerciële doeleinden over wie of wat hebben we het dan? - <i>Winkels, merken, multinationals</i> En hoe zouden zij dan onjuiste informatie kunnen gebruiken in hun voordeel? - <i>Omdat ze zich beter willen tonen</i> En waarom zouden ze dat doen? - <i>Meer winst</i> Hoe zou het nog in hun voordeel kunnen spelen? - <i>Negatieve informatie verspreiden over de concurrent</i> Hoe zou het dan zitten bij sensatiegerichte media? Kijken jullie wel eens op YouTube? - <i>Ja</i> Kennen jullie het woord clickbait? - <i>Ja</i> Waarom zouden YouTubers clickbait gebruiken? - <i>Zodat je op het filmpje zou klikken en dat ze zo meer betaald worden.</i> Wie zou er daar allemaal schuldig aan zijn dan? - <i>Influencers, YouTubers, gewone sociale-mediagebruikers, etc.</i>	
--	--	---	---	--

			Dan hebben we ons volgende puntje ook besproken, dit mogen jullie overnemen op jullie werkblaadjes op pagina 3. Dan hebben we er nog 1 over welke precies? - <i>Individuele doeleinden</i> Hoe zou dat dan kunnen gebeuren? - <i>Mensen die dingen delen zonder eerst na te gaan of de informatie die ze delen wel klopt.</i> Exact en zo is ons laatste puntje ook afgewerkt.	
5min		3. Hoe kunnen we ons verweren? Eerst moeten we het item herkennen. Vanaf de minste twijfel bestaat de HALT-methode. HALT is een anagram voor het volgen. - H -> Ho! Als je een vermoeden hebt of een heftige emotie tijdens het lezen van een bericht. Stop. - A -> Analyseer de bron Bekijk altijd eerst wie de bron geschreven heeft en stel jezelf 2 vragen 1) Is deze bron wie/ wat ik verwachtte 2) Is deze bron betrouwbaar?	OLG We hebben nu al een antwoord op de vraag wat, wie en waarom, maar jullie moeten je natuurlijk ook kunnen verweren tegen misleidende informatie. Hoe we dit gaan doen is via de HALT-methode. Ik leg de methode eerst eens uit en dan gaan we die eens testen. Jullie mogen meeschrijven in jullie werkblaadjes op pagina 4 en 5. - H -> staat voor HO! Bij het lezen van een bericht en je hebt een twijfel of dit wel klopt of als je een heftige emotie voelt. Wat zouden we moeten doen?	

	Zelfs al vermoed je geen desinformatie zijn dit vragen die we onszelf best eens stellen. Verder als het een grotere bron betreft kan je altijd eens een backgroundcheck doen met behulp van een Wikipediapagina. Nadat deze globaal gelezen is kan dit helpen om de betrouwbaarheid van de bron in vraag te stellen. - L -> Lokaliseer betere berichtgeving Vertrouw je de bron na deze zoektocht nog steeds niet kan je altijd verschillende nieuwsberichten omtrent de bron raadplegen en onderling vergelijken. Dit kan door erkende nieuwsmedia te raadplegen die een zekere reputatie hebben. Als het gaat om een afbeelding kan je ook zoeken op afbeelding met behulp van Google Image Search bijvoorbeeld. - T -> traceer de originele tekst De context bij zo'n bronnen is van primordiaal belang, bekijk daarom zeker ook eens de datum van de berichten die je vergelijkt. Vaak vinden we de eerste berichtgevingen warrig en inaccuraat. Anderzijds kan de informatie ook achterhaald of verouderd zijn.	- <i>Even stoppen</i> Heel goed. - A -> analyseer de bron Hoe gaan we dat doen dat analyseren? Door 2 heel simpele vragen te stellen bij onszelf. 1) Is deze bron wie of wat ik verwachtte 2) Is deze bron betrouwbaar Met andere woorden naar wie of wat gaan we kijken? - <i>De persoon die de tekst of de afbeelding gemaakt/ gepost heeft.</i> Heel goed. Je kan soms al genoeg hebben met het op te zoeken online. - L -> lokaliseer betere berichtgeving Als je de bron nog steeds niet vertrouwt kan je altijd opzoek gaan naar nieuwsberichten van nieuwsmedia die een goede reputatie hebben. Als het gaat om een afbeelding, wat zou je kunnen doen? - <i>Google image search</i> Heel goed. Wat ook kan helpen als allerlaatste stap is de - T -> traceer de originele bron Kijk eens naar de datum waarop het verschenen is. Als het om een van de eerste berichten gaat zijn die vaak niet accuraat genoeg, omdat er toen nog niet genoeg informatie voorhanden was.	
--	--	---	--

20min		4. Groepswerk	De leerlingen worden opgesplitst in groepen van een 4-tal leerlingen per groep. Er worden een aantal bronnen rondgedeeld, deze variëren van fotomateriaal tot krantenkoppen en artikelen uit tijdschriften. Elke groep krijgt 2 bronnen die iets moeilijker te verifiëren zijn en deze bronnen zijn voor elke groep hetzelfde. Voor de verder bronnen krijgt elke groep 2 verschillende berichten die ook verschillen per groep. De leerlingen gaan in groep tewerk aan de hand van de HALT-methode om de desinformatie te scheiden van de juiste informatie. Stap 1: verdeling van de groepen. Stap 2: verdeel de krantenartikelen gelijk over de groepen. Stap 3: de leerlingen gaan aan de slag aan de hand van de bundel die ze krijgen. Stap 4: de leerkracht circuleert in de klas en helpt waar nodig. Stap 5: als een groep klaar is bekijkt de leerkracht de antwoorden voor de 2 verschillende bronnen.	
-------	--	-----------------------------	---	--

			Stap 6: als iedereen klaar is worden klassikaal de 2 bronnen verbeterd die iedereen kreeg.	
--	--	--	---	--

29 Document 11: werkbladen les 1 (kritisch denken en desinformatie)

Naam:.....

Klas:.....

School:.....

29.1

Wat is desinformatie?

Fake news, desinformatie en misinformatie zijn termen die we meer en meer horen. Deze termen zijn echter niet exclusief aan het tijdperk waarin we nu leven. Denk maar eens aan de geschiedenislessen; de Engelse burgeroorlog waar kranten allerlei onwaarheden verkondigden ²¹, de 2de Wereldoorlog, de Koude Oorlog en zoveel meer. Het is eerst en vooral belangrijk deze termen te kennen, om e hierna van elkaar te kunnen onderscheiden.

Wat is fake news?

.....

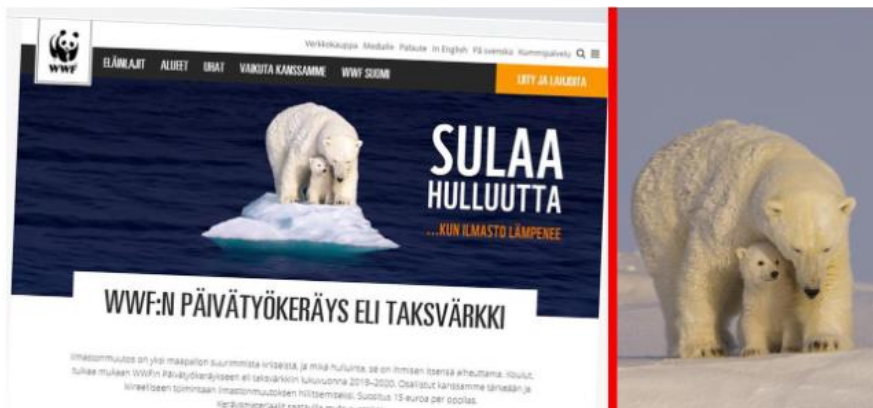
Wat is desinformatie?

.....

Wat is misinformatie?

.....

²¹ *Mercurius Aulicius*

Beeld 1:

Beeld 2:

Beeld 3:

29.2 Waarom wordt deze informatie verspreid en door wie?

Er zijn verschillende mogelijkheden voor de verspreiders van deze informatie, deze hangt nauw samen met de reden waarom ze wordt verspreid. Zo hebben we onder meer:

-

.....

Door wie?

-

.....

Door wie?

-

.....

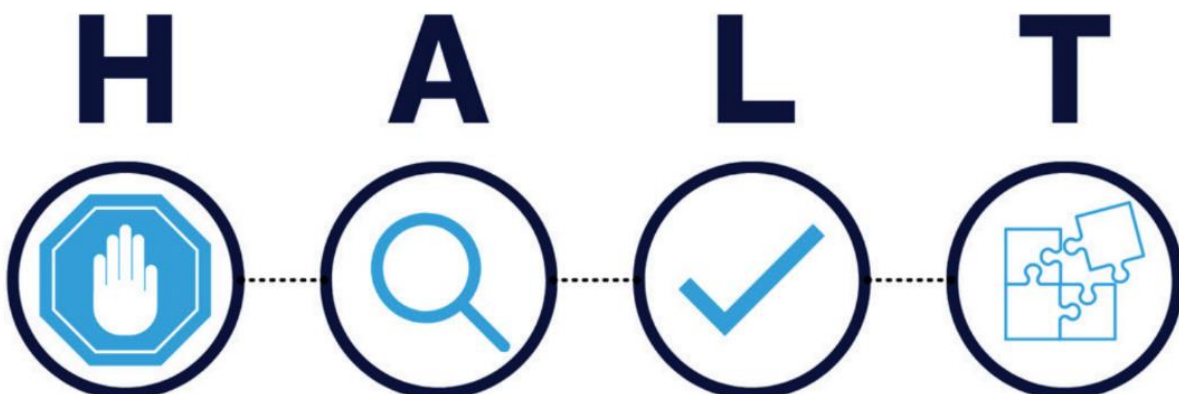
Door wie?

-

.....

Door wie?

29.3 Hoe kunnen we ons verweren?

HALT is een anagram die de onlinevaardigheden kan trainen door het doorlopen van de stappen en zo de hoeveelheid van mis- en desinformatie die je gelooft en/of deelt sterk zou moeten verkleinen.

→

H

.....
.....

A

→

Vraag 1:.....

Vraag 2:.....

Skill

Vraag 1:.....

Vraag 2:.....

Vraag 3:.....

L

→

Skill

.....

Skill

.....

T

→

Skill

.....

Skill

.....

29.4 Teamwerk

Stap 1: Verdeel jullie in groepen van 4 personen.

Stap 2: Jullie krijgen krantenartikelen toegewezen.

Stap 3: Gebruik de kennis die je hebt verworven in deze les.

Stap 4: Bij elk artikel geef je als het gaat om valse informatie of als de informatie correct is.

Stap 5: Als het gaat om valse informatie schrijf je op een cursusblad wat er precies niet klopt.

Stap 6: Door wie zou de valse informatie geschreven zijn en waarom?

Stap 7: Als jullie klaar zijn steek jullie hand in de lucht.

30 Document 12: verbetering werkbladen les 1 (kritisch denken en desinformatie)

30.1 Wat is desinformatie?

Fake news, desinformatie en misinformatie zijn termen die we meer en meer horen. Deze termen zijn echter niet exclusief aan het tijdperk waarin we nu leven. Denk maar eens aan de geschiedenislessen; de Engelse burgeroorlog waar kranten allerlei onwaarheden verkondigden ²², de 2de Wereldoorlog, de Koude Oorlog en zoveel meer. Het is eerst en vooral belangrijk deze termen te kennen, om e hierna van elkaar te kunnen onderscheiden.

Wat is fake news?

Nieuws gebracht als echt nieuws.

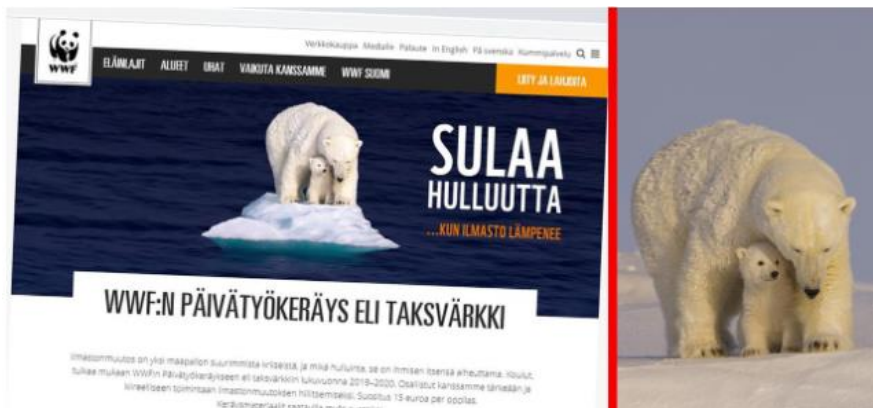
Wat is desinformatie?

Bewust onjuiste informatie verspreiden.

Wat is misinformatie?

Onjuiste verspreiding van informatie, maar te goeder trouw.

²² Mercurius Aulicius

Beeld 1:

Fake news

Beeld 2:

Misinformatie

Beeld 3:

Desinformatie

30.2 Waarom wordt deze informatie verspreid en door wie?

Er zijn verschillende mogelijkheden voor de verspreiders van deze informatie, deze hangt nauw samen met de reden waarom ze wordt verspreid. Zo hebben we onder meer:

- Politieke motivaties

Eigen politieke agenda bevorderen, reputatie van tegenstanders schade toebrengen, steun van het kiespubliek te winnen, etc.

Bv. Bestorming van het Amerikaanse Capitool

Door wie? Politici, mensen met politieke belangen

- Commerciële doeleinden

Bedrijven kunnen verkeerde informatie inschakelen voor eigen financieel voordeel, negatieve informatie te verspreiden over de concurrentie ongeacht de juistheid, etc.

Dit kan als gevolg een groot klantenverlies teweegbrengen of schade aan het merkimago bijvoorbeeld.

Door wie? Multinationals, grote bedrijven, etc.

- Sensatie gericht

'clickbait', media die zich richt op sensatie om kijkers te trekken die op hun beurt zorgen voor eigen financieel gewin.

Bv. Een pakkende titel, een imponerende foto, of een filmpje op een platform als YouTube.

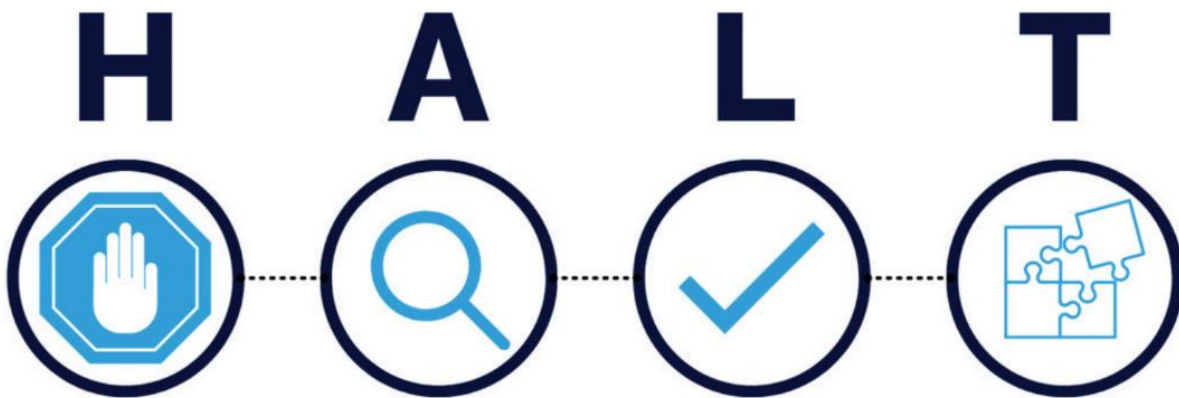
Door wie? Mediakanalen zoals HLN bijvoorbeeld zijn hier berucht voor, maar denk bijvoorbeeld ook aan FOX news, etc.

- Individuele doeleinden

Het delen van virale video's zonder voldoende factchecking, een merkdeal, een promotie, om mensen te beïnvloeden. Dit kan voor persoonlijk gewin zijn (bewust) of omdat de bron niet genoeg gecontroleerd is (onbewust).

Door wie? Privépersonen, influencers, doorsnee sociale-mediagebruikers, etc.

30.3 Hoe kunnen we ons verweren?

HALT is een anagram die de onlinevaardigheden kan trainen door het doorlopen van de stappen en zo de hoeveelheid van mis- en desinformatie die je gelooft en/of deelt sterk zou moeten verkleinen.

→ **Ho!**

H

Als je een vermoeden hebt van verkeerde informatie of een gevoel om te delen stop even voor je verder gaat.

A

→ **Analyseer de bron**

Vraag 1: **Is deze bron wie/wat ik verwachtte?**

Vraag 2: **Is deze bron betrouwbaar?**

Skill Wikipedia

Vraag 1: **Is deze bron wat ik verwachtte?**

Vraag 2: **Is er iets wat deze bron onbetrouwbaar maakt?**

Vraag 3: **Heeft deze bron andere betrouwbare (primaire) bronnen?**

L

→ **Lokaliseer betere berichtgeving**

Skill Nieuws zoeken en vergelijken (nieuwssites)

Skill reverse image search -> gratis via de google app

→ Traceer originele tekst
Skill controleer de datum
Skill klik door en vind

30.4 Teamwerk

30.4.1 Artikel 1

Origineel:

Will Trump sign a national abortion ban?

CLAIM: Harris: "If Donald Trump were to be re-elected, he will sign a national abortion ban".

Verdict:

<https://www.bbc.com/news/articles/cgjv3gdv7go>

Will Trump sign a national abortion ban?

CLAIM: Harris: "If Donald Trump were to be re-elected, he will sign a national abortion ban".

VERDICT: This is misleading. Trump has denied that he would sign a national ban if elected president.

He has said that he would leave limits on abortion access up to individual states to decide.

Here, Harris also talked about "his Project 2025" - a reference to a document published by the right-wing Heritage Foundation outlining a list of policy proposals that they believe a Trump presidency should implement.

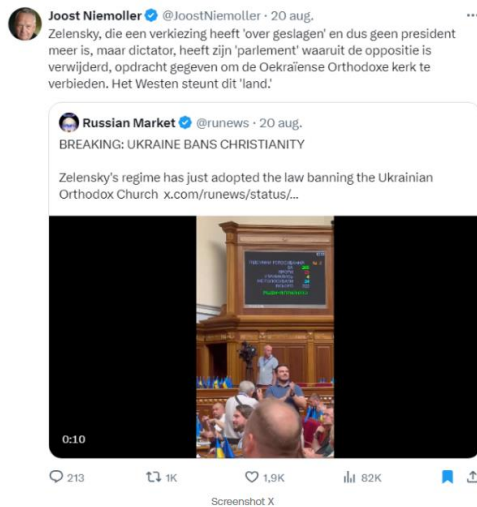
It doesn't propose a national ban either, but it does recommend limiting abortion access.

Trump has distanced himself from the document, saying: "I know nothing about Project 2025. I have no idea who is behind it."

Many former Trump administration officials are associated with Project 2025.

30.4.2 Artikel 2

Origineel:

Verdict:

<https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-zelensky-heeft-het-christendom-niet-verboden/>

Conclusie

- Volgens socialemediagebruikers zou de Oekraïense president Volodymyr Zelensky het christendom in zijn land hebben verboden. Maar dat klopt niet.
- Oekraïne voerde een wet in die de activiteiten van Russisch-Orthodoxe Kerk en daarmee geaffilieerde organisaties verbiedt vanwege hun vermeende banden met het Russische regime.
- We beoordelen de stelling dat Oekraïne het christendom zou hebben verboden dan ook als **onwaar**.

30.4.3 Artikel 3

Origineel:

DNC kleurt de Chicago rivier rood om abortus (verdienmodel) te vieren.
19 augustus 2024

Van caclubindia.com

Screenshot X

Verdict:

<https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-de-chicago-river-kleurt-niet-rood-om-abortus-te-vieren/>

Conclusie

- Online circuleert een foto van de Chicago River, de rivier die door de Amerikaanse stad Chicago loopt. Op de foto kleurt de rivier rood. Volgens socialemediagebruikers werd de rivier rood gekleurd naar aanleiding van de Democratische Conventie die momenteel in Chicago plaatsvindt.
- De rivier zou rood gekleurd zijn om abortusrechten te vieren. Maar dat klopt niet.
- De foto werd getrukeerd en werd voor het eerst gepubliceerd op een satirische website.
- We beoordelen dus de foto als onecht, of **onwaar**.

30.4.4 Artikel 4

Origineel:

Wees niet onder de indruk van cijfers op sociale media...

Dit zijn gelekte beelden van een Chinese botboerderij die viraal gaat. Botfarms zijn plaatsen waar meerdere apparaten met internet zijn verbonden en verschillende sociale-media-profielen hebben en een gerichte post plaatsen om de betrokkenheid te vergroten. Ik geef de voorkeur aan minder betrokkenheid van echte mensen dan een grotere betrokkenheid van betaalde Chinese botlandbouwwerkers.

1:50 p.m. · 30 Jun. 2024 · 864 Weergaven

0 2 13 6 22 0 0
Screenshot X

Verdict:

<https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-dit-zijn-geen-gelekte-beelden-van-een-chinese-botboerderij/>

Conclusie

- Op sociale media wordt een video gedeeld die in een Chinese botfarm gemaakt zou zijn.
- Dat klopt niet. De beelden werden gemaakt als reclame voor een Vietnamees IT-bedrijf.
- We beoordelen de stelling dan ook als **onwaar**.

30.4.5 Artikel 5

Origineel:

Verdict:

<https://www.snopes.com/fact-check/country-music-banned-taylor-swift/>

30.4.6 Artikel 6

Origineel:

Verdict:

<https://www.snopes.com/fact-check/diddy-ye-prince-harry-pic/>

Claim:

An image authentically depicts Sean "Diddy" Combs with Prince Harry and Kanye "Ye" West.

Rating:

True

[About this rating](#) [↗](#)

30.4.7 Artikel 7

Origineel:

Image courtesy of Facebook user Social Distance Powwow

Verdict:

<https://www.snopes.com/fact-check/keanu-reeves-donald-trump-t-shirt/>

Claim:

A photograph shared on social media in September 2024 authentically showed actor Keanu Reeves holding a pro-Trump T-shirt.

Rating:

Fake

[About this rating](#) [↗](#)

30.4.8 Artikel 8

Origineel:

Undercover FBI Agent Exposes What He Saw In Diddy's House

457K views • 2 days ago

Celeb Lounge

This celebrity news will astonish you... let's put it at that.

New

Verdict:

Claim:

An undercover FBI agent publicly exposed what he witnessed during a search inside one of Sean "Diddy" Combs' homes.

Rating:

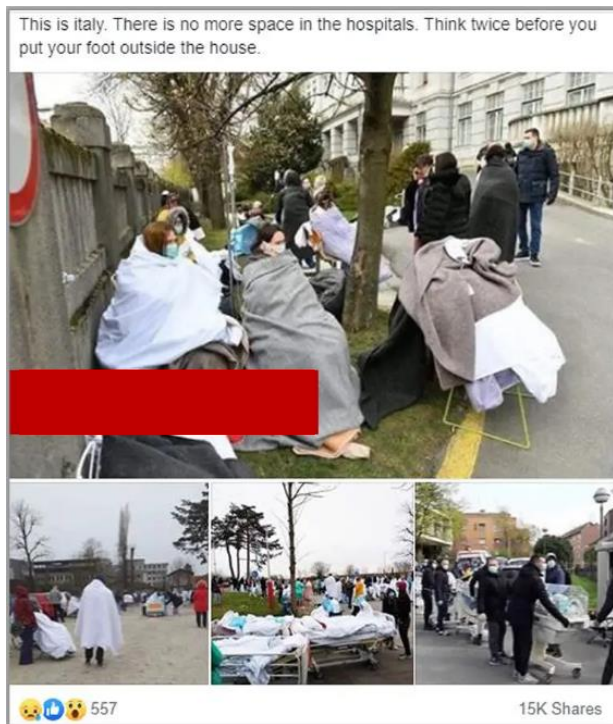

False

[About this rating](#)

30.4.9 Artikel 9

Origineel:

Verdict:

<https://www.bbc.com/news/52124740>

30.4.10 Artikel 10

Origineel:

Hitlers dagboek ontdekt

Verdict:

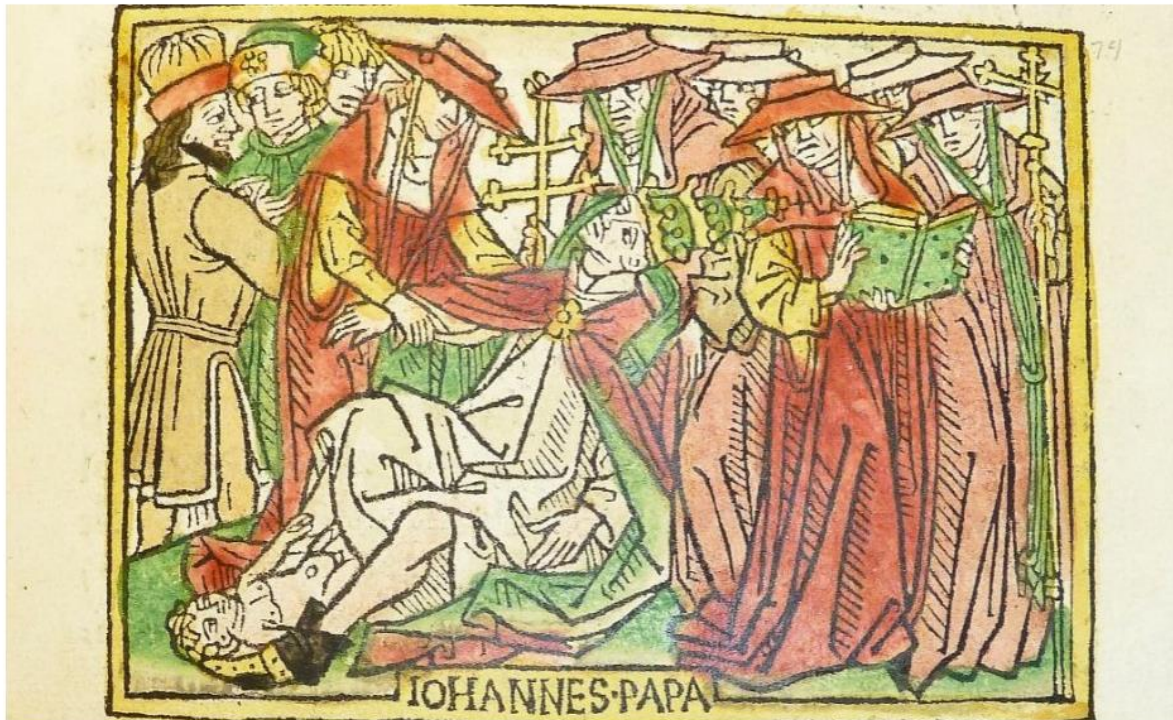
Het **dagboek van Hitler** is een boek waarvan enige tijd is aangenomen dat het het originele [dagboek](#) van [Adolf Hitler](#) is geweest. Later werd onomstotelijk vastgesteld dat het om een [vervalsing](#) ging.

30.4.11 Artikel 11

Origineel:

Pausin Johanna – Een vrouwelijke paus?

Gie van den Berghe · Laatste update: 1 augustus 2023 · 9 minuten leestijd

Pausin Johanna bevalt van een kind - Afbeelding in de 'De mulieribus claris', ca. 1474 (CC BY 2.0 - kladcat - wiki)

Verdict:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Pausin_Johanna

<https://historiek.net/pausin-johanna-een-vrouwelijke-paus/144995/>

Pausin Johanna

[Artikel](#) [Overleg](#) [Lezen](#) [Bewerken](#) [Brontekst bewerken](#)

Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie

Pausin Johanna is een **legendarisch** figuur die rond 855 als paus Johannes het pausambt zou hebben bekleed. In sommige middeleeuwse geschriften wordt zij ook Agnes genoemd.

Legende [[bewerken](#) | [brontekst bewerken](#)]

De legende gaat als volgt: Johanna zou in **Mainz** uit Engelse ouders zijn geboren. Mogelijk in haar puberteit vermomde zij zich als man en vluchtte met haar minnaar naar **Athene** om daar te gaan studeren. Na enige tijd trok ze naar **Rome**. Men onthaalde haar daar hartelijk en de kardinalen bewonderden haar zo om haar geleerdheid dat zij unaniem tot paus werd verkozen. Niemand wist dat ze een vrouw was totdat zij, na een pontificaat van twee jaar en een paar maanden, tijdens een processie van een kind beviel. Ze overleed ter plekke, en latere pauselijke processies vermeden die plaats.

De legende werd voor het eerst op schrift gesteld in 1261 door **Jean de Mailly** in zijn *Chronica universalis Mettensis*. Het verhaal vond verspreiding door heel Europa doordat het aan het in 1277 door de **dominicaan** **Martinus Polanus** (in het Duits Martinus von Troppau) werd opgenomen in zijn **kroniek** *Chronicon pontificum et imperatorum*. Deze kroniek is bewaard gebleven in vele afschriften. Het verhaal bleef circuleren in populaire en quasi-wetenschappelijke geschriften. In **Nederland** werd het nog in 1843 verdedigd door de Leidse hoogleraar **N.C. Kist** en in 1845 weerlegd door **J. Wensing**.

30.4.12 Artikel 12

Origineel:

Mary Toft, apparently giving birth to rabbits, 1726.

Image Credit: Wikimedia Commons

Verdict:

<https://www.historyhit.com/the-most-infamous-hoaxes-in-history/>

In 1726, a young Mary Toft from Surrey, England, convinced various doctors that she had, after seeing a large rabbit while pregnant, given birth over a period of time to a litter of rabbits. A number of eminent medics such as the surgeon to King George I's royal household went on to examine some of the animal parts that Toft claimed she'd birthed, and declared them as genuine.

However, others were sceptical, and after threats of a 'very painful experiment' to see if her claims were genuine, she confessed that she had stuffed the rabbit parts inside herself.

Her motivation was unclear. She was imprisoned then later released. Toft was then known as the 'rabbit woman' and teased in the press, while King George I's medic never fully recovered from the humiliation of declaring her case as genuine.

31 Document 13: les 2 (politieke systemen en partijen in België)

		VIVES – Campus TORHOUT Naam: Baptiste Gore		Lesnr: 2
Klas: School:	Leraar:		Datum: JJJJ-MM-DD Uur: uu:mm – uu:mm	
Lesopgave		Vak: Onderwerp: Leerboek:		

Leerplannummer: Leerplancitaat Lesdoelstellingen 2 Geraadpleegde literatuur https://www.youtube.com/watch?v=haiLX45mk4 https://sites.google.com/view/robinvl-verkiezingeninbelgie/verkiezingen?authuser=0 Beginsituatie • Voorkennis: de leerlingen hebben kennis van fake news • Materiaal, media, klasschikking: lesbundel, werkbladen, verbetering • Groepskenmerken: • Relevante verschillen tussen lln. op cognitief, motorisch, sociaal of emotioneel vlak:

Bordschema

Defensie

- *België moet neutraal blijven en zich niet mengen in internationale militaire conflicten.*

Klimaat en energie

- *België moet opnieuw investeren in kerncentrales om de energietransitie te ondersteunen.*
- *Het openbaar vervoer moet gratis worden voor iedereen om de CO2-uitstoot te verminderen.*

Gezondheidszorg en welzijn

- *Mentale gezondheid moet één van de kerntaken worden van een school.*
- *Dokters geven jongeren te snel een diagnose voor mentale gezondheidsproblemen.*

Migratie en integratie

- *Elk kind dat naar school gaat moet van tevoren Nederlands spreken.*
- *België moet een quota voorzien om het aantal migranten te beperken*

Lesstructuur

1. Parlementen
2. De partijen
3. Regeringsvorming
4. Oefeningen

Timing	Doelst.	Leerinhoud	Werkvormen en leeractiviteiten	Media
5 min		Inleiding	<u>OLG</u> Dag allemaal, vandaag gaan we het hebben over iets wat ons allemaal aangaat en wat we vaak in het nieuws zien: politiek. Maar wat betekent politiek eigenlijk volgens jullie? - <i>Iets te maken met wetten</i> Klopt! Politiek gaat inderdaad over beslissingen nemen waaruit dan wetten ontstaan. Maar waarom zou politiek zo belangrijk zijn? - <i>De invloed op ons leven</i> Inderdaad en specifiek nog het bepaalt; onderwijs, hoe de wegen aangelegd worden en nog zoveel meer. Alles om ons heen wordt beïnvloed door politiek, maar wie neemt er nu die politieke beslissingen? - <i>De koning?</i> De koning heeft in België inderdaad een rol, maar die is eerder symbolisch. België is een federale structuur. Dat wil zeggen dat de macht verdeeld is over het federale niveau (nationaal) en de deelstaten zoals Vlaanderen, Wallonië en Brussel, maar waarom is dat zo denk je? - <i>Door de invloed van taal</i> En wat zou het nut dan zijn van de verschillende partijen? - <i>Voor de verschillende meningen die mensen hebben</i> Zouden jullie een aantal voorbeelden kunnen geven van politieke partijen? - <i>Lin antwoorden</i>	

			Dat klopt inderdaad, elke partij heeft ook zijn ideologie (een verzameling ideeën over hoe de samenleving er volgens hen zou moeten uitzien. En hoe kunnen wij dan kiezen wie de macht krijgt? - <i>Door te stemmen</i> Exact, wij kiezen onze leiders tijdens de verkiezingen door te stemmen. Dus waarom zou stemmen dan zo belangrijk zijn? - <i>Zodat ook wij invloed hebben op wat er gebeurt</i> Heel juist! Jullie stem heeft een invloed op hoe de wereld van morgen eruit zal zien, daarom is jullie stem zo belangrijk.	
5 min		1. Parlementen Wat is een parlement? Een parlement is een centraal orgaan in een democratische samenleving waarin volksvertegenwoordigers bijeenkomen om wetten te maken, beleid te controleren en belangrijke beslissingen te nemen. Het parlement vertegenwoordigt het volk en vormt een van de belangrijkste pijlers van een democratisch bestuur. De rol van het parlement Het parlement heeft in grote lijnen 3 belangrijke functies: 1. Wetgevende macht: - Het parlement maakt, wijzigt en schaft wetten af	<u>OLG</u> We hebben het nu al even gehad over politici en politiek en een belangrijk deel van de Belgische politiek zijn de parlementen, maar wat is een parlement nu? - <i>De plaats waar politici zetelen</i> Inderdaad, wat doen ze dan als ze zetelen in het parlement? - <i>Lin antwoorden</i> Een parlement maakt wetten en controleert de regering. Welke soort macht heeft het parlement dan? Wetgevend, uitvoerend of rechterlijke macht? - <i>Wetgevende macht</i> En het parlement bestaat dus uit mensen die het volk vertegenwoordigen, dus... - <i>Volksvertegenwoordigers</i>	

		- Het bespreekt voorstellen van wetten en stemt hierover. 2. Controlerende macht: - Het parlement controleert de regering en houdt toezicht op hoe zij wetten uitvoert en beleid implementeert. - Dit gebeurt via parlementaire vragen, debatten en onderzoekscommissies. 3. Vertegenwoordiging: - Parlementsleden vertegenwoordigen de bevolking en geven een stem aan de verschillende meningen en belangen van het land. Parlementen in België België heeft een complex parlementair systeem door zijn federale structuur. Het land is verdeeld in gemeenschappen en gewesten, die elk hun eigen parlementen hebben. 1. Het federaal parlement - Bestaat uit de kamer van volksvertegenwoordigers en de senaat. - Behandeld nationale thema's zoals defensie, justitie en financiën. 2. Regionale parlementen - Het Vlaams parlement: bevoegd voor Vlaanderen en Nederlandstalige aangelegenheden.	Inderdaad en die verkiezen we om de 5 jaar. België is relatief complex op het vlak van parlementen. Hoeveel parlementen zouden we hebben denken jullie? - <i>Lln antwoorden</i> Denk ook even aan het feit dat België is opgedeeld in... Kijk naar de kaart op de projectie. - <i>Gewesten en gemeenschappen</i> Als we dan kijken naar de gewesten beslissen die over grondgebonden wetten. Wat zou dat willen zeggen grondgebonden?	
--	--	--	--	--

		- Het Waals parlement: bevoegd voor Wallonië - Het Brussels Hoofdstedelijk parlement: bevoegd voor Brussel 3. Gemeenschapsparlementen - Bijvoorbeeld het parlement van de Duitstalige gemeenschap en het parlement van de Franse Gemeenschap Waarom is het parlement belangrijk? - Beslissingen worden genomen op basis van debat en overleg. - De macht van de regering wordt gecontroleerd. - De belangen en stemmen van alle burgers worden gehoord.	- <i>De plaats is belangrijk</i> En persoonsgebonden gaat dan eerder over wat? - <i>De persoon</i> Voor de volgende opdracht mogen jullie jullie laptop gebruiken. Jullie gaan op zoek naar de functies van de 6 verschillende parlementen. Jullie krijgen hier 10 min voor. We bekijken straks samen wat jullie gevonden hebben. Er wordt klassikaal overlopen en verbeterd waar nodig.	
20 min		2. De partijen Vlaamse politieke partijen 1. NV-A (Nieuw-Vlaamse Alliantie) - Ideologie: Vlaams-nationalistisch, centrumrechts Hoofdpunten: - Meer autonomie voor Vlaanderen binnen België (confederalistisch)	<u>Olg</u> Nu we weten wat en parlement is en wie erin zetelt, moeten we misschien ook eens kijken hoe volksvertegenwoordigers worden opgedeeld, zijnde in politieke partijen, maar wat is dat nu? - <i>Groepen die willen meebesturen</i>	

		- Focus op economische groei door lastenverlaging en hervormingen - Streng migratiebeleid en nadruk op integratie 2. Vlaams Belang - Ideologie: Vlaams-nationalistisch, rechts-populistisch Hoofdpunten: - Onafhankelijk Vlaanderen - Steng en restrictief migratiebeleid - Bescherming van Vlaamse cultuur en traditie 3. Open VLD (Open Vlaamse Liberalen en Democraten) - Ideologie: liberaal, centrumrechts Hoofdpunten: - Vrije markt en persoonlijke vrijheid - Minder belastingen en kleinere overheid - Innovatie en ondernemerschap stimuleren 4. CD&V - Ideologie: centrum, christendemocraten Hoofdpunten: - Sterke nadruk op gezin en sociale cohesie - Solidariteit in de gemeenschap - Evenwicht tussen economie en ecologie 5. Vooruit - Ideologie: sociaaldemocratisch, centrumlinks Hoofdpunten:	Correct, en meestal binnen 1 zelfde groep zijn ze akkoord over de politieke ideeën. Jullie mogen opschrijven: 'een groep die zich verenigen op basis van gelijkgestemde politieke ideeën, met het doel om deel te nemen aan het bestuur en dus mee te beslissen over wetten. In politiek spreken we vaak van links en rechts, dit is niet letterlijk, maar op een politiek spectrum. Wat dit precies betekend mogen jullie onderzoeken met behulp van het filmpje. Leerlingen maken de oefening met behulp van het filmpje. Hierna zoeken de leerlingen zelfstandig naar de hoofpunten van partijen. Ze kunnen dit zelfstandig doen of per 2. De verbetering verloopt klassikaal	
--	--	--	---	--

		- Versterking van sociale zekerheid - Meer investeringen in gezondheidszorg en onderwijs - Strijd tegen ongelijkheid en armoede 6. Groen - Ideologie: ecologisch, links-progressief Hoofdpunten: - Duurzaamheid en klimaatverandering aanpakken - Gelijkheid en inclusiviteit bevorderen - Investeren in hernieuwbare energie 7. PVDA (Partij Van De Arbeid) - Ideologie: marxistisch, extreemlinks Hoofdpunten: - Afschaffing van sociale ongelijkheid - Versterking van publieke diensten - Rijkentax voor grote vermogens		
--	--	--	--	--

10 min		3. Regeringsvorming Regeringsvormingen in België is een complex proces vanwege de federale structuur en de aanwezigheid van zowel Vlaamse als Waalse partijen. Hoe verloopt de regeringsvorming? Verkiezingen: - Burgers stemmen op politieke partijen tijdens federale, regionale of gemeentelijke verkiezingen. Informateur en formateur - De koning stelt eerst een informateur aan om te onderzoeken welke partijen samen een regering kunnen vormen. - Daarna benoemt de koning een formateur, wiens taak het is om een regering te vormen. Dit wordt vaak de premier. Coalitiesprekken - Partijen onderhandelen over een regeerakkoord, waarin ze afspraken maken over beleid. - Meestal zijn meerdere partijen nodig vanwege het proportionele kiesstelsel Waarom duurt het zo lang in het recente verleden? - Taal- en regioverschillen: Vlaamse en Waalse partijen hebben vaak tegenovergestelde belangen.	<u>Olg</u> Mijn volgende vraag voor jullie is hoe wordt zo'n regering eigenlijk gevormd? <i>Door te stemmen en de grootste partij wint</i> Dat is inderdaad al een goed begin. Na de verkiezingen wordt gevraagd aan de grootste partij om een regering te vormen, maar dat doen ze niet alleen. Hoe heet het als partijen samenwerken? <i>Coalitie</i> Verdiepend Waarom werken partijen samen in België, waarom is 1 partij niet genoeg? <i>Ze krijgen niet genoeg stemmen om alleen te regeren</i> Inderdaad, moesten ze meer dan 50% van de stemmen binnenhalen, dan spreken we over een absolute meerderheid. Dus partijen hebben elkaar nodig om een coalitie te vormen, om zo een meerderheid te kunnen halen. Leerlingen gebruiken de vooropgestelde website als bron om de vraag te kunnen beantwoorden.	

		- Politieke versnippering: Er zijn veel partijen nodig om een meerderheid te kunnen vormen.		
10 min		4. Oefenen	De leerlingen maken de oefeningen zelfstandig, zijn er problemen dan gaat de leerkracht helpen. Op het einde van de les worden stellingen overlopen die gebruikt zullen worden in de volgende les. Concreet gaat het over deze stellingen. De leerlingen worden ingedeeld in politieke partij en zullen dus stellingen moeten aanvallen of verdedigen. De leerlingen zoeken de standpunten van hun partij op en koppelen hier zo voor- of tegenargumenten aan die te gebruiken zijn in de volgende les. Defensie - <i>België moet neutraal blijven en zich niet mengen in internationale militaire conflicten.</i> Klimaat en energie	

			- <i>België moet opnieuw investeren in kerncentrales om de energietransitie te ondersteunen.</i> - <i>Het openbaar vervoer moet gratis worden voor iedereen om de CO2-uitstoot te verminderen.</i> Gezondheidszorg en welzijn - <i>Mentale gezondheid moet één van de kerntaken worden van een school.</i> - <i>Dokters geven jongeren te snel een diagnose voor mentale gezondheidsproblemen.</i> Migratie en integratie - <i>Elk kind dat naar school gaat moet van tevoren Nederlands spreken.</i> - <i>België moet een quota voorzien om het aantal migranten te beperken</i>	
--	--	--	--	--

32 Document 14: werkbladen les 2 (politieke systemen en partijen in België)

Naam:.....

Klas:.....

School:.....

Politieke systemen en partijen in België

33 Parlementen

In België zitten we met een heel aantal parlementen. Vooraleer we verder gaan moeten we natuurlijk weten wat een parlement is.

Een parlement is:

.....

Dat wil dus zeggen dat zij wetten maken. Een parlement bestaat uit: Van verschillende politieke partijen. Die kiezen wij om de tijdens de verkiezingen. Onze stem heeft dus invloed op welke wetten er in onze gemeenschap, gewest en land komen.

De 6 parlementen van België

België telt in totaal dus 6 parlementen. Deze parlementen hebben elk hun eigen verantwoordelijkheden, parlementairen en regeringen. Zoals jullie weten is België opgesplitst in en.....

De gewesten beslissen dus over "grondgebonden wetten" dit wil zeggen dat de van belang is (bv. Verkeer en landbouw).

De gemeenschappen beslissen over "persoonsgebonden wetten" dat wil zeggen dat het gaat over (bv. Onderwijs, cultuur of sport)

Zoek nu zelf op welk parlement welke functie heeft met behulp van jullie laptop.

Federaal parlement	
Vlaams parlement	

Waals parlement	
Parlement van de Franstalige gemeenschap	
Parlement van de Duitstalige gemeenschap	
Brussels hoofdstedelijk Parlement	

--	--

34 De partijen

Wat is een politieke partij?

=

.....

.....

Het verschil tussen links en rechts, leg uit in eigen woorden na het bekijken van volgende filmpje:

<https://www.youtube.com/watch?v=hailX45mk4>

.....

.....

.....

België heeft een heel aantal politieke partijen: Wij focussen ons nu op de Vlaamse partijen. Ga op zoek naar de hoofdpunten van elke partij.

Ik wil minimaal 3 hoofdpunten zien en de voorzitter van de partij.

Moest dit moeilijker verlopen kun je hulp vragen aan de leerkracht.

PVDA 	
Groen 	

Vooruit 	
CD&V 	
Open VLD 	
NV-A	

	
Vlaams Belang 	

35 Regeringsvorming

Hoe wordt een regering gevormd? Ga aan de slag met de volgende site:

<https://sites.google.com/view/robinvl-verkiezingeninbelgie/verkiezingen?authuser=0>

Na de verkiezingen:

.....

De grootste partij:

.....

.....

Als de partijen het met elkaar eens geraken:

.....

Bij het vormen van een regering wordt het volgende beslist:

.....

36 Oefenen

Rangschik de geziene Vlaamse partijen op de volgende schaal van links naar rechts.

Een staatsvorm waarbij de macht bij het volk ligt?

.....

In dit gebouw komen de politici samen om te discussiëren over nieuwe wetten. Duid aan.

Deelstaat	Formateur
Parlement	Bevoegdheid

Politieke samenwerking meestal om een besluit te vormen.

Coalitie	Parlement
Formateur	Democratie

De belangrijkste wet in een land. Een wet mag nooit in tegenspraak zijn met een regel uit deze wet?

Parlement	Persoonswet
Grondwet	Bevoegdheid

Een vereniging van mensen die dezelfde opvattingen delen. Deze groep wil zoveel mogelijk stemmen halen om invloed op het bestuur uit te oefenen.

Volksvertegenwoordiger	Politieke partij
Grondwet	Deelstaat

37 Document 15: verbetering werkbladen les 2 (politieke systemen en partijen in België)

Naam:.....

Klas:.....

School:.....

Politieke systemen en partijen in België

38 Parlementen

In België zitten we met een heel aantal parlementen. Vooraleer we verder gaan moeten we natuurlijk weten wat een parlement is.

Een parlement is:een deel van de wetgevende macht.....

Dat wil dus zeggen dat zij wetten maken. Een parlement bestaat uit:volksvertegenwoordigers..... Van verschillende politieke partijen. Die kiezen wij om de5 jaar..... tijdens de verkiezingen. Onze stem heeft dus invloed op welke wetten er in onze gemeenschap, gewest en land komen.

De 6 parlementen van België

België telt in totaal dus 6 parlementen. Deze parlementen hebben elk hun eigen verantwoordelijkheden, parlementairen en regeringen. Zoals jullie weten is België opgesplitst in ...gewesten..... en.....gemeenschappen.....

De gewesten beslissen dus over "grondgebonden wetten" dit wil zeggen dat deplaats..... van belang is (bv. Verkeer en landbouw).

De gemeenschappen beslissen over "persoonsgebonden wetten" dat wil zeggen dat het gaat overde persoon..... (bv. Onderwijs, cultuur of sport)

Zoek nu zelf op welk parlement welke functie heeft met behulp van jullie laptop.

Federaal parlement	Het Federaal parlement maakt wten die gelden voor het hele land. In dit parlement zitten zowel Vlaamse als Waals partijen. De federale overheid is bevoegd voor bv. Defensie, economische en monetaire unie, pensioenen, ziekteverzekeringen...
Vlaams parlement	In het Vlaams parlement worden wetten gemaakt die alleen gelden voor Vlaanderen. In dit parlement zitten dus enkel Vlaamse partijen. Ze maken ook wetten voor Nederlandstaligen in Brussel, hierbij gaat het dan over persoonsgebonden materie, dus over mensen bv. Sport, cultuur, onderwijs en jeugd

Waals parlement	In het Waals parlement worden wetten gestemd die alleen gelden in Wallonië. Hierin zetelen dus Waalse partijen. In dit parlement worden enkel wetten gestemd over grondgebonden materie, dus dingen die over Wallonië gaan. Bv. Werk landbouw en verkeer.
Parlement van de Franstalige gemeenschap	Dit parlement maakt wetten die gelden voor de Franstaligen in Brussel en Wallonië. In dit parlement zetelen enkel Waalse partijen. Het gaat hier over wetten die persoonsgebonden zijn, zoals onderwijs, cultuur, jeugd en sport.
Parlement van de Duitstalige gemeenschap	Dit parlement maakt wetten die gelden voor de Duitstaligen in Wallonië (de Oostkantons). Hier gaat het ook over persoonsgebonden materie, zoals onderwijs, cultuur, sport en jeugd.
Brussels hoofdstedelijk Parlement	In het Brussels hoofdstedelijk parlement worden wetten gestemd die enkel op het Brusselse grondgebied gelden. Hier gaat het dus over grondgebonden wetten.

39 De partijen

Wat is een politieke partij?

= een groep mensen die zich verenigen op basis van gelijkgestemde politieke ideeën, met als doel om deel te nemen aan het bestuur en dus mee te beslissen over wetten.

Het verschil tussen links en rechts, leg uit in eigen woorden na het bekijken van volgende filmpje:

<https://www.youtube.com/watch?v=hailX45mk4>

..... **links: progressiever en wil tussenkomst van de overheid om te voldoen aan de noden van de mensen.**

.....

..... **rechts: conservatiever en wil de mensen zoveel mogelijk autonomie geven.**

België heeft een heel aantal politieke partijen: Wij focussen ons nu op de Vlaamse partijen. Ga op zoek naar de hoofdpunten van elke partij.

Ik wil minimaal 3 hoofdpunten zien en de voorzitter van de partij.

Moest dit moeilijker verlopen kun je hulp vragen aan de leerkracht.

PVDA 	Gelijkheid: De staat moet zorgen voor een herverdeling van rijkdom om een einde maken aan de kloof tussen arm en rijk. Dat geldt ook voor belastingen, multinationals (denk maar aan Coca-Cola) mogen hier niet aan ontsnappen. Sociaal: Mensen leven samen, in plaats van concurreren. De overheid moet zoveel mogelijk investeren om de samenleving socialer te maken. Denk maar aan nieuwe en stabiele jobs, waardoor concurrentie niet hoeft. Mensen moeten leven in eenheid. Mens centraal: De wereld draait niet om winst, maar rond de mens. Deze staat centraal in de samenleving. Voor een maatschappij zonder uitbuiting van de mens door de mens, en zonder uitputting van de natuur door de mens. → Raoul Hedebouw is voorzitter
Groen 	Menselijk: Overheid en economie zetten zich in voor de mens en passen zich aan aan hun noden. Van jong tot oud, van arm tot rijk, van autochtoon tot vluchteling. Gelijkheid: Eerlijke en gelijke kansen staan voorop. Uitsluiting op basis van gender, huidskleur, gender, seksualiteit of geloof kan niet. Er moet ook eerlijkheid zijn in de belastingen. Grote bedrijven en de grote vervuilers moeten meer bijdragen dan de ondernemers en de werkende mensen. Duurzaamheid: Er is nood aan hernieuwbare energie voor een beter klimaat. We behouden wat er is van natuur en bossen, en we planten bij waar er te weinig is. Levenskwaliteit voor mens en dier samen met propere lucht, zuiver water en vruchtbare grond. Dat zorgt voor een gezondere jij. → Bart Dhondt is voorzitter

Vooruit 	Vrijheid: Vrijheid van uitbuiting, geweld, armoede en alle andere vormen van vrijheidsberoving. Daarbij moet elke persoon zich kunnen ontplooien, dit kan enkel door ieder persoon de kennis, cultuur en waarden meegeven om zelfstandig keuzes te maken. Een gedeelde vrijheid, een vrijheid die ook verantwoordelijkheid met zich meebrengt, en die niet egoïstisch is. Gelijkheid: Maakt niet uit welke afkomst je hebt, hoe je eruit ziet, of wat je gender is. Iedereen krijgt dezelfde rechten. Het recht op pensioen, een goede sociale bescherming, het recht op goede gezondheidszorgen, goed onderwijs, maar ook een job met een goed loon. Diversiteit is een pluspunt in onze samenleving, we moeten elkaar respecteren, ook al zijn er verschillen tussen jou en je bureu. Verbondenheid: Onze samenleving moet gebaseerd zijn op solidariteit. Degene die wat meer hebben en wat meer kunnen missen, gaan meer bijdragen dan degene die wat minder hebben. De kosten gelijkwaardig delen. Zo draagt iedereen een steentje bij voor de samenleving. Elk lid in de samenleving heeft zijn plaats, deelt en werkt samen. Duurzaamheid: Zorgen voor een gezond leefmilieu voor iedereen nu. De overschakeling naar een duurzaam economisch groeimodel garanderen. De kwaliteit van de leefomgeving van volgende generaties verbeteren. Alleen zo kunnen de drie vorige puntjes ook gegarandeerd worden. ➔ Connor Rousseau is voorzitter
CD&V 	Sterk Vlaanderen: Vlaanderen moet zelf meer beslissen over wat de mensen in Vlaanderen echt raakt. Dus moeten meer bevoegdheden van het Belgisch niveau naar Vlaanderen komen. Relaties: Het gezin, de buurt, in verenigingen, op school, op het werk, deze relaties zijn belangrijk. De overheid moet de gezinnen, het verenigingsleven en de zorgorganisaties in Vlaanderen goed ondersteunen. Er moet daarbij aandacht zijn voor mensen die het moeilijk hebben in het leven en daardoor meer kwetsbaar zijn. De overheid moet luisteren naar wat je te zeggen hebt, en je ook serieus nemen. Verantwoordelijk solidariteit: Een beleid dat goed is voor wie sterk is, en sterk voor wie niet mee kan. Iedereen draagt verantwoordelijkheid, maar niemand wordt aan zijn lot overgelaten. Er is nood aan sociale bescherming voor en door iedereen. Iedereen, overheid en mensen, moeten verantwoordelijkheid nemen om bij te dragen hieraan.

	Veiligheid: Liever voorkomen dan achteraf te moeten bestraffen. Praten is de beste oplossing. Overheid moet een balans bieden tussen veiligheid en privacy. Die mogen niet ten koste van elkaar bestaan. Duurzaamheid: Klimaatverandering tegen gaan, zonder iemand achter te laten. Samen projecten hier rond opstarten is beter dan alleen. Meer inzetten op openbaar vervoer is een must. De fiets als vervoersmiddel bij uitstek! Smart cities zijn de toekomst, dit brengt alleen voordelen met zich mee. → Sammy Mehdi is voorzitter
Open VLD 	Vrijheid: Dit is de basiswaarde. Een mens mag zo vrij mogelijk kiezen in hun leven. Vrijheid zorgt voor vooruitgang. Geef mensen zoveel mogelijk ruimte en ze zullen een betere samenleving maken. Daarbij moet de overheid niet te veel regels opleggen of mensen betuttelen. Ook onze economie en onze markt moet vrij zijn. De burgers en de bedrijven moeten zo weinig mogelijk worden belast om de economie te stimuleren. Verantwoordelijkheid: Ieder mens heeft de verantwoordelijkheid om de kansen te grijpen die er zijn. Vooruitgang moet er zijn zonder mensen te schaden, dat is ook verantwoordelijkheid opnemen. Open samenleving: Strijden tegen uitsluiting en discriminatie. Maar de overheid moet neutraal blijven, scheiding tussen kerk en staat is hierbij cruciaal. Onze fundamentele waarden en normen zijn heilig: vrijheid, scheiding tussen kerk en staat, de gelijkheid van man en vrouw, de vrijheid van meningsuiting, enzovoort. Maar oude tradities kunnen wel veranderen. → Eva De Bleeker is voorzitter
NV-A 	Veilig: Of het nu veiligheid op straat is door betere wegen, meer straatverlichting, betere hulpverlening. Of het gaat over beter politiebeleid en middelen tegen radicalisering en mensen die ongestraft blijven. Dit alles is belangrijk in de samenleving. Verantwoord: Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Wie kan werken, moet werken. Wie in Vlaanderen komt wonen, moet Nederlands leren. Ook de overheid moet verantwoordelijk zijn. Ze moeten sparen en niet in de schulden gaan. Mensen te veel belasten is ook not done, want dan speel je met de toekomst. Vlaams: België is te complex en er zijn te veel tegenstellingen tussen Wallonië en Vlaanderen, er is nood aan meer onafhankelijkheid langs beide kanten. Vlaanderen kan op zichzelf hun eigen problemen beter oplossen met hun eigen geld. → Bart De Wever is voorzitter
Vlaams Belang 	Vlaams-nationalisme: De Vlaamse onafhankelijkheid is enorm belangrijk. België zou niet meer mogen bestaan. Vlaams geld moet dus op Vlaamse bodem blijven. Plus er is een sterke sociale zekerheid in Vlaanderen zelf nodig, met Vlaamse centen. Traditie: Onze waarden en normen zijn heilig. Er zijn te veel vreemdelingen in ons land, die niet volgens de Westerse waarden leven. Dus is het volgende puntje ook van belang.

	Streng immigratiebeleid: Verzet tegen de politieke islam in Europa. De islam vormt een probleem voor Vlaams Belang. Lidstaten moeten zelf hun grenzen kunnen controleren en moeten zélf kunnen bepalen wie zich onder welke voorwaarden in het land kan vestigen. Vreemdelingen (mensen die dus niet over onze nationaliteit beschikken) die zich niet willen aanpassen, moeten dan het land verlaten. Veiligheid: Nood aan meer politie. Misdrijven moeten streng worden bestraft. Gezin: Dit is de hoeksteen van de samenleving. Daar hechten we enorm veel belang aan ➔ Tom Van Grieken is voorzitter
--	---

40 Regeringsvorming

Hoe wordt een regering gevormd? Ga aan de slag met de volgende site:

<https://sites.google.com/view/robinvl-verkiezingeninbelgie/verkiezingen?authuser=0>

Na de verkiezingen:worden stemmen geteld

De grootste partij:gaat praten met andere partijen om te kijken of ze het eens kunnen geraken over hoe ze het land willen besturen.

Als de partijen het met elkaar eens geraken: Wordt er een grote groep gelijkgestemden gevormd of een coalitie.

Bij het vormen van een regering wordt het volgende beslist:Wie er minister wordt van welke bevoegdheid. (Financiën, buitenlandse zaken, etc)

41 Oefenen

Rangschik de geziene Vlaamse partijen op de volgende schaal van links naar rechts.

Een staatsvorm waarbij de macht bij het volk ligt?

.....democratie.....

In dit gebouw komen de politici samen om te discussiëren over nieuwe wetten. Duid aan.

Deelstaat	Formateur
Parlement	Bevoegdheid

Politieke samenwerking meestal om een besluit te vormen.

Coalitie	Parlement
Formateur	Democratie

De belangrijkste wet in een land. Een wet mag nooit in tegenspraak zijn met een regel uit deze wet?

Parlement	Persoonswet
Grondwet	Bevoegdheid

Een vereniging van mensen die dezelfde opvattingen delen. Deze groep wil zoveel mogelijk stemmen halen om invloed op het bestuur uit te oefenen.

Volksvertegenwoordiger	Politieke partij
Grondwet	Deelstaat

42 Document 16: les 3 (simulatie – politieke debatten en actuele thema's)

		
VIVES – Campus TORHOUT		
Naam: Baptiste Gore		Lesnr: 3
Klas:	Leraar:	Datum: JJJJ-MM-DD
School:		Uur: uu:mm – uu:mm
Lesopgave	Vak: Onderwerp: Leerboek:	

Leerplannummer: Leerplancitaat Lesdoelstellingen 3 Geraadpleegde literatuur Beginsituatie • Voorkennis: leerlingen hebben al een zekere voorbereiding kunnen maken, de leerlingen hebben kennis van het politieke systeem in België, leerlingen kennen de belangrijkste programmapunten van de Vlaamse partijen • Materiaal, media, klasschikking: lesbundel, banken samenzetten om het debat zo soepel mogelijk te laten verlopen, projectie met de actuele thema's • Groepskenmerken: • Relevante verschillen tussen lln. op cognitief, motorisch, sociaal of emotioneel vlak:
--

Bordschema

- Respect
- Actief luisteren
- Er spreekt telkens maar 1 persoon

Lesstructuur

1. Afspraken vooraf
2. Debat met actuele thema's
3. Zelfevaluatie

Timing	Doelst.	Leerinhoud	Werkvormen en leeractiviteiten	Media
10 min		1. Afspraken vooraf	<u>Voorbereiding</u> Voor het debat van start kan gaan, leg ik nog even de structuur uit van het debat. - Er staat een stelling aan het bord. - Er zijn voorstanders en tegenstanders zoals we de vorige les besproken hebben. - Afhankelijk van je politieke partij zal je dus een argument moeten vormen die de stelling aanvalt of verdedigt. - We hebben telkens één persoon die spreekt. - Jullie krijgen voor elke stelling 2 min overlegtijd met elkaar. - Bij de argumentering gebruik je feiten en voorbeelden. Opening van het debat - Voor de opening van je debat stel je je partij voor en het standpunt van je partij. - Jullie krijgen van mij een signaal dat je mag starten met het debat. - Tijdens het debat mogen jullie dus vrij argumenteren. Jullie doen dit met respect. Het is niet de bedoeling om het debat te 'winnen'. Jullie krijgen 5 min om te debatteren. - Op het einde van jullie debat moeten jullie tot een overeenkomst komen tussen jullie partijen. - Ten slotte schrijven jullie ook op wat jullie overeengekomen zijn.	

			- Moest het publiek vragen hebben voor de 4 partijmedewerkers steek jullie hand in de lucht en ik geef jullie het woord.	
35 min		2. Debat met actuele thema's 1. Defensie 1.1. <i>België moet neutraal blijven en zich niet mengen in internationale militaire conflicten.</i> <i>Debat hoofdzakelijk tussen:</i> - PVDA (pleit voor neutraliteit en minder betrokkenheid bij militaire conflicten) - N-VA (voorstander van internationale samenwerking) 2. Klimaat en energie 2.1. <i>België moet opnieuw investeren in kerncentrales om de energietransitie te ondersteunen.</i> <i>Debat hoofdzakelijk tussen:</i> - N-VA (voorstander van kernenergie als overgangsooplossing) - Groen (tegen kernenergie, een grotere focus op hernieuwbare energie)	De stellingen, gebaseerd op actuele thema's zijn: Defensie - <i>België moet neutraal blijven en zich niet mengen in internationale militaire conflicten.</i> Klimaat en energie - <i>België moet opnieuw investeren in kerncentrales om de energietransitie te ondersteunen.</i> - <i>Het openbaar vervoer moet gratis worden voor iedereen om de CO2-uitstoot te verminderen.</i> Gezondheidszorg en welzijn - <i>Mentale gezondheid moet één van de kerntaken worden van een school.</i> - <i>Dokters geven jongeren te snel een diagnose voor mentale gezondheidsproblemen.</i> Migratie en integratie - <i>Elk kind dat naar school gaat moet van tevoren Nederlands spreken.</i> - <i>België moet een quota voorzien om het aantal migranten te beperken</i>	

		2.2. <i>Het openbaar vervoer moet gratis worden voor iedereen om de CO2-uitstoot te verminderen.</i> <i>Debat hoofdzakelijk tussen:</i> - <i>PVDA (pleit voor gratis openbaar vervoer)</i> - <i>Vlaams Belang (twijfelt aan de haalbaarheid ervan)</i> 3. Gezondheidszorg en welzijn 3.1. <i>Mentale gezondheid moet één van de kerntaken worden van een school.</i> <i>Debat hoofdzakelijk tussen:</i> - <i>Vooruit (steunt meer aandacht voor mentale gezondheid op scholen)</i> - <i>Open VLD (kritisch over de rol van scholen, zetten meer nadruk op externe begeleiding en de ouders)</i> 3.2. <i>Dokters geven jongeren te snel een diagnose voor mentale gezondheidsproblemen.</i> <i>Debat hoofdzakelijk tussen:</i> - <i>CD&V (pleit voor evenwichtigere aanpak bij diagnoses)</i> - <i>PVDA (wijst eerder op structurele problemen in de gezondheidszorg dan een overmatige diagnose)</i>	
--	--	---	--

		4. Migratie en integratie 4.1. <i>Elk kind dat naar school gaat moet van tevoren Nederlands spreken.</i> <i>Debat hoofdzakelijk tussen:</i> - NV-A (sterk voorstander van Nederlands als integratie-instrument) - PVDA (benadrukt dat scholen al overbelast zijn) 4.2. <i>België moet een quota voorzien om het aantal migranten te beperken</i> <i>Debat hoofdzakelijk tussen:</i> - Vlaams Belang (sterk voorstander van een quota en een strenger migratiebeleid) - Groen (pleit voor humaan migratiebeleid zonder quota)		
5 min		3. Zelfevaluatie	<u>OLG</u> Jullie krijgen allemaal nog een 5-tal minuten om de zelfreflectie af te werken. Moest deze zelfreflectie niet afgeraken mogen jullie deze thuis afwerken. Het is ieder voor zich dus ik wil niets horen.	

--	--	--	--	--

- 43 Document 17: zelfevaluatie les 3 (simulatie – politieke debatten en actuele thema's)

44 Zelfevaluatie

Vak:

Klas:

Datum:

Namen partijleden:

Partij:

(Duid aan wat van toepassing is, geef ook een verduidelijking bij je antwoord)

1. Opdracht desinformatie

Ik vond de opgave:

- Helemaal niet duidelijk
- Niet duidelijk
- Min of meer duidelijk
- Duidelijk
- Heel duidelijk

Omdat:.....

.....

.....

Ik vond de opdracht:

- Heel moeilijk
- Moeilijk
- Gewoon
- Gemakkelijk
- Heel gemakkelijk

Omdat:.....

.....

.....

Ik vond de opdracht:

- Absoluut niet interessant
- Niet interessant
- Gewoon
- Interessant
- Heel interessant

Omdat:.....

.....

.....

2. Politieke systemen en partijen in België

Ik begrijp de termen; links, rechts, federaal parlement, Vlaams parlement, senaat en de programmapunten:

- Absoluut niet
- Niet
- Een beetje
- Helemaal

Omdat:.....

.....

.....

Ik vond de groepsopdracht:

- Leerrijk
- Gewoon
- Moeilijk

Omdat:.....

.....

.....

Ik vond de debatvoorbereiding:

- Niet nuttig
- Nuttig

Omdat:.....
.....
.....

3. Simulatie – politieke debatten en actuele thema's

Ik vond de partij passen bij mijn eigen visie

- Helemaal akkoord
- Deels
- Helemaal niet akkoord

Omdat:.....
.....
.....

Ik vond de stellingen Te verdedigen/ aan te vallen

- Moeilijk
- Gemakkelijk

Omdat:.....
.....
.....

Dit heb ik het meeste bijgehouden uit de lessenreeks:

.....
.....
.....
.....

Wat zijn voor jou werkpunten?

.....
.....
.....

Wat zou je anders doen voor je volgende debat?

.....
.....
.....
.....

Ben je tevreden over het eindresultaat?

.....

.....

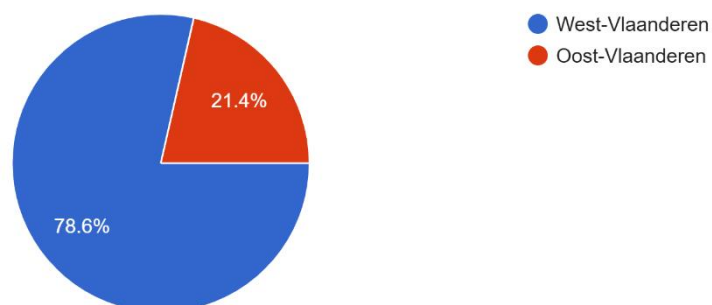
.....

Ik geef mezelf een globale score van: .../15

45 Document 18: google forms enquête West- en Oost-Vlaanderen

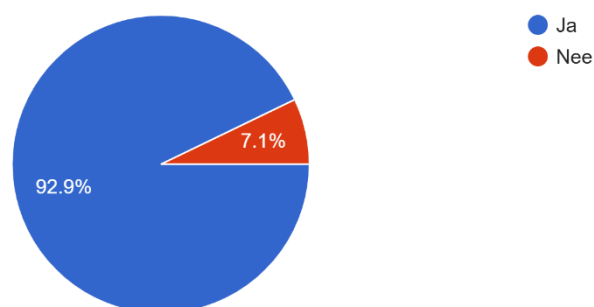
In welke provincie bevind uw school zich?

14 responses

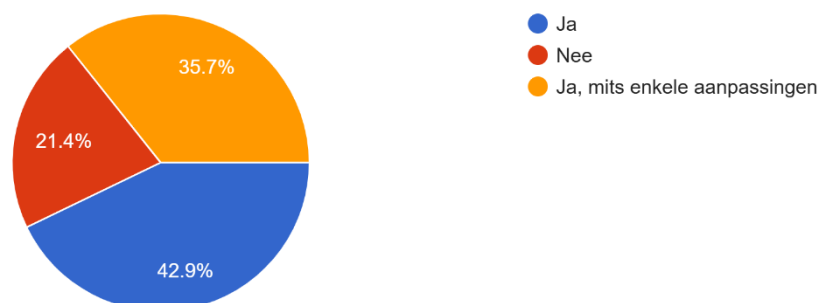
Is er binnen uw school momenteel al aandacht voor politieke geletterdheid binnen het curriculum?

14 responses

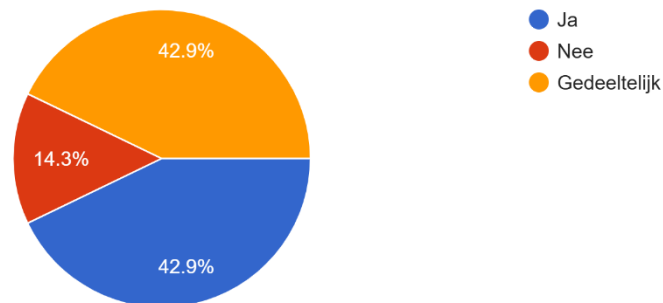
Bent u bereid een lessenreeks zoals hierboven beschreven te implementeren in uw school?

14 responses

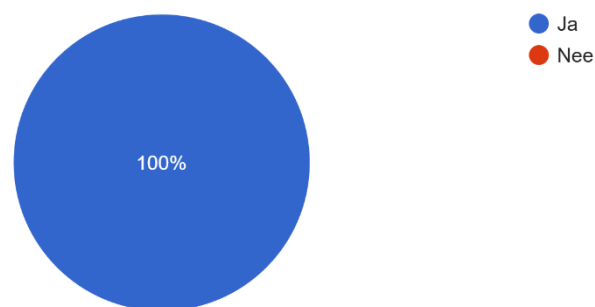
Denkt u dat leerlingen in uw school voldoende basiskennis of interesse hebben om aan dergelijke lessen deel te nemen?

14 responses

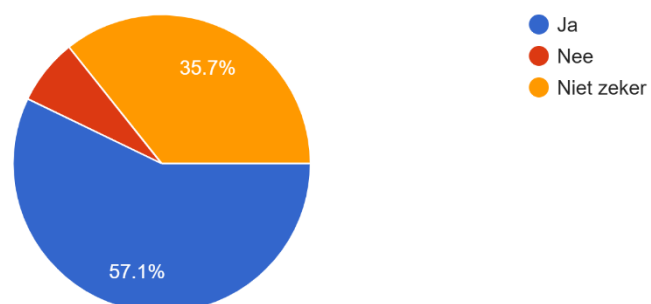
Ziet u fake news als belangrijk item waar de leerlingen zich van bewust moeten zijn?

14 responses

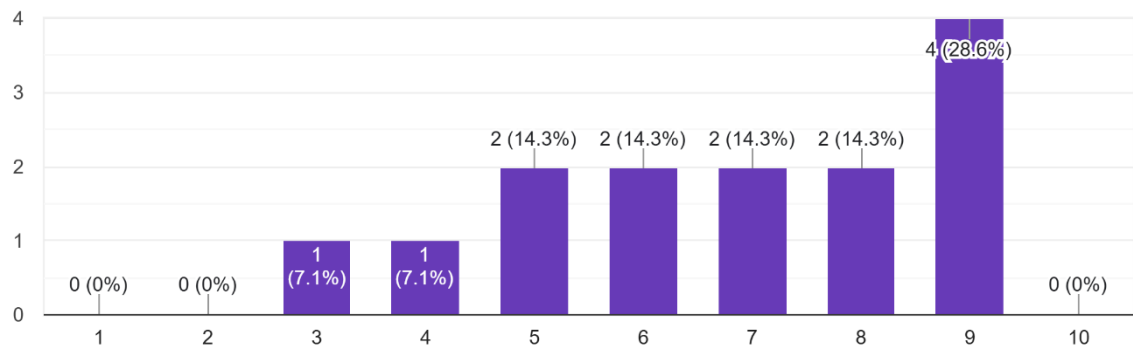
Beschikt uw school over voldoende middelen (zoals tijd en personeel) om een simulatie van een politiek debat te organiseren in de klas?

14 responses

Op een schaal van 1 tot 10 hoe ziet u het haalbaar om deze lessenreeks te implementeren?

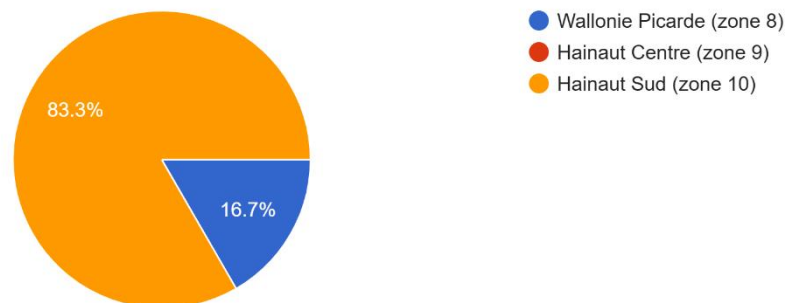
14 responses

46 Document 19: google forms enquête Hainaut

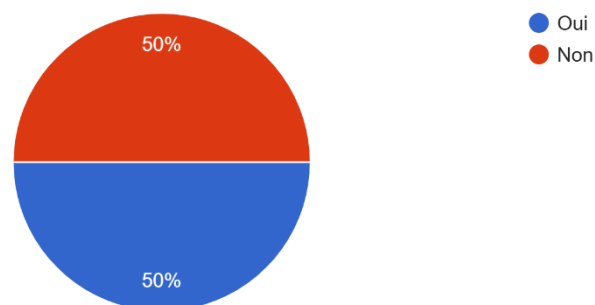
Votre école se trouve dans quelle zone ?

6 responses

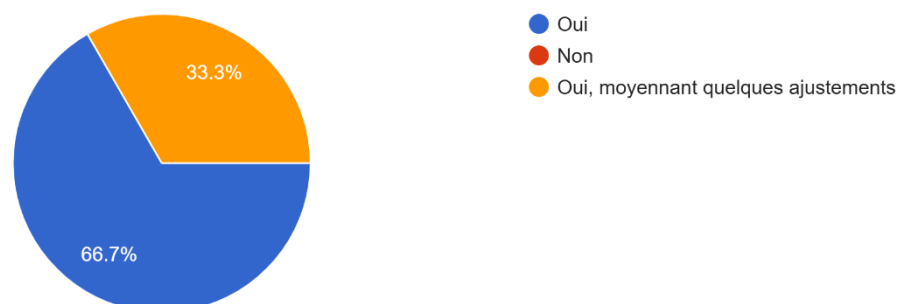
Dans votre école, la culture politique est-elle déjà abordée dans le cadre du programme scolaire ?

6 responses

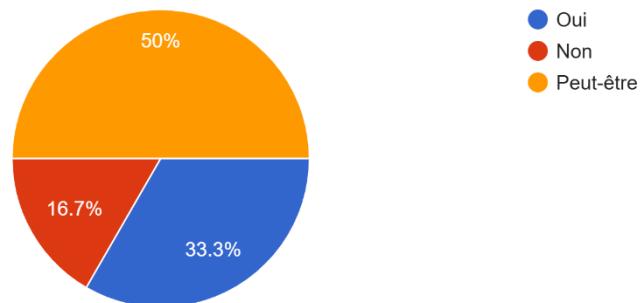
Êtes-vous prêt à mettre en œuvre une série de leçons telle que décrite ci-dessus dans votre école ?

6 responses

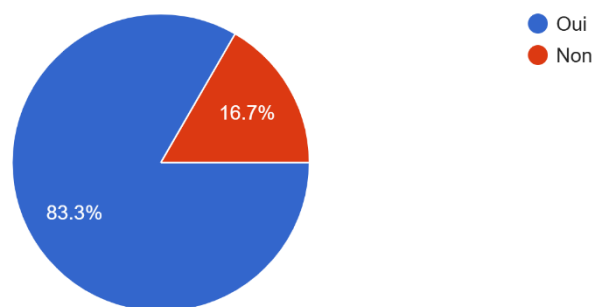
Pensez-vous que les élèves de votre école ont suffisamment de connaissances de base ou d'intérêt pour participer à de telles leçons ?

6 responses

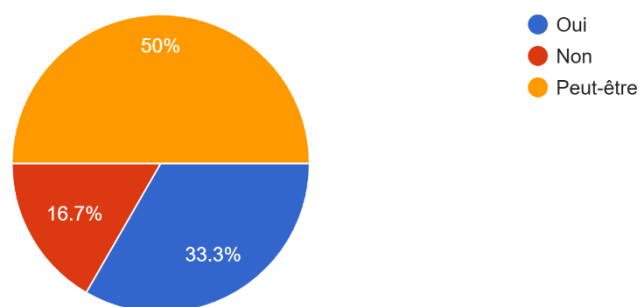
Considérez-vous les 'infix' comme sujet important dont les élèves devraient être conscients ?

6 responses

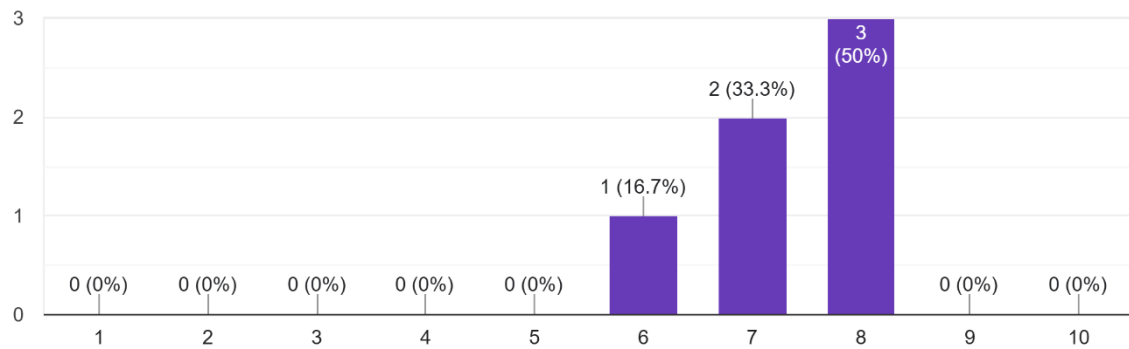
Votre école dispose-t-elle de ressources suffisantes (temps et personnel) pour organiser une simulation de débat politique en classe ?

6 responses

Sur une échelle de 1 à 10, dans quelle mesure considérez-vous qu'il est possible de mettre en œuvre cette série de leçons ?

6 responses

47 Bibliografie

- Beek, J. O. (2022). *De Franse Revolutie 1- van revolte tot republiek*. Antwerpen: Overamstel uitgevers.
- Buffel, A., Claes, K., De Gezelle, H., Demoen, B., Devriendt, D., Frans, R., . . . Van Deuren, D. (z.j.). *Vakdidactiek informatica*. Brugge: die Keure.
- European parliament. (2024, april 24). *meps*. Opgehaald van [europarl.europa.eu: https://www.europarl.europa.eu/meps/en/search/advanced?countryCode=BE](https://www.europarl.europa.eu/meps/en/search/advanced?countryCode=BE)
- Furedi, F. (2006). *Waar zijn de intellectuelen*. Amsterdam: The Continuum Publishing Group.
- Furedi, F. (2009). *Why Education Isn't Educating*. Londen: The Continuum International Publishing Group.
- Gore, B. (2024, oktober 3). *Google Forms*. Opgehaald van Google: https://docs.google.com/forms/d/15EIFIZR7cZ3-CFrCZ1ayToy_TFsfOZD61D5zvl7QNW0/edit#responses
- Gouges, O. d. (2018). *Lettre au peuple*. Paris: Gallimar.
- KU Leuven. (2017, augustus 17). *Metacognitie*. Opgehaald van KU Leuven: <https://www.kuleuven.be/onderwijs/ken-je-studenten/leren-van-studenten/metacognitie>
- Luyckx, T., & Platel, M. (1985). *Politieke geschiedenis van België van 1789 tot 1944*. Antwerpen: Uitgeverij Kluwer rechtswetenschappen.
- Luyckx, T., & Platel, M. (1985). *Politieke geschiedenis van België van 1944 tot 1985*. Antwerpen: Uitgeverij Kluwer rechtswetenschappen.
- Noncke, D., & Opsomer, T. (2016). *AV/LO ICT 1 - Word*. Torhout.
- Sieyès. (2018). *Qu'est-ce que le tiers état?* Paris: Flammarion.

<https://www.mediawijs.be/nl/artikels/factcheck-halt-methode>

<https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-zelensky-heeft-het-christendom-niet-verboden/>

<https://www.bbc.com/news/articles/cg9v3gdxv7go>

<https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-de-chicago-river-kleurt-niet-rood-om-abortus-te-vieren/>

<https://www.knack.be/factcheck/factcheck-nee-dit-zijn-geen-gelekte-beelden-van-een-chinese-botboerderij/>

<https://www.snopes.com/fact-check/country-music-banned-taylor-swift/>

<https://www.snopes.com/fact-check/diddy-ye-prince-harry-pic/>

<https://www.snopes.com/fact-check/keanu-reeves-donald-trump-t-shirt/>

<https://www.bbc.com/news/52124740>

<https://historiek.net/pausin-johanna-een-vrouwelijke-paus/144995/>

<https://www.historyhit.com/the-most-infamous-hoaxes-in-history/>

<https://www.youtube.com/watch?v=haiLX45mk4>

<https://sites.google.com/view/robinvl-verkiezingeninbelgie/verkiezingen?authuser=0>

Campus Torhout
Sint-Jozefstraat 1
8820 TORHOUT
T 050 23 10 30